

PENYATA RASMI PARLIMEN
PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT
HOUSE OF REPRESENTATIVES

PARLIMEN KELIMA
Fifth Parliament

PENGGAL KETIGA
Third Session

KANDUNGANNYA

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 5973]

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan, 1982

Jawatankuasa (Hari Ketiga)—

Jadual:

Maksud B. 16 hingga B. 22 [Ruangan 5996]

Maksud: B. 23 [Ruangan 6005]

USUL:

Anggaran Pembangunan, 1982

Jawatankuasa (Hari Ketiga)—

Maksud P. 16, P. 18, P. 19, P. 20 dan P. 21 [Ruangan 5996]

Maksud P. 23 [Ruangan 6005]

MALAYSIA
DEWAN RAKYAT YANG KELIMA

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG KETIGA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

- Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, TAN SRI DATO (DR) SYED NASIR BIN ISMAIL, P.M.N., S.P.M.J., S.S.I.J., S.I.M.P., D.P.M.P., P.I.S., B.S.I.
- Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Pertahanan, DATO' SERI DR MAHATHIR BIN MOHAMAD S.S.D.K., S.P.M.J., S.P.M.S., S.S.A.P., D.P., D.U.P.N. (Kubang Pasu).
- „ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, DATO' MUSA HITAM, S.P.M.J., S.S.I.J. (Labis).
- Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, DATO' LEE SAN CHOON, S.P.M.J., S.S.I.J., K.M.N. (Segamat).
- „ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TAN SRI ONG KEE HUI, P.M.N., P.N.B.S., P.G.D.K. (Bandar Kuching).
- „ Menteri Luar Negeri, TAN SRI HAJI MUHAMMAD GHAZALI BIN SHAFIE, P.M.N., S.S.A.P., S.I.M.P., S.P.D.K. (Lipis).
- „ Menteri Kebajikan Am, DATIN PADUKA HAJAH AISHAH BINTI HAJI ABDUL GHANI, D.P.M.S., J.M.N. (Kuala Langat).
- „ Menteri Perdagangan dan Perindustrian, Y.M. TENGKU DATO' AHMAD RITHAUDDEEN AL-HAJ BIN TENGKU ISMAIL, S.P.M.P., P.M.K. (Kota Bharu).
- „ Menteri Kewangan, Y.M. TENGKU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH, D.K., S.P.M.K., P.S.M., S.S.A.P. (Ulu Kelantan).
- „ Menteri Kesihatan, TAN SRI CHONG HON NYAN, P.S.M., J.M.N., (Batu Berendam).
- „ Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATO' SERI SHARIFF AHMAD, S.S.A.P., D.S.A.P., D.I.M.P., J.M.N. (Jerantut).
- „ Menteri Penerangan, DATO' MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.S.I.J., D.P.M.J., P.N.B.S., K.M.N. (Pulau).
- „ Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO' RICHARD HO UNG HUN, D.P.M.P. (Lumut).
- „ Menteri Perusahaan Utama, DATO' PAUL LEONG KHEE SEONG, D.P.C.M. (Taiping).
- „ Menteri Pertanian, DATO' ABDUL MANAN BIN OTHMAN, D.P.M.T., P.P.T. (Kuala Trengganu).
- „ Menteri Tenaga Telekom dan Pos, DATUK LEO MOGGIE ANAK IROK, P.N.B.S. (Kanowit).

Yang Berhormat Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO' DR NEO YEE PAN, S.P.M.J., D.P.M.J. (Muar).

„ Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO' S. SAMY VELLU, S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput).

„ Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATO' MOKHTAR BIN HAJI HASHIM, D.S.N.S. (Tampin).

„ Menteri Perusahaan Awam, DATIN PADUKA RAFIDAH AZIZ, D.P.M.S., A.M.N. (Selayang).

„ Menteri Pelajaran, DATUK DR SULAIMAN BIN HAJI DAUD, P.N.B.S., J.B.S. (Santubong).

„ Menteri Wilayah Persekutuan, DATUK PENGIRAN OTHMAN BIN PENGIRAN HAJI RAUF, P.G.D.K., A.D.K. (Kimanis).

„ Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, TUAN SANUSI BIN JUNID, S.M.K. (Jerlun-Langkawi).

„ Menteri Tak Berpotfolio, DATUK ABDULLAH BIN HAJI AHMAD BADAWI, D.M.P.N., K.M.N., D.J.N. (Kepala Batas).

„ Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua, DATO' MANSOR BIN OTHMAN, K.M.N., P.J.K. (Kuala Pilah).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' SERI HAJI KAMARUDDIN BIN HAJI MOHD. ISA, S.P.M.P., K.M.N., J.P. (Larut).

„ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO' CHAN SIANG SUN, D.I.M.P., J.S.M., A.M.N., P.J.K., J.P. (Bentong).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DR GOH CHENG TEIK (Nibong Tebal).

„ Timbalan Menteri Pertanian, TUAN EDMUND LANGGU ANAK SAGA, P.B.S. (Saratok).

„ Timbalan Menteri Kesihatan, DATO' K. PATHMANABAN, D.S.N.S., K.M.N. (Telok Kemang).

„ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' LEW SIP HON, D.P.M.S., J.M.N. (Shah Alam).

„ Timbalan Menteri Penerangan, DR LING LIONG SIK (Mata Kuching).

„ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO' HAJI ZAKARIA BIN HAJI ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N., S.M.T., P.J.K. (Besut).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' ABDULLAH BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N., (Ulu Nerus).

„ Timbalan Menteri Kewangan, DATO' MAK HON KAM, D.P.M.P., J.M.N. (Tanjong Malim).

„ Timbalan Menteri Kewangan, DATO' MOHD. NAJIB BIN TUN HAJI ABDUL RAZAK, O.K.I.S., D.S.A.P. (Pekan).

- Yang Berhormat Timbalan Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO' DR NIK HUSSEIN BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.K., K.M.N. (Kuala Krai).
- „ Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATUK CLARENCE E. MANSUL, P.G.D.K. (Penampang).
- „ Timbalan Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATO' CHIN HON NGIAN, D.S.I.J. (Renggam).
- „ Timbalan Menteri Penerangan, DATO' HAJI EMBONG BIN YAHYA, D.P.M.J., D.S.I.J., A.M.N., P.I.S. (Ledang).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' SHAHRIR BIN ABDUL SAMAD, D.P.M.J., P.I.S. (Johor Bahru).
- „ Timbalan Menteri Pengangkutan, DATO' ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, D.P.M.S., S.M.S., S.M.T., P.I.S. (Kuala Selangor).
- „ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, TUAN WILLIAM LYE CHEE HIEN, A.S.D.K. (Gaya).
- „ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO' HAJI MOHAMED SUHAIMI BIN DATO HAJI KAMARUDDIN, D.P.M.S., A.M.N., S.M.S. (Sepang).
- „ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO' ABDUL JALAL BIN HAJI ABU BAKAR, D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Batu Pahat).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, TUAN BUJANG BIN HAJI ULIS (Simunjan).
- „ Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan, TUAN IDRIS BIN ABDUL RAUF P.C.M., A.M.P., A.M.N. (Parit Buntar).
- „ Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, TUAN ABDUL RAHIM BIN DATUK THAMBY CHIK, A.M.N., P.J.K. (Alor Gajah).
- „ Timbalan Menteri Pertahanan, ABANG ABU BAKAR BIN DATUK BANDAR ABANG HAJI MUSTAFA (Paloh).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, TUAN LUHAT WAN (Baram).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebajikan Am, TUAN JAWAN ANAK EMPALING, K.M.N. (Rajang).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, TUAN MOHD. KASSIM BIN AHMED (Machang).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, DATIN PADUKA CHOW POH KHENG *alias* ROSEMARY CHONG, D.P.M.S., S.M.S. (Ulu Langat).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN V. GOVINDARAJ, A.M.N., P.J.K. (Pelabuhan Kelang).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Perusahaan Awam, TUAN HUSSEIN BIN MAHMUD (Tanah Merah).

Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Kemajuan Tanah dan
Kemajuan Wilayah, PUAN SHARIFFAH DORAH BINTI SYED
MOHD., A.M.N., B.S.I., P.I.S. (Semerah).

- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Luar Negeri, TUAN
MAHYUDDIN BIN HAJI MOHAMED YASSIN, P.I.S., S.M.J. (Pagoh).
- „ TUAN ABBAH BIN MENGIMBAL *alias* GEORGE ABBAH (Bandau).
- „ TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).
- „ TUAN ABDUL GHANI BIN MISBAH, P.P.N., B.S.K. (Kinabatangan).
- „ TUAN ABDUL KADIR BIN HAJI SHEIKH FADZIR
(Kulim-Bandar Bahru).
- „ TUAN SRI DATO HAJI ABDUL KADIR BIN YUSOF, P.M.N., S.P.D.K.,
S.P.M.J., S.S.I.J. (Tenggaroh).
- „ TUAN ABDUL RAHMAN BIN DAUD (Pasir Mas).
- „ TAN SRI DATO ABDUL SAMAD BIN IDRIS, D.P.M.J., J.M.N., P.J.K.
(Jelevu).
- „ TUAN ABDUL SHUKUR BIN HAJI SIRAJ, A.M.N. (Tanjong Karang).
- „ DATUK PATINGGI HAJI ABDUL TAIB BIN MAHMUD, D.P.D.A.,
S.P.M.J., P.G.D.K (Samarahan).
- „ DATUK HAJI ABU BAKAR BIN UMAR, D.S.K.D., S.D.K.
(Kota Setar).
- „ TUAN ALIAS BIN MD. ALI, P.J.K. (Ulu Trengganu).
- „ TUAN HAJI AMPONG BIN PUYON, A.S.D.K., A.D.K., J.P.U., J.P.
(Labuk Sugut).
- „ DATUK HAJI ASHKAR HASBOLLAH, P.G.D.K. (Marudu).
- „ TUAN AU HOW CHEONG, P.M.P. (Telok Anson).
- „ TUAN AWANG BIN JABAR, P.J.K. (Dungun).
- „ TUAN AZHARUL ABIDIN BIN HAJI ABDUL RAHIM, A.M.P.
(Batang Padang).
- „ TUAN CHAN TECK CHAN (Kota Melaka).
- „ TUAN CHAN KOK KIT *alias* CHAN KIT (Sungai Besi).
- „ DR CHEN MAN HIN (Seremban).
- „ DATO MICHAEL CHEN WING SUM, D.P.M.S. (Ulu Selangor).
- „ TUAN CHIAN HENG KAI (Batu Gajah).
- „ TUAN CHIENG TIONG KAI (Sarikei).
- „ TUAN RICHARD DAMPING ANAK LAKI (Serian).
- „ TUAN PETER PAUL DASON (Bukit Bendera).
- „ TUAN V. DAVID (Damansara).
- „ TUAN EDWIN ESNEN UNANG (Mukah).

- Yang Berhormat DATUK EDWIN ANAK TANGKUN, P.N.B.S., P.B.S., A.B.S.
(Batang Lupar).
- „ DATUK STEPHEN ROBERT EVANS, P.G.D.K., J.P. (Keningau).
- „ TUAN FUNG KET WING (Sandakan).
- „ DATO' SERI HAJI HAMZAH BIN DATUK HAJI ABU SAMAH, S.S.A.P.,
S.I.M.P., S.M.K., S.P.D.K. (Temerloh).
- „ DATUK HARIS BIN MOHD. SALLEH, S.P.D.K., S.P.M.J.
(Ulu Padas).
- „ TUAN HAJI HASHIM BIN HAJI ENDUT, A.M.K. (Ulu Muda).
- „ TUAN HAJI HASHIM BIN HAJI GHAZALI, A.M.N. (Matang).
- „ TUAN HAJI HASSAN ADLI BIN HAJI ARSHAD, J.S.M.
(Bagan Datoh).
- „ DATO DR HEE TIEN LAI, D.S.I.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I., J.P.
(Ayer Hitam).
- „ TUAN HIEW NYUK YING (Tawau).
- „ DATO HISHAMUDDIN BIN HAJI YAHAYA, S.A.P. (Maran).
- „ TUAN IBRAHIM BIN MUHAMMAD, P.B., P.P.M., P.P.N.
(Rantau Panjang).
- „ TUAN HAJI IKHWAN BIN NASIR (Pontian).
- „ TUAN ISMAIL BIN ARSHAD, A.M.K. (Jerai).
- „ TUAN ISMAIL *alias* MANSOR BIN SAID, A.M.N., (Kemaman).
- „ TUAN JAMALUDDIN BIN HAJI SUHAIMI, A.M.N., P.J.K.
(Sabak Bernam).
- „ TUAN KAMALUDDIN BIN MAAMOR (Hilir Perak).
- „ TUAN KARPAL SINGH (Jelutong).
- „ TUAN MARK KODING (Kinabalu).
- „ DATUK LEE BOON PENG, D.S.N.S., A.M.N., P.J.K., J.P. (Mantin).
- „ TUAN LEE KAW (Kluang).
- „ TUAN LEE LAM THYE (Kuala Lumpur Bandar).
- „ TUAN LIBEN ANAK KATO (Bentong).
- „ TUAN LIM CHO HOCK (Ipoh).
- „ TUAN LIM KIAM HOON *alias* LIM AH YING, A.M.K.
(Padang Serai).
- „ TUAN LIM KIT SIANG (Petaling).
- „ DATUK LEONARD LINGGI ANAK JUGAH, P.N.B.S., J.B.S. (Kapit).
- „ TUAN MOHAMAD TAJOL ROSLI BIN MOHAMED GHAZALI, A.M.P.
(Gerik).
- „ TUAN HAJI MOHAMED BIN HAJI ALI, K.M.N., A.M.N., P.B.
(Nilam Puri).

Yang Berhormat TUAN MOHAMED KHIR JOHARI (Kuala Muda).

- „ TAN SRI DATUK HAJI MOHAMED SAID BIN KERUAK, P.M.N.,
S.P.D.K. (Kota Belud).
- „ TUAN HAJI MOHAMMAD TAUFECK BIN O.K.K. HAJI ASNEH,
D.S.K., B.K., P.P.M. (Hilir Padas).
- „ TUAN MOHD. ALI BIN M. SHARIFF (Kuantan).
- „ TUAN MOHD. BAKRI BIN ABDUL RAIS, P.M.P., A.M.P. (Parit).
- „ TUAN HAJI MOHD. IDRIS BIN HAJI IBRAHIM, J.S.M. (Setapak).
- „ TUAN MOHD. NAKHAIE BIN HAJI AHMAD (Baling).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZAIN BIN ABDULLAH, S.M.K. (Bachok).
- „ TUAN MUSTAFFA BIN MOHAMMAD (Sri Gading).
- „ TUAN JONATHAN NARWIN ANAK JINGGONG (Lubok Antu).
- „ TUAN HAJI NIK ABDUL AZIZ BIN NIK MAT, K.M.N., J.P.
(Pengkalan Chepa).
- „ DATO NIK HASSAN BIN WAN ABDUL RAHMAN, S.P.M.T., P.N.B.S.,
P.S.D., K.M.N. (Kuala Nerus).
- „ DATUK JAMES PETER ONGKILI, D.I.M.P. (Tuaran).
- „ TUAN OO GIN SUN, A.M.K., S.D.K., J.P. (Alor Setar).
- „ TUAN PATRICK ANEK UREN (Mas Gading).
- „ TUAN P. PATTO (Menglembu).
- „ TUAN RACHA UMONG, P.B.S. (Bukit Mas).
- „ DATO' HAJI RAMLI BIN OMAR, D.P.M.P., K.M.N., P.M.P.
(Bagan Serai).
- „ DATUK HAJI SAKARAN BIN DANDAI, S.P.D.K., J.P. (Silam).
- „ DATUK SENU BIN ABDUL RAHMAN, P.G.D.K. (Kuala Kedah).
- „ TUAN SEOW HUN KHIM (Bukit Mertajam).
- „ TUAN SHAARI BIN JUSOH, J.M.N., A.M.P., P.P.M., P.P.N. (Kangar).
- „ TUAN SHAMSURI BIN MD. SALLEH, A.M.N., P.K.T., J.P.
(Balik Pulau).
- „ TUAN SIBAT MIYUT ANAK TAGONG (Ulu Rajang).
- „ TAN SRI DATO SYED AHMAD SHAHABUDDIN AL-HAJ, P.S.M.,
S.P.M.K., S.S.D.K., P.N.B.S., P.G.D.K., J.M.N., J.P. (Padang Terap).
- „ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).
- „ TUAN SYED HASSAN BIN SYED MOHAMED, A.M.P., P.J.K. (Arau).
- „ TUAN RAYMOND SZETU MEI THONG (Lambir).
- „ TAN KOON SWAN, A.M.P., J.P. (Raub).
- „ DR TAN TIONG HONG (Kepong).

Yang Berhormat TENGKU NOOR ASIAH BINTI TENGKU AHMAD, A.M.N., P.B.
(Tumpat).

- „ TUAN TING CHEK MING (Bruas).
- „ TUAN TING LING KIEW (Bintulu).
- „ TUAN UMAR BIN HAJI ISMAIL, A.M.N., P.P.T. (Padang Rengas).
- „ WAN MOHD. NAJIB BIN WAN MOHAMAD (Pasir Puteh).
- „ WAN ZAINAB BINTI M. A. BAKAR, A.M.N., P.J.K. (Sungai Petani).
- „ TUAN WONG HOONG KEAT (Tanjong).
- „ DATUK DR WONG SOON KAI, P.N.B.S., P.B.S. (Sibu).
- „ TUAN YANG CHOONG FU, J.P. (Kinta).
- „ PUAN YONG FATIMAH BINTI MOHD. RAZALI, A.M.N., P.J.K.
(Kuala Kangsar).
- „ DATUK STEPHEN YONG KUET TZE, P.N.B.S. (Padawan).
- „ DATUK HAJI YUSOF BIN MALIM KUNING *alias* ABDUL
RAHMAN BIN MOHD. JANI, D.P.M.J., P.I.S., B.S.I. (Panti).
- „ TUAN HAJI ZABIDI BIN HAJI ALI, P.J.K. (Permatang Pauh).

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat: Datuk Azizul Rahman bin Abdul Aziz.

Timbalan Setiausaha: Haji Mohd. Salleh bin Abu Bakar.

Penolong Setiausaha: Ghazali bin Haji Abdul Hamid.

Penolong Setiausaha: Abdullah bin Abdul Wahab.

BAHAGIAN PENYATA RASMI PARLIMEN

Penyunting Kanan: Yahya bin Manap.

Penyunting: P. B. Menon.

Penyunting: Haji Osman bin Sidik.

Pemberita-pemberita:

N. Ramaswamy.

Louis Yeoh Sim Ngoh.

Abdul Rahman bin Haji Abu Samah.

Suhor bin Husin.

Amran bin Ahmad.

Mohd. Saleh bin Mohd. Yusof.

Margaret Chye Kim Lian.

Puan Kong Yooi Thong.

Juliah binti Awam.

Supiah binti Dewak.

Ismail bin Hassan.

Shamsiah binti Mohd. Yusof.

Hajjah Kalsom binti Ghazali.

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Musa bin Alang Ahmad.

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Isnin, 16hb November, 1981

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*)

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN- PERTANYAAN

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim.

Tuan Mohd. Bakri bin Abdul Rais: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 1.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan ini akan saya kemukakan di akhir waktu soal jawab kalau sekiranya ada masa lagi.

Yang Berhormat Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah.

(Soalan No. 2 Y.B. Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah tidak hadir).

Yang Berhormat Tuan Lim Cho Hock.

Tuan Lee Kaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 3.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan ini juga saya akan kemukakan di akhir waktu soal jawab sekiranya ada masa.

PENUNTUT-PENUNTUT MALAYSIA DI LUAR NEGERI

4. Dato Michael Chen Wing Sum minta Menteri Pelajaran menyatakan adakah Kementerian menyimpan rekod untuk penuntut-penuntut yang belajar di luar negeri, jika ada, sila nyatakan jumlah penuntut-penuntut yang belajar di tiap-tiap negeri.

Timbalan Menteri Pelajaran (Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin): Tuan Yang di-Pertua, untuk

makluman Yang Berhormat, Kementerian Pelajaran ada menyimpan rekod penuntut-penuntut di luar negeri. Maklumat terakhir yang ada kepada Kementerian sehingga tahun 1980 adalah seperti berikut:

Saya minta izin, Tuan Yang di-Pertua, sama ada hendak dibaca semua angka ini atau hendak disampaikan secara bertulis.

Tuan Yang di-Pertua: Angkanya sahaja?

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Iaitu angka-angka yang berhubung dengan pelajar-pelajar yang berada di luar negeri. Saya ada angkanya di sini, saya minta izin membacakannya.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila.

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin:

Negeri	Bilangan Pelajar
United Kingdom ..	15,470
India	7,000 (lebih kurang)
Australia	4,908
Canada	7,000 (lebih kurang)
United States ..	7,500 (lebih kurang)
Taiwan	1,364
New Zealand ..	1,879
Egypt (United Arab Republic)	1,128
Singapura	834
Saudi Arabia ..	103
Indonesia	298
Jepun	184
Filipina	73
Pakistan	152

<i>Negeri</i>	<i>Bilangan Pelajar</i>
Hongkong	109
Belgium	81
Bangladesh	71
Thailand	48
Jerman Barat	41
Republik Iraq	76
Perancis	18
Netherlands	22
Libya	11
Sri Lanka	28
Kuwait	11
Denmark	1
Korea Selatan	11
Switzerland	9
Yugoslavia	4

Bagi negara-negara Austria dan Morocco bilangannya masih belum dapat diperolehi, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Lee Kaw: Soalan tambahan, Tuan Yang di-Pertua, angka-angka yang diberitahu oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan adakah termasuk murid-murid yang pergi belajar sendiri, yang tidak mendaftar di Students' Department di negeri ini dan berapa dari angka-angka ini ada murid-murid yang dapat biasiswa.

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, angka yang saya beri adalah termasuk angka-angka bilangan pelajar-pelajar persendirian.

Soalan yang kedua, kalau tidak silap saya, Yang Berhormat meminta angka pelajar-pelajar yang memegang biasiswa. Kalau itu soalnya, angkanya ialah lebih kurang 8,900 yang memegang biasiswa.

Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri Pelajaran sedar khasnya dalam beberapa tahun yang baru lalu ini beribu-ribu orang penuntut telahpun pergi ke luar negeri tanpa melalui ataupun memberitahu kepada pihak

Kementerian Pelajaran atau pejabat-pejabatnya di luar negeri. Jika sedar, adakah pihak Kementerian bercadang untuk mengenakan sesuatu peraturan untuk semua penuntut-penuntut yang hendak pergi ke luar negeri supaya sesuatu pengawasan yang sesuai dapat diadakan terhadap mereka.

Dato' Haji Mohamed bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pelajaran sedar bahawa ada pelajar-pelajar yang melanjutkan pelajaran di luar negeri tanpa memberi pengetahuan kepada Kementerian Pelajaran dan Kementerian Pelajaran adalah sentiasa berikhtiar atau berusaha mencari jalan supaya menggalakkan pelajar-pelajar tersebut untuk berhubung dengan berdaftar dengan Kementerian Pelajaran supaya sekiranya mereka menghadapi kesulitan maka kita dapat memberi pertolongan kepada mereka.

Dato' Haji Yusof bin Malim Kuning: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Di dalam soal pelajar-pelajar kita keluar negeri ini, saya ingin mendapat penjelasan sama ada Yang Berhormat Timbalan Menteri mempunyai maklumat ada pelajar-pelajar Malaysia yang belajar di negara-negara Komunis atau di negara-negara yang mirip kepada komunis.

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, setakat ini saya tidak dapat maklumat bahawa ada pelajar-pelajar ini yang belajar di negara komunis dan berhubung dengan pelajar-pelajar kita yang belajar di dalam negara yang mirip kepada komunis, saya kurang faham apakah istilah negara-negara yang mirip kepada komunis.

Tuan Haji Hashim bin Haji Endut: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Daripada jawapan yang diberi oleh Timbalan Menteri Pelajaran nampaknya ramai murid-murid Malaysia yang sedang menuntut di United Kingdom, Amerika Syarikat dan juga di Kanada dan lain-lain negeri lagi. Apakah tindakan Kerajaan di samping menghantar penuntut supaya menjamin penuntut-penuntut kita itu belajar dengan sempurna, adakah kita menghantar pegawai-pegawai ke sana melihat supaya mereka sempurna, dan kalau ada, adakah pegawai muda-muda dihantar ke sana menjaga murid-murid kita?

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, di mana yang manasabah Kementerian Pelajaran mendirikan pejabat-pejabatnya di sana di mana pegawai-pegawai yang cekap dan terlatih dihantar untuk mengatasi masalah-masalah yang bersangkutan paut dengan pelajaran di luar negeri, umpamanya di United Kingdom kita ada pejabat kita di sana, Malaysian Students Department dan juga di negara-negara yang lain. Bagi negeri-negeri yang mana pelajar tidak begitu banyak dan tidak mementingkan dan memerlukan satu pejabat ditubuhkan maka Kementerian Pelajaran sentiasa menghantar pegawai-pegawainya untuk berhubung dengan mereka ini supaya dapat diatasi sekiranya ada mereka ini menghadapi kesulitan-kesulitan.

Tuan Au How Cheong: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya memandangkan terdapat ramai penuntut kita ada di seberang laut apakah kadar perkembangan bagi universiti dalam negara kita supaya tidak begitu ramai penuntut harus pergi ke luar negeri untuk melanjutkan pelajaran mereka? Apakah kadar atau berapa banyak tempat dalam sesuatu tahun akan ditambah dalam universiti-universiti kita?

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, bilangan pelajar-pelajar kita di universiti-universiti tempatan sentiasa bertambah dan universiti-universiti tempatan memang tiap-tiap tahun menambahkan kemasukan pelajar-pelajarnya.

PUSAT PESAKIT JANTUNG

5. Tuan Chan Kok Kit minta Menteri Kesihatan menyatakan sama ada sebuah pusat untuk merawat pesakit jantung akan dibina di negara ini, jika ya, beri butir-butir lanjut.

Timbalan Menteri Kesihatan (Dato' K. Pathmanaban): Tuan Yang di-Pertua, saya telah memberi jawapan kepada soalan yang seakan-akan sama di Dewan ini pada 27hb Oktober tahun ini juga. Setakat ini saya tidak ada apa-apa tambahan kepada jawapan yang telah diberikan itu.

PERKHIDMATAN KERETAPI DI SARAWAK

6. Datuk Leonard Linggi anak Jugah minta Menteri Pengangkutan menyatakan memandangkan bekalan minyak yang semakin berkurangan dan timbunan arang batu yang besar di tempat-tempat yang strategik di Sarawak berserta dengan kemungkinan pengeluaran kuasa letrik haidro, sama ada beliau mempunyai strategi jangka panjang untuk mengadakan perkhidmatan keretapi di Sarawak yang bukan sahaja akan mengadakan sistem perhubungan dalam negeri tetapi juga akan menyambungkan Sarawak dengan Brunei dan Sabah.

Timbalan Menteri Pengangkutan (Dato' Abu Hassan bin Haji Omar): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini Kerajaan Pusat masih belum mempunyai cadangan untuk mengadakan perkhidmatan keretapi di Sarawak. Ini adalah disebabkan antara lain Kerajaan lebih memberi keutamaan kepada pembinaan rangkaian jalan-jalanraya di negeri tersebut.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Lim Kit Siang.

Tuan Lee Kaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 7.

Tuan Yang di-Pertua: Ini saya akan kemukakan sekiranya ada masa di akhir nanti.

KEKURANGAN AIR DI SABAH

8. Datuk Haji Sakaran bin Dandai minta Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam menyatakan adakah beliau sedar tentang kekurangan dan kerapnya gangguan bekalan air di beberapa daerah di Sabah terutamanya di Sempurna masih berlaku. Jika ya, adakah sebarang tindakan diambil untuk mengatasi masalah ini.

Timbalan Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam (Dato Dr Nik Hussein bin Abdul Rahman): Tuan Yang di-Pertua, soalan yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat adalah merupakan perkara

Kerajaan Negeri. Walau bagaimanapun, saya telah dimaklumkan mengenai kekurangan bekalan air di beberapa kawasan di Negeri Sabah termasuklah di Sempurna. Sebenarnya telah ada rancangan-rancangan untuk memperbaiki dan memperluaskan bekalan air di bawah Rancangan Malaysia Keempat untuk mengatasi kekurangan air ini. Di kawasan Sempurna khasnya satu rancangan memperluaskan bekalan air yang besar dengan perbelanjaan sebanyak \$14 juta sedang dilaksanakan. Rancangan itu dijangka akan siap dilaksanakan pada akhir tahun 1983. Projek ini akan menambahkan bekalan air ke kawasan tersebut sebanyak 2 juta galen sehari dan ini adalah mencukupi untuk kawasan Sempurna sehingga tahun 2002.

RAPAT UMUM—LARANGAN

9. Datuk Haji Abu Bakar bin Umar minta Perdana Menteri menyatakan adakah beliau sedar bahawa keadaan yang ada sekarang adalah lebih setabil dan keamanan lebih terkawal jika dibandingkan dengan masa sepuluh tahun pertama Merdeka di mana di waktu itu tiada sebarang larangan untuk mengadakan rapat-rapat umum, jika sedar, adakah Kerajaan bercadang hendak menarik balik larangan ke atas parti-parti politik mengadakan sebarang rapat umum.

Menteri Tak Berpotfolio (Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang di-Pertua, soalan yang sama maksudnya telahpun dijawab oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri ketika menjawab satu soalan yang telah dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Sandakan, Sabah pada 14-11-81. Saya tidak bercadang untuk membuat apa-apa tambahan kepada jawapan yang telah diberikan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri itu.

LPN—KEHILANGAN BERAS

10. Tuan Chieng Tiong Kai minta Menteri Perusahaan Awam menyatakan sama ada beliau sedar tentang kehilangan lebih daripada 200 pikul beras di Pejabat LPN, Kuching, dan jika ya, apakah tindakan yang diambil oleh beliau mengenai perkara ini.

**Setiausaha Parlimen Kementerian
Perusahaan Awam (Tuan Hussein bin**

Mahmud): Tuan Yang di-Pertua, Kementerian saya sedar bahawa terdapat kehilangan beras seperti yang dinyatakan oleh Pejabat LPN Kuching. Kehilangan ini adalah merupakan kesusutan beras yang berlaku dalam proses simpanan gudang. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat kesusutan tersebut adalah bersamaan 0.2% daripada jumlah beras yang dikendalikan sepanjang tahun 1980. Kesusutan ini adalah kecil sahaja dan ianya berlaku dalam pengendalian simpanan beras. Kesusutan atau kehilangan beras dalam simpanan ini berlaku kerana beberapa faktor berikut:

- (1) Keadaan kandungan wap basah beras semasa masuk dan keluar gudang ini tertakluk kepada iklim tempatan.
- (2) Serangan serangga perosak;
- (3) Dimakan oleh burung atau tikus; dan
- (4) Tumpah di lantai-lantai gudang.

Bagi mengurangkan jumlah kehilangan atau kesusutan berat beras, LPN telah mengambil tindakan untuk mengadakan pasukan perabun (Fumigation team) di tiap-tiap negeri bagi mencegah kehilangan beras akibat kerosakan dari serangan-serangan perosak. Bagi mengatasi masalah beras tumpah di lantai-lantai gudang LPN telah menjahit guni-guni beras yang bocor dengan serta merta dan membersihkan beras itu semula.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Chan Teck Chan.

(Soalan No. 11 Y.B. Tuan Chan Teck Chan tidak hadir).

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Alias bin Md. Ali.

Tuan Abdul Shukor bin Haji Siraj: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 12.

Tuan Yang di-Pertua: Ini akan saya kemukakan di akhir, kalau ada masa.

PERMOHONAN KEWARGANEGARAAN MALAYSIA

13. Tuan Karpal Singh minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan bilangan permohonan kerakyatan yang diterima

semenjak Hari Merdeka hingga ke hari ini dan bilangan permohonan-permohonan yang berjaya mengikut komposisi kaum.

Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri (Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik): Tuan Yang di-Pertua, jumlah permohonan kewarganegaraan Malaysia yang diterima sejak hari Merdeka hingga 30-9-81 ialah sebanyak 2,372,695 dan daripada jumlah tersebut sebanyak 2,267,548 sijil kewarganegaraan telah dikeluarkan. Adalah menjadi dasar Kementerian saya tidak memberi angka-angka mengikut komposisi kaum.

Tuan Ismail bin Said: Soalan tambahan. Apakah asas-asas yang penting yang diberi pertimbangan di dalam meluluskan sesuatu permohonan untuk mendapatkan kerakyatan ini dan sama ada permohonan mendapat kerakyatan ini merupakan satu hak yang mesti dituntut ataupun hanya satu keistimewaan sahaja?

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Tuan Yang di-Pertua, apa yang diperlukan dalam permohonan kewarganegaraan ini ialah syarat-syarat yang telah ditentukan oleh Perlembagaan Negara kita yang telah tercatat dengan begitu jelas dan di samping itu juga ialah mereka yang memohon itu dipastikan kesetiaan mereka kepada negara tidak akan diragu-ragukan lagi. Selain daripada itu saya ingin menyatakan bahawa penganugerahan kewarganegaraan ini adalah satu hak Kerajaan yang boleh diberi kepada pemohon-pemohon yang dirasakan layak menjadi warganegara yang bertanggungjawab kepada Malaysia.

Tuan Lee Lam Thye: Tuan Speaker, saya suka bertanya sama ada Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa ada kes-kes di mana permohonan untuk mendapatkan kewarganegaraan telah disampaikan akan tetapi masa yang diambil untuk memproses permohonan tersebut adalah lebih kurang 6-10 tahun dan si pemohon belum diberi tahu apa-apa keputusan. Jika beliau sedar, adakah Kementerian bercadang untuk mempercepatkan proses untuk melayan permohonan ini?

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Tuan Yang di-Pertua, setakat yang saya tahu amat kurang permohonan-permohonan yang diproses terlalu panjang masanya iaitu lebih lima tahun dan sebagainya. Tetapi kalau ada pun kelambatan-kelambatan yang berlaku ini adalah kerana soal-soal teknikal, ertinya dalam usaha kita mendapatkan maklumat-maklumat yang perlu sebagaimana yang disyaratkan oleh Perlembagaan negara kita, kita tidak dapat maklumat-maklumat yang berkenaan. Misalnya, ada pemohon yang bertindak tanpa memberitahu alamat baru mereka ataupun memberi maklumat yang kurang tepat ataupun tidak memberikan tindak balas kepada soalan yang diperlukan. Oleh yang demikian, masa yang perlu bagi memproses permohonan seperti ini akan mengambil masa yang agak panjang. Tetapi saya memberi jaminan bahawa masa untuk memproses permohonan-permohonan kewarganegaraan akan dibuat dalam masa yang tidak lebih daripada apa yang kita perlukan.

Tuan Shamsuri bin Md. Salleh: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mendapat penjelasan jika Yang Berhormat Timbalan Menteri mempunyai angka-angkanya, berapa ramai-ka di antara rakyat Malaysia yang telah dilucutkan kerakyatan mereka semenjak merdeka dan dapat atau tidak Yang Berhormat Timbalan Menteri memberikan mengapa mereka ini dilucutkan kerakyatannya.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Tuan Yang di-Pertua, saya minta notis atas soal ini.

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri sama ada beliau sedar bahawa daripada angka-angka permohonan kerakyatan dan daripada angka-angka kelulusan kerakyatan iaitu sebanyak 2,732,000 yang memohon dan 2,252,000 lebih yang mendapat kerakyatan, ini merupakan satu angka yang tinggi. Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan bahawa angka-angka yang belum mendapat kerakyatan ini merupakan mereka yang sepatutnya tidak layak tetapi hanya ditimbang oleh Kerajaan daripada segi

peri kemanusiaan. Dan oleh kerana angka-angka ini merupakan hampir 80% daripada permohonan yang berjaya, saya ingin bertanya sama ada pihak Kementerian akan mengetatkan lagi syarat-syarat untuk menjadi rakyat bagi negara ini.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Tuan Yang di-Pertua, untuk membetulkan peratusan yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat itu yang kita telah luluskan sebenarnya adalah lebihkurang 95.6% daripada jumlah yang dipermohonkan itu.

Mengenai mengetatkan syarat-syarat itu, saya rasa kita tidak lari dari peraturan yang sedia ada iaitu berlandaskan kepada Perlembagaan negara kita dan juga kepada kriteria kesetiaan kepada negara yang sedang kita jalankan pada masa sekarang.

Dato' Haji Mohd. Yusof bin Malim Kuning: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Adakah kelulusan di dalam ujian Bahasa Malaysia adalah salah satu daripada syarat utama dalam pemberian kerakyatan; jika jawapannya ya, mengapa masih banyak lagi terdapat pemegang-pemegang sijil kerakyatan ini tidak mengerti berbahasa Malaysia dengan baik.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan tambahan, yang ada boleh dapat penerangan daripada bahan-bahan yang sudah sedia ada tidak patut disoalkan dan bahagian kedua mengatakan itu banyak yang ditolak oleh sebab tidak lulus Bahasa Malaysia, itu tidak ada siapa yang sudah memberitahu. Jadi soalan itu tidak boleh dijawab.

Tuan Abdul Shukur bin Haji Siraj: Tuan Yang di-Pertua, adakah Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri bercadang untuk membekukan semua permohonan kerakyatan ini dalam satu jangka masa yang sesuai sehingga semua warganegara kita telah kuat kedudukan ekonominya, kemudian baru ditimbang permohonan kerakyatan ini.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Kerajaan belum bercadang lagi berbuat demikian.

Tuan Haji Ikhwan bin Nasir: Tuan Yang di-Pertua, tadi Yang Berhormat Timbalan

Menteri telah menyebutkan tentang Kementerian akan cuba tidak melambatkan masa proses permohonan warganegara yang tersebut. Saya ingin bertanya kepada beliau mengenai dengan masa ini, apakah beliau menimbangkan juga aspek-aspek keselamatan umpamanya, maknanya dengan sebab hendak cepat, sampai lupakan aspek keselamatan atau bahawa masa itu tidak dikira panjang pendek tetapi aspek-aspek keselamatan adalah lebih utama kepada penganugerahan kewarganegaraan itu.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Seperti saya sebutkan tadi, Tuan Yang di-Pertua, selain daripada syarat-syarat Perlembagaan kita mengambil pertimbangan kepentingan negara sebagai kriteria sebelum menimbangkan sesuatu permohonan kewarganegaraan.

Tuan Haji Hashim bin Haji Endut: Soalan tambahan, dari perangkaan yang diberi oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri tadi nampaknya 95.6% itu adalah satu angka yang tinggi bagi satu-satu negara yang memberi penganugerahan warganegara kepada siapa-siapa pun dan syarat hendak dapat itu mestilah taat setia kepada negara dan raja sepertimana yang diterangkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi.

Bolehkah atau tidak kalaulah orang itu dia mengaku masa interview hendak taat setia tetapi selepas itu tidak taat kepada raja, tidak taat kepada Perlembagaan, tidak taat menggunakan satu perkara sentimen yang hendak merosakkan negara. Bolehkah atau tidak dirampas balik kerakyatan dia.

Tuan Yang di-Pertua: Tidak payah jawab soalan itu, perkara itu memang ada dalam Perlembagaan Negara. Yang Berhormat Tuan P. Patto.

Tuan Lee Kaw: Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, soalan No. 14.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan ini juga akan saya kemukakan sekiranya ada masa. Yang Berhormat Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad.

Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 15.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan No. 15, sila Yang Berhormat Menteri Kewangan atau wakilnya. (*Menteri, Timbalan Menteri Kewangan tidak ada*). Saya tangguhkan soalan ini hingga ada wakil Yang Berhormat Menteri Kewangan menjawab. Begitu juga soalan No. 16—Yang Berhormat Menteri Kewangan.

Saya harap Ahli yang mengambil bahagian akan menyampaikan hal ini kepada Menteri Kewangan.

Berbalik kepada soalan No. 1. Soalan ini sekarang atas nama Ahli Yang Berhormat dari Parit.

POLISI BUKU NEGARA

1. Tuan Mohd. Bakri bin Abdul Rais (*di bawah S.O. 24 (2)*) minta Menteri Pelajaran menyatakan bilakah Kerajaan akan merumuskan suatu polisi buku negara untuk mendefinisikan keperluan buku-buku di negara ini dan menentukan pembangunan kadar pembacaan rakyat dan penglibatan sektor swasta dan sektor awam di dalam pembangunan pengeluaran buku di negara ini untuk menarik minat rakyat membaca buku.

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, perkara-perkara yang dibangkitkan dalam soalan itu yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat adalah di bawah bidang kerja suatu majlis iaitu Majlis Kemajuan Buku Kebangsaan. Majlis itu bertindak sebagai penasihat kepada Kementerian Pelajaran berkenaan dengan hal ehwal kemajuan dan penggunaan buku dalam negara. Majlis tersebut sedang berbincang untuk merangka suatu polisi buku negara dan perakuan-perakuannya akan dikemukakan kepada Kementerian Pelajaran kelak.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan No. 3 atas nama Yang Berhormat dari Keluang.

Tuan Lim Cho Hock: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 3.

Tuan Yang di-Pertua: Sekarang Ahli Yang Berhormat dari Ipoh sudah sampai, dia sendirilah.

BIRO SIASATAN NEGARA

3. Tuan Lim Cho Hock minta Perdana Menteri menyatakan sama ada beliau sedar bahawa BSN kekurangan kakitangan dan pengalaman untuk mengatasi komplek yang bertambah dan jenayah perdagangan yang rumit, jika sedar, apakah langkah yang beliau cadang akan ambil untuk menambahkan kakitangan dan memperbaiki pengetahuan kakitangan BSN.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato' Abdullah bin Abdul Rahman): Tuan Yang di-Pertua, soalan mengenai cadangan Kerajaan untuk memperbaiki serta memperkembangkan Biro Siasatan Negara telahpun dijawab oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pada 3hb Oktober, 1981 ketika menjawab pertanyaan daripada Ahli Yang Berhormat dari Petaling.

Saya tidak bercadang untuk membuat apa-apa tambahan mengenai soalan ini.

Beberapa Ahli Yang Berhormat: (Bangun)

Tuan Yang di-Pertua: Tidak ada tambahan maklumat. Apa hendak tanya lagi? Tidak adalah, itu sudah selesai dulu.

BLOK MENARA PROJEK DAYABUMI

7. Tuan Lim Kit Siang minta Menteri Perusahaan Awam beri sebab-sebab mengapa kompleks blok menara UDA DAYABUMI dikurangkan dari 60 tingkat sepertimana dirancang dahulu ke 30 tingkat, kedudukan tempahan untuk yunit-yunit pejabat kompleks tersebut, dan sebab-sebab mengapa sambutan terhadap tempahan adalah sangat buruk.

Tuan Haji Hussein bin Mahmood: Tuan Yang di-Pertua, tinggi blok menara projek Dayabumi telah dikurangkan dari 60 tingkat ke 30 tingkat adalah kerana sebab-sebab teknikal. Dan arahan untuk mengurangkan tinggi menara itu telah dibuat oleh Jawatankuasa Kerja Majlis Tindakan Negara pada 14hb Ogos, 1979. Permintaan terhadap ruang pejabat di kompleks ini amat menggalakkan dan beberapa Kementerian serta agensi Kerajaan termasuk Pasaran

Barang Kuala Lumpur (Kuala Lumpur Commodities Exchange) telahpun menunjukkan minat untuk menempatkan pejabat-pejabat mereka di kompleks ini. Di samping itu permohonan-permohonan daripada pihak-pihak persendirian juga banyak diterima. Setakat 24hb September, 1981 sebanyak 538 permohonan untuk ruang kosong atau ruang-ruang niaga dan pejabat telah diterima. Oleh itu, kenyataan menyatakan bahawa sambutan terhadap ruang pejabat di kompleks ini buruk adalah tidak benar sama sekali.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang di-Pertua, saya ada bertanya Kompleks Blok UDA Dayabumi telah dikurangkan daripada 60 tingkat kepada 30 tingkat. Jawapan yang diberi ialah sebab teknikal. Apakah sebab teknikal ini?

Tuan Hussein bin Mahmood: Tuan Yang di-Pertua, ini adalah termasuk juga apabila memandangkan keadaan sekitar Kuala Lumpur atau di sekitar kawasan itu di mana bangunan-bangunan pencakar langit yang lain tidak melebihi 30 tingkat, kalau kita mengingatkan bahawa 2 menara yang tinggi di kawasan itu ialah Bangunan Bank Pertanian yakni merupakan sebahagian daripada kompleks ini dan satu lagi ialah Bangunan UMBC juga merupakan satu bangunan yang tidak jauh. Kalau Yang Berhormat yang berkenaan ada mengikuti ucapan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sewaktu meletakkan batu asas bagi Kompleks Dayabumi pada hari Jumaat 13hb November, lepas, perkara-perkara ini dengan lanjutnya telah diterangkan yakni pembangunan bandar Kuala Lumpur atau bangunan-bangunannya itu hendaklah dapat mencerminkan satu keadaan yang sesuai dan menasabah dengan bandar Kuala Lumpur yang berada di Malaysia.

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, daripada 504 permohonan untuk menyewa bangunan ini, berapakah permohonan daripada bumiputra dan berapa peratuskah peruntukan yang dikhaskan kepada bumiputra untuk menyewa bangunan ini?

Tuan Hussein bin Mahmood: Tuan Yang di-Pertua, oleh sebab ini merupakan satu perkara yang detail dan memerlukan notis. Walau bagaimanapun, Tuan Yang di-Pertua, adalah dapat diberi jaminan bahawa segala usaha yang dijalankan oleh Kerajaan terutama sekali di bawah UDA insya Allah akan mencerminkan hasrat Dasar Ekonomi Baru.

Datuk Haji Abu Bakar bin Umar: Tuan Yang di-Pertua, adakah sebab-sebab bahawa bumi di Malaysia ini tidak begitu kuat, tidak begitu keras oleh kerana itu tidak boleh kita mendirikan satu bangunan sehingga 60 tingkat yang dipotong dari 60 tingkat kepada 30 tingkat.

Tuan Hussein bin Mahmood: Tuan Yang di-Pertua, tidak.

Tuan Yang di-Pertua: Saya nampak Yang Berhormat Timbalan Menteri Kewangan sudah sampai. Sekarang Yang Berhormat Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad.

Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 15

PEMBAZIRAN WANG AWAM

15. Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad minta Menteri Kewangan menyatakan apakah tindakan yang diambil ke atas mereka yang bertanggungjawab membazirkan wang awam sebanyak \$1,310,840 di Jabatan Kastam dan Eksais di Raja Malaysia akibat kelemahan dalam pengurusan kewangan dalam mengendalikan satu kontrak bagi membina sebuah lanci peronda berukuran 105 kaki panjang berharga \$1.68 juta yang diikat dalam bulan Mei, 1974. Oleh kerana pembinaan lanci itu telah terbengkalai dan Jabatan Kastam tidak bercadang menyiapkan pembinaan lanci itu disebabkan berlakunya satu kemalangan ke atasnya, adakah Kerajaan berpuashati dengan alasan Jabatan berkenaan dan sebarang tindakan tidak akan diambil, walaupun pembaziran wang telah dilakukan oleh Jabatan berkenaan.

Timbalan Menteri Kewangan (Dato' Mak Hon Kam): Tuan Yang di-Pertua, perkara ini telahpun dipertimbangkan oleh Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara dalam bulan

September, 1981 dan tindakan seterusnya akan diambil selaras dengan apa-apa perakuan yang akan dibuat oleh Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara yang **dipersetujui** oleh Parlimen bila perkara ini **dikemukakan** kelak.

Tuan Lee Kaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Baharu-baharu ini sahaja tawaran untuk membeli bot ini sudah dikeluarkan. Saya ingin mendapat tahu dari Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan ini, sudahkah tawaran itu berjaya kepada mana-mana syarikat dan apa-apa wang yang sudah diperolehi kalau dibandingkan dengan ini, berapakah banyak wang yang telah rugi.

Dato' Mak Hon Kam: Tuan Yang di-Pertua, sebagaimana saya katakan tadi, perkara itu telahpun ditimbangkan oleh Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara. Oleh yang demikian, saya tidak bercadang untuk menambah apa-apa lagi kerana ianya adalah *sub judice*.

PROJEK PERUMAHAN KAKITANGAN KERAJAAN SARAWAK

16. Datuk Edwin anak Tangkun minta Menteri Kewangan menyatakan adakah Kementerian beliau bercadang hendak melaksanakan projek perumahan untuk kakitangan Kerajaan di Sarawak dan berapa ramai kakitangan Kerajaan di Sarawak telah mendapat pinjaman untuk membeli rumah dalam Rancangan Malaysia Ketiga.

Dato' Mak Hon Kam: Tuan Yang di-Pertua, tidak ada perbadanan atau syarikat Kerajaan Persekutuan yang melaksanakan projek perumahan untuk kakitangan Kerajaan di Sarawak. Sungguhpun demikian, sebagai Ahli Yang Berhormat sendiri maklum ada dua buah agensi Kerajaan Negeri iaitu Borneo Development Corporation dan Suruhanjaya Perumahan dan Pembangunan Sarawak yang membina rumah untuk dijual kepada orang ramai termasuk kakitangan-kakitangan Kerajaan.

Mengenai banyaknya kakitangan Kerajaan Persekutuan di Sarawak yang telah mendapat pinjaman dari Kerajaan Persekutuan untuk membeli rumah dalam Rancangan Malaysia Ketiga, bilangannya ialah 22 sahaja kerana

sebahagian besar daripada kakitangan Kerajaan di Sarawak mendapat pinjaman dari Kerajaan Negeri.

Tuan Chieng Tiong Kai: Soalan tambahan. Memandangkan kebanyakan kakitangan Kerajaan di negeri Sarawak masih belum mendapat pinjaman untuk membeli rumah, saya ingin minta Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan sama ada Kerajaan akan mengadakan satu rancangan pinjaman khas untuk kakitangan Kerajaan di negeri itu.

Dato' Mak Hon Kam: Tuan Yang di-Pertua, sebagaimana saya katakan tadi keperluan pada masa ini tidak timbul memandangkan bahawa pada masa ini terdapat dua agensi Kerajaan negeri yang boleh melaksanakan projek-projek perumahan yang mencukupi bagi keperluan. Tambahan pula pegawai-pegawai Kerajaan Persekutuan biasanya berkhidmat di negeri Sarawak hanya untuk satu tempoh yang pendek sahaja.

Tuan Yang di-Pertua: Saya jemput Ahli Yang Berhormat dari Dungun mengemukakan soalan.

Tuan Awang bin Jabar: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 12.

HARGA BARANGAN KOMODITI

12. Tuan Awang bin Jabar (*di bawah S.O. 24 (2)*) minta Menteri Perusahaan Utama menyatakan sebab-sebab turunnya harga barangan komoditi negara seperti getah, minyak sawit, bijih timah dan kayu di pasaran dunia pada masa ini. Apakah langkah-langkah yang telah dan sedang diambil untuk menstabilkan harga barangan tersebut dan jangka masa langkah-langkah tersebut akan mendatangkan kesan.

Timbalan Menteri Perusahaan Utama (Tuan Bujang bin Haji Ulis): Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya soalan yang sama telahpun dijawab di Dewan yang mulia ini pada 27-10-81 iaitu apabila Yang Berhormat Menteri Perusahaan Utama menjawab soalan oleh Ahli Yang Berhormat dari Tanjong mengenai kemerosotan harga bahan-bahan utama seperti getah, timah, minyak kelapa sawit, kayu-kayan dan lada. Dan saya tidak ada apa-apa tambahan.

Tuan Yang di-Pertua: Saya jemput Yang Berhormat dari Keluang mengemukakan pertanyaan.

Tuan Lee Kaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 14.

ORANG TAHANAN—BILANGAN

14. Tuan Lee Kaw (*di bawah S.O. 24 (2)*) minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan:

- (a) bilangan orang yang telah dikeluarkan perintah tahanan di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri setiap tahun sejak Akta ini dikuatkuasakan;
- (b) bilangan orang tahanan yang telah dibebaskan dalam setiap tahun sejak penguatkuasaan Akta ini;
- (c) bilangan orang yang masih dalam tahanan di bawah Akta ini.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab soalan (a) dan (b) bilangan orang yang dikenakan perintah tahanan dan bilangan orang yang dibebaskan di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri, 1960 sejak tahun 1960 adalah seperti berikut. Saya minta izin membacanya, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Jumlahnya sahaja. Kalau setiap tahun itu dihantar dengan bertulis sahaja.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Jadi saya sebutkan jumlahnya sahaja?

Tuan Yang di-Pertua: Ya, jumlahnya.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Jumlahnya yang ditahan ialah 3,102 orang dan bilangan orang yang dibebaskan ialah 2,613 ataupun 84.2%. Bilangan orang yang masih dalam tahanan sehingga 11-11-81 adalah seramai 489 orang.

Tuan Lee Kaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Menurut jawapan dari Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan, saya ingin mendapat tahu dari Yang Berhormat ini, masih banyak orang yang ditahan di bawah Akta ISA ini, bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan memberi tahu, berapakah lama

masanya orang-orang tahanan yang ditahan ini? Adakah Yang Berhormat mengkaji (review) kes-kes ini seperti kes Ng Bee Siong dari Keluang di mana beliau telah ditahan selama 14 tahun.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Berapa lama penahanan ini akan bergantung kepada perakuan-perakuan yang dibuat oleh Lembaga Penasihat kepada Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri. Ertinya setiap mereka yang ditahan itu akan dikaji semula setiap 6 bulan sekali oleh Lembaga Penasihat ini dan perakuan-perakuan yang sesuai dari aspek pemulihan orang-orang yang ditahan ini akan diperakukan kepada Kementerian. Sekiranya terdapat justifikasi daripada perakuan itu maka tidak ada sebab penahanan itu harus diteruskan.

Datuk Haji Abu Bakar bin Umar: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Sebanyak 14 orang ahli ataupun anggota Pertubuhan Angkatan Sabilullah telah ditahan oleh pihak yang berkenaan di pusat tahanan seperti Taiping dan daripada jumlah 14 itu 13 telahpun dibebaskan dengan tanpa syarat. Saya hendak bertanya yang seorang lagi itu bila agaknya hendak dibebaskan?

Tuan Yang di-Pertua: Pertanyaan ini kalau pertanyaan khas barangkali Yang Berhormat Timbalan Menteri berkehendakkan masa tetapi sudah ada terkandung dalam jawapannya sebelum ini tadipun, melainkan kalau ada Yang Berhormat Timbalan Menteri hendak menjawab.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Saya rasa, Tuan Yang di-Pertua, apabila diperakukan oleh Lembaga Penasihat dia lepaskan, kita pun lepaskan.

Tuan Chan Teck Chan: Soalan tambahan. Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu di antara orang-orang yang ditahan dan dilepaskan ini berasaskan apakah alasan-alasan atau jenis alasannya mereka ditahan, umpamanya adakah kerana mereka terlibat aktiviti komunis atau terlibat aktiviti mengancam keselamatan negara atau terlibat apa-apapun. Apakah alasannya mereka ditahan.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Tuan Yang di-Pertua, ada 3 alasan yang utama di bawah Akta ini mengapa penahanan di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri dibuat.

Pertama ialah penglibatan secara aktif dalam gerakan komunis bersenjata untuk menggulingkan Kerajaan yang sah di negara kita.

Kedua ialah kegiatan subversif yang mana sama ada dengan memberikan bantuan logistik ataupun material atau dengan menjalankan kegiatan yang boleh meresapi ideologi komunis kepada rakyat juga dengan tujuan juga untuk menggulingkan Kerajaan secara kekerasan.

Ketiga unsur-unsur anti nasional yang mana kegiatan-kegiatan juga menggunakan kekerasan untuk mencapai matlamat-matlamat tertentu yang bertentangan dengan amalan demokrasi dan Perlembagaan di negara kita.

Ada juga misalnya sesuatu penahanan dibuat kerana kepentingan ekonomi negara termasuklah memalsukan kad-kad pengenalan yang dianggap sebagai perbuatan sabotaj yang boleh merosakkan keutuhan negara kita.

Tuan Lee Kaw: Soalan tambahan, Tuan Yang di-Pertua, Menurut jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan kata tadi orang-orang yang ditahan di bawah ISA ini boleh dalam 6 bulan appear before Advisory Board. Oleh kerana banyak orang yang ditahan di Batu Gajah sudah lebih 10 tahun dan mereka pun ada appear before Advisory Board ini, tidakkah ini menunjukkan Advisory Board ada prejudice orang-orang ini di mana beliau sudah tiap-tiap 6 bulan appear before dan keputusan ada bersama. Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan atau Kementerian yang berkenaan ubahkan ahli-ahli Lembaga Penasihat yang sudah berkhidmat sangat lama di mana beliau ada satu phobia, biarlah semua orang ditahan, ini adalah komunis.

Tuan Yang di-Pertua: Mana Yang Berhormat tahu orang itu juga selama-lamanya?

Tuan Lee Kaw: Tak dengar!

Tuan Yang di-Pertua: Mana Yang Berhormat tahu selama-lamanya orang itu juga yang berkhidmat di dalam Lembaga Penasihat itu?

Tuan Lee Kaw: Tuan Speaker, oleh kerana keluarga-keluarga orang yang ditahan ini ada kata saudara orang ini ada appear before Advisory Board ada bersama, appear before the same person, sebab itu 10 tahun appear before Board ini pun keputusannya adalah sama. Ini mesti ada salah dalam ahli-ahli Lembaga.

Tuan Yang di-Pertua: Jadi orang yang ditahan itu! Baik, Yang Berhormat Timbalan Menteri berpeluang untuk memberi penjelasan.

Tuan Abdul Rahim bin Datuk Thamby Chik: Tuan Yang di-Pertua, saya rasa Kerajaan tidak ada keraguan terhadap integrity mereka yang menjalankan Lembaga Penasihat ini kerana mereka ini pertamanya adalah mereka yang memang diperakukan dari segi pengalaman mereka, pengalaman mereka dari segi menilai soal-soal keselamatan negara, pengalaman mereka dari segi perundangan dan persoalan mereka dari segi kepentingan mereka terhadap mereka yang ditahan itu. Jadi berdasarkan faktor-faktor ini, saya rasa soal timbulnya keraguan terhadap integrity atau kewibawaan terhadap mereka yang terlibat di dalam Lembaga Penasihat ini tidaklah timbul sama sekali.

Tuan Yang di-Pertua: *(Kepada Datuk Haji Abu Bakar bin Umar)* Cepat sikitlah bangun, hendak tak hendak sahaja *(Ketawa)*.

Datuk Haji Abu Bakar bin Umar: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 2.

Tuan Yang di-Pertua: Tadi tidak ada siapa yang bangun waktu saya panggil namanya, jadi maknanya tak hadir.

(Jawapan kepada soalan No. 2 dan 11 adalah diberi di bawah ini)

YAYASAN PENGAJIAN TINGGI ISLAM KELANTAN

2. **Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah** minta Menteri Pelajaran menyatakan sejauh

manakah penyerapan rancangan menyerapakan Pusat Pengajian Tinggi Islam Nilam Puri, Kelantan ke dalam Universiti Malaya, sebagai Fakulti Islam mengikut jurusan yang ditentukan. Nyatakan juga mengapa dilakukan pemindahan terhadap sebahagian daripada pelajar-pelajar dan Pensyarah-pensyarah di Pusat Pengajian itu ke Universiti Malaya baru-baru ini.

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin: Pada masa ini rancangan penyerapan Yayasan Pengajian Tinggi Islam Kelantan, Nilam Puri ke dalam Universiti Malaya telah diselenggarakan dengan sepenuhnya.

Pemindahan sebahagian daripada pelajar dan pensyarah ke Universiti Malaya di Kuala Lumpur pada sesi 1981/82 adalah disebabkan oleh kekurangan kemudahan-kemudahan di Yayasan Pengajian Tinggi Islam Kelantan, Nilam Puri. Pelajar-pelajar yang terlibat ialah pelajar-pelajar kursus pra dan pelajar-pelajar kursus Semester I (Tahun Satu Pengajian) Akademi serta pensyarah-pensyarah yang terlibat. Kesemua pelajar-pelajar Akademi akan ditempatkan di kampus tetap Akademi Islam di Bachok, Kelantan apabila kampus tersebut siap kelak.

POLIS—PENYALAHGUNAAN KUASA

11. Tuan Chan Teck Chan minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan berapakah kes penyalahgunaan kuasa telah dilaporkan daripada orang ramai terhadap personel polis, di antara tahun 1978 dan 1981 seperti bertindak sewenang-wenangnya untuk menahan, memukul atau mencero bohi hak asasi kemanusiaan; apakah tindakan telah diambil untuk memperbaiki keadaan yang mungkin menjejaskan imej Polis; dan nyatakan apakah tindakan telah diambil untuk menyiasat satu laporan di mana seorang wartawan dilaporkan dipukul oleh polis di Seremban baru-baru ini.

Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri (Dato' Musa Hitam): Antara tahun 1978 hingga bulan September 1981 sebanyak 617 laporan telah diterima terhadap penyalahgunaan kuasa oleh anggota polis dan tindakan-tindakan yang

telah diambil untuk memperbaiki keadaan tersebut adalah seperti berikut:

- (a) mengambil tindakan yang tegas ke atas mereka yang melanggar disiplin sama ada dengan mengenakan tindakan tatatertib atau didakwa di Mahkamah;
- (b) Menekankan keperluan tatatertib yang tinggi semasa menjalani latihan atau kursus di Pusat-Pusat Latihan Polis serta mengadakan dailog-dailog di semua peringkat untuk mengingatkan mereka tentang tanggungjawab Polis supaya bertugas mengikut lunas undang-undang; dan
- (c) Mengadakan pengawasan yang lebih rapi oleh pegawai-pegawai Polis yang berpangkat lebih tinggi terhadap anggota-anggota bawahan mereka.

Berhubung dengan suatu laporan yang mengatakan seorang wartawan telah dipukul oleh polis di Seremban baru-baru ini, adalah didapati tidak benar. Yang ada cuma seorang jurugambar sebuah akhbar tempatan yang melaporkan bahawa ia telah dipukul oleh pelombong-pelombong, dan bukan oleh anggota polis.

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN, 1982

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN, 1982

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas "Rang Undang-undang Perbekalan, 1982 dan Anggaran Pembangunan, 1982 dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis". (Hari Ketiga)

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan
Jawatankuasa*)

*Maksud B.16, B.17, B.18, B.19, B.20, B.21,
dan B.22 (Jadual)—*

*Maksud P.16, P.18, P.19, P.20, dan P.21
(Anggaran Pembangunan, 1982)—*

Tuan Pengerusi: Pada masa Majlis ini ditangguhkan pada hari Jumaat yang lalu Yang Berhormat Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan sedang menyampaikan jawapannya. Majlis sedang menimbangkan peruntukan Perbekalan di bawah Kepala B.16 hingga B.22 dan juga Kepala Pembangunan P.16, P.18 hingga P.21.

Saya jemput Yang Berhormat Menteri menyambung jawapannya.

3.16 ptg.

Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Dato' Dr Neo Yee Pan): Tuan Yang di-Pertua, sebagai menyambung ucapan menggulung saya pada hari Jumaat yang lalu izinkan saya memberi penjelasan mengenai perumahan awam kos rendah.

Beberapa Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah memberi teguran-teguran yang membangun mengenai penyelarasan dan pelaksanaan program rumah awam kos rendah dan menggesa supaya Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan memastikan bahawa penyelarasan dan pelaksanaan program rumah kos rendah di bawah Rancangan Malaysia Keempat berjaya dengan strategi-strategi baru. Seperti yang telah saya terangkan dalam ucapan penggulung saya atas perbahasan mengenai belanjawan 1982 pada 10hb November, 1981, dalam Dewan yang mulia ini juga, saya telah menyebutkan 5 langkah-langkah utama yang telah diambil untuk menentukan supaya pelaksanaan rumah awam kos rendah di bawah Rancangan Malaysia Keempat akan berjalan dengan licin dan mengikut jadual seberapa yang boleh. Seperti yang saya telah terangkan semasa ucapan penggulung itu, saya yakin bahawa pada penghujung tahun 1983 sebanyak 54,341 unit rumah awam kos rendah iaitu 42% daripada program yang dikendalikan oleh Kementerian saya dijangka akan siap dibina.

Jangkaan bilangan unit yang akan siap ini pada tahun 1983 ialah hasil kerjasama yang rapat di antara Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan. Dalam hal ini program rumah awam kos rendah bolehlah dianggapkan seperti hasil satu perkahwinan di antara Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri di

mana sekiranya kerjasama terjalin, maka perkahwinan itu akan mengeluarkan hasil yang banyak. Oleh sebab itu, Kementerian saya sentiasa mengesan kemajuan pelaksanaan projek-projek yang dijalankan di peringkat negeri dan sentiasa mencari jalan dengan kerjasama Kerajaan-kerajaan Negeri berkenaan untuk mengatasi masalah-masalah supaya projek yang berkenaan dapat disiapkan sepertimana yang dirancang.

Untuk memperkuat lagi pelaksanaan dan melicinkan penyelarasan projek-projek Rumah Awam Kos Rendah saya bercadang untuk menubuhkan satu Majlis Kebangsaan Perumahan Negara yang akan dipengerusikan oleh saya sendiri dan ahli-ahli Majlis ini akan terdiri daripada pengerusi-pengerusi Jawatankuasa Perumahan Negeri masing-masing dan akan dihadiri juga oleh wakil daripada Perbendaharaan, Yunit Penyelarasan dan Pelaksanaan (ICU) dan Malaysia Building Society Berhad (MBSB). Majlis ini juga adalah satu forum di mana masalah pelaksanaan boleh dibangkitkan dan langkah-langkah untuk mengatasi masalah ini bolehlah dibincangkan. Selain dari itu Majlis ini boleh memainkan peranan utama untuk mengukuhkan keupayaan pentadbiran dan pelaksanaan rumah awam kos rendah di peringkat negeri. Majlis ini akan dibantu oleh Jawatankuasa Penyelarasan Rumah Awam Kos Rendah yang dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian saya, yang pada masa sedia wujud. Jawatankuasa ini mempunyai ahli-ahli yang terdiri daripada wakil-wakil Setiausaha Kerajaan Negeri masing-masing.

Berkenaan dengan penggunaan sistem bahan pasang-siap, Kementerian sememangnya menggalakkan kegunaan pasang-siap terutamanya bagi projek-projek yang besar yang juga mempunyai bilangan unit yang banyak. Kerajaan telahpun memberi tumpuan kepada kegunaan bahan pasang-siap dan sistem "industrialised" bukan sahaja bagi projek perumahan awam kos rendah tetapi juga bagi projek-projek pembangunan yang lain oleh kerana sistem tersebut boleh memendekkan masa pembinaan dan juga boleh mengatasi masalah kekurangan pekerja-pekerja pembinaan mahir.

Pada pendapat saya sistem "industrialised" dan bahan pasang-siap ini adalah dianggap cukup sesuai untuk digunakan bagi pembinaan rumah kos sederhana yakni bagi rumah berharga di antara \$30,000-\$90,000 seunit. Dengan kegunaan bahan pasang-siap dan sistem "industrialised" ini bagi rumah kos sederhana, pembinaan dapat dilipatgandakan di samping kos pembinaan dapat dikurangkan sekiranya diamalkan secara menyeluruh. Dalam hal ini, saya ingin menggesa pihak pemaju swasta untuk membina lebih banyak lagi rumah kos sederhana dengan mengamalkan kegunaan bahan pasang-siap dan sistem "industrialised". Tentang masalah yang dibangkitkan oleh beberapa Ahli-ahli Yang Berhormat mengenai masalah pemaju swasta yang terpaksa menunda projek perumahan mereka sehingga proses penukaran syarat tanah dan kelulusan pelan perumahan mereka dapat diselesaikan. Dalam hal ini, ingin saya terangkan bahawa di bawah strategi Rancangan Malaysia Keempat, pemaju-pemaju swasta akan diminta untuk membina rumah kos rendah di antara 30%-50%. Bagi mereka ini, sebagai balasan, Kerajaan Negeri akan mempercepatkan proses penukaran syarat tanah serta kelulusan pelan. Oleh yang demikian, masalah yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar ini saya rasa tidak akan timbul lagi. Tuan Pengerusi, wakil dari Kuala Lumpur Bandar ada juga mencadangkan supaya satu "Bank Perumahan" diwujudkan untuk membolehkan rakyat membeli rumah. Saya rasa "Bank Rumah" yang dicadangkan itu adalah tidak perlu setakat ini memandangkan semua bank-bank perdagangan serta institusi kewangan telah diwajibkan untuk mengeneipkan lebih kurang 50% daripada kewangan mereka untuk pinjaman bagi sektor-sektor tertentu dalam mana satu daripadanya adalah pinjaman perumahan. Dalam hal ini, lebih kurang 33% daripada kewangan bank-bank perdagangan telah disalurkan untuk pinjaman perumahan, manakala lebih kurang 17% daripada kewangan institusi adalah untuk kegunaan yang sama.

Tuan Pengerusi, berkenaan dengan kawalan ke atas pemaju-pemaju perumahan swasta seperti yang dibangkitkan oleh Ahli

Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar, Kementerian saya akan melipatgandakan usaha-usaha untuk mencegah kegiatan-kegiatan mereka yang menjalankan urusan perumahan tanpa lesen atau melakukan lain kesalahan di bawah Akta Pemaju Perumahan. Ke arah ini Kementerian saya telah mewujudkan perhubungan yang rapat dengan pihak polis dan BSN dan sedang mengkaji langkah-langkah preventif dan positif untuk mencegah aktiviti-aktiviti jenayah dalam perindustrian Perumahan.

Di samping itu pihak pengawasan dan penguatkuasa di Kementerian saya akan disusun semula dan diperbesarkan dari masa ke semasa untuk memperluaskan lagi usaha-usaha ini. Ada kemungkinan yunit-yunit penguatkuasa akan ditubuhkan di tiap-tiap negeri supaya dapat diwujudkan perhubungan yang lebih rapat dengan para pembeli rumah. Kementerian saya akan mempergiatkan dan memperluaskan lagi usaha-usaha khidmat nasihat ke atas para pembeli dan usaha perantaraan dengan lain-lain badan Kerajaan yang terlibat dalam perindustrian pembinaan seperti penguasa-penguasa tempatan, Jabatan Kerja Raya, Lembaga Letrik Negara dan sebagainya. Di antara langkah-langkah yang diambil ialah Kementerian saya juga ada menyiarkan senarai pemaju-pemaju swasta yang diluluskan lesennya untuk menjalankan kemajuan perumahan. Adakah diharapkan langkah-langkah ini akan mewujudkan satu suasana urusan perumahan yang sihat dan teratur.

Kementerian saya telah menerima sebanyak 2,800 aduan daripada para pembeli rumah semenjak tahun 1977. Sebahagian besar daripada aduan-aduan ini adalah mengenai kecacatan dan kelewatan kemajuan perumahan. Adalah diharapkan memuaskan. Oleh kerana itu, Kementerian saya sedang menimbangkan kemungkinan untuk melanjutkan tempoh jaminan dan tempoh penyiapan perumahan dengan harapan masalah tersebut akan dapat diatasi.

Sebagaimana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum bahawa perumahan adalah satu perusahaan yang penting di negara kita ini. Ini adalah kerana dijangka industri perumahan dan pembinaan telah menyumbangkan

perkembangan ekonomi yang besar. Perusahaan ini juga telah membuka lebih kurang suku juta peluang pekerjaan untuk rakyat negara ini. Untuk menjayakan pencapaian industri ini adalah diharapkan sektor swasta akan bekerja lebih rapat lagi dengan Kerajaan.

Ahli Yang Berhormat dari Telok Anson telah mencadangkan supaya diadakan pelan yang standard untuk membolehkan rakyat yang ingin membina rumah sendiri tanpa mengeluarkan perbelanjaan yang banyak dan juga tanpa mengharungi proses kelulusan pelan lagi.

Mengenai hal ini, sukacita saya memaklumkan bahawa Majlis Negara Bahagian Kerajaan Tempatan telah bersetuju bahawa pelan standard yang boleh disediakan bagi rumah-rumah yang dibina di kawasan luar bandar termasuk juga di kampung-kampung baru. Dalam hal ini sukacita saya memaklumkan bahawa Majlis Perbandaran Seberang Perai telahpun melaksanakan strategi ini. Bahagian Kerajaan Tempatan dibawah Kementerian saya telah menghubungkan semua Penguasa Tempatan dengan mengedarkan pelan standard dan sukacita saya memaklumkan bahawa Penguasa Tempatan telah bersetuju untuk menerima pelan-pelan standard itu. Walau bagaimanapun, Ahli Yang Berhormat sedia maklum bahawa pelaksanaan strategi ini ialah satu proses yang akan wujud secara berperingkat mengikut keupayaan Penguasa-penguasa Tempatan.

Tuan Pengerusi, beberapa Ahli Yang Berhormat telah menyentuh tentang Jabatan Perkhidmatan Bomba, untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat ianya sedang berkembang dengan pesat apabila Perkhidmatan Bomba Sabah dan Sarawak diambil alih secara fizikal mulai tahun hadapan. Anggota-anggotanya akan bertambah daripada 5,492 bagi tahun ini kepada 6,147 bagi tahun hadapan; iaitu sejumlah 655 jawatan baru telah diwujudkan. Sebahagian besar daripada jawatan-jawatan baru ini adalah bertujuan untuk mengemaskan lagi di Bahagian Operasi Perkhidmatan Bomba; iaitu dengan menempatkan anggota-anggota ini di tiap-tiap daerah dan juga di Ibu Pejabat Perkhidmatan Bomba Negeri guna bagi mengendalikan dan

menyelenggarakan sistem bekalan air dengan kerjasama Jabatan Kerja Air di daerah-daerah dan negeri-negeri yang berkenaan. Langkah ini sangat perlu diambil memandangkan beberapa kejadian kebakaran pada masa-masa yang lampau di mana tekanan dan bekalan air adalah tidak memuaskan. Dengan penempatan anggota-anggota ini di tempat-tempat yang berkenaan, adalah diharap masalah tekanan air dan kekurangan air akan dapat diatasi. Selain daripada itu, sejumlah 51 jawatan diwujudkan di Bahagian Latihan Perkhidmatan Bomba. Tambahan tenaga pengajar ini adalah perlu untuk mengimbangkan dengan pertambahan anggota-anggota bomba yang meningkat lebih kurang 200% setelah penyatuan Perkhidmatan Bomba Malaysia, di samping melatih anggota-anggota lama dari segi teknik moden kebombaannya. Maka diharap keseluruhan anggota-anggota bomba yang pada satu ketika dahulu tidak mendapat latihan kebombaannya yang moden akan dapat dilatih pada masa-masa akan datang.

Tuan Pengerusi, semenjak penyatuan perkhidmatan bomba pada 1976, seramai 17 orang pegawai telah dihantar keluar negeri seperti England, Australia, India, Jepun, Singapura, Hong Kong dan New Zealand. Kementerian bercadang mendapatkan lebih banyak lagi pegawai-pegawai menyertai kursus-kursus di luar negeri seperti Amerika dan lain-lain negara yang maju di dalam Perkhidmatan Bomba.

Mengenai melawan kebakaran di bangunan-bangunan tinggi sedang diperkukuh. Bomba di tiap-tiap bandar besar telah menubuhkan "High Rise Squad" yang terdiri daripada anggota-anggota yang dilatih khas. Memadam kebakaran di bangunan tinggi adalah tertakluk kepada beberapa faktor seperti menjaga alat-alat kelengkapan mencegah kebakaran, ruangan-ruangan tangga keselamatan, Jabatan Bomba sekarang telah memeriksa bangunan-bangunan lama untuk meninggikan taraf mencegah kebakaran. Ini memerlukan kerjasama empunya bangunan. Bagi bangunan-bangunan baru, Jabatan Bomba memang memberi kehendak-kehendak yang lengkap.

Tuan Pengerusi, mengenai Bomba Gotong Royong saya suka memberitahu tindakan

sedang diambil dan dijangkakan pada tahun hadapan sejumlah 23 tempat akan dilancarkan sebagai "pilot project". Jika keadaan memuaskan ianya akan dilancarkan di tempat lain di seluruh negara. Berkenaan dengan cadangan Ahli Yang Berhormat daripada Kuala Lumpur Bandar mengenai penggunaan helikopter untuk Perkhidmatan Bomba, suka saya memaklumkan ianya masih lagi di dalam pertimbangan Kerajaan.

Di samping mengemaskan lagi Perkhidmatan Bomba dari segi pertambahan anggota-anggotanya, Kerajaan juga telah menubuhkan dua Jawatankuasa untuk mengkaji masalah-masalah Bomba di dalam dan juga di luar Wilayah Persekutuan. Kedua-dua Jawatankuasa ini adalah ditubuhkan untuk mengkaji dan menyediakan laporan dan rekomendasi kepada Kerajaan bagi memajukan lagi Perkhidmatan Bomba pada keseluruhannya. Adalah difahamkan bahawa Jawatankuasa-jawatankuasa ini sedang menyiapkan laporannya di peringkat yang terakhir. Dijangka laporan ini akan dapat dikemukakan kepada Kerajaan dalam sedikit masa lagi. Untuk membantu kedua-dua Jawatankuasa ini, seorang Pakar Kebombaian telah dilantik dan akan berkhidmat secara kontrak selama lebih kurang 2 tahun dan Pakar ini akan menasihati Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan dan juga Jabatan Bomba dari masa ke semasa supaya Perkhidmatan Bomba seluruh negara dapat meningkatkan mutunya dari masa ke semasa.

Pada tahun hadapan Jabatan ini akan membeli berbagai-bagai jenis alat kelengkapan yang mana dijangka akan menelan belanja lebih kurang \$1.5 juta bagi mempertingkatkan lagi mutu perkhidmatan Bomba.

Mengenai pemberian bantuan kewangan kepada pihak Berkuasa Tempatan pada akhir tahun seperti yang ditimbulkan oleh Ahli Yang Berhormat daripada Kulim Bandar Baru, sukacita saya memberitahu Kerajaan telah bersetuju supaya semua waran peruntukan akan dipercepatkan iaitu akan diberi pada awal tiap-tiap tahun.

Tuan Pengerusi, menyentuh soal Pemberian Geran Pelancaran, Kerajaan hanya memberikan geran tersebut berasaskan

kepada keperluan untuk membeli barang-barang modal. Walaupun ianya hanya diberikan sekali sahaja tetapi pemberian tersebut adalah berperingkat-peringkat mengikut keperluan dan kemampuan penguasa tempatan itu membeli barang-barang modal untuk kegunaan mereka.

Ahli Yang Berhormat dari Kangar ada mencadangkan supaya elaun ahli-ahli Majlis dinaikkan daripada \$15.00 kepada \$30.00. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat dengan penyusunan semula Penguasa Tempatan di bawah Akta 171, elaun Ahli Majlis Daerah dan Perbandaran telah ditetapkan kepada \$30.00 bagi tiap-tiap kali mesyuarat dan tidak melebihi \$150.00 sebulan.

Menyentuh cadangan-cadangan mengenai tempat-tempat pembuangan najis dalam kawasan tempatan, Kementerian saya akan mengkaji perkara ini dengan kerjasama pihak-pihak yang terlibat. Walau bagaimanapun sukacita saya menerangkan di sini tindakan-tindakan untuk menukar penggunaan tandas angkut kepada tandas moden atau tandas curah sedang diambil oleh kebanyakan Majlis-majlis Perbandaran dan Majlis Daerah di seluruh negara.

Tuan Pengerusi, akhirnya saya sekali lagi mengucapkan berbilang terima kasih atas semua cadangan-cadangan dan teguran-teguran yang diberi oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa membahaskan perkara-perkara yang menyentuh Kementerian saya. Mana-mana cadangan yang tidak saya sentuh secara terperinci terutamanya cadangan-cadangan yang membina, ianya akan diambil ingatan dalam merangka dasar pelaksanaan program pembangunannya nanti.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah bahawa wang sejumlah \$38,521,700 untuk Maksud B.16; \$7,833,200 untuk Maksud B.17; \$59,326,300 untuk Maksud B.18; \$4,976,900 untuk Maksud B. 19; \$5,698,500 untuk Maksud B.20; \$29,968,400 untuk Maksud B.21 dan \$2,850,000 untuk Maksud B.22 di bawah Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan dan disetujui.

Wang sebanyak \$38,521,700 untuk Maksud B.16; \$7,833,200 untuk Maksud B.17; \$59,326,300 untuk Maksud B.18; \$4,976,900 untuk Maksud B.19; \$5,698,500 untuk Maksud B.20; \$29,968,400 untuk Maksud B.21 dan \$2,850,000 untuk Maksud B.22 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Begitu juga soalnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$491,757,510 yang disebutkan dalam Maksud P.16; \$22,110,700 untuk Maksud P.18; \$3,764,710 untuk Maksud P.19; \$9,960,010 untuk Maksud P.20 dan \$13,917,500 untuk Maksud P.21 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan dan disetujui.

Wang sebanyak \$491,757,510 untuk Maksud P.16; \$22,110,700 untuk Maksud P.18; \$3,764,710 untuk Maksud P.19; \$9,960,010 untuk Maksud P.20 dan \$13,917,500 untuk Maksud P.21 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1982.

Maksud B.23 (Jadual)—

Maksud P.23 (Anggaran Pembangunan 1982)—

Tuan Pengerusi: Sekarang Kepala B.23 dan P.23 di bawah Kementerian Wilayah Persekutuan terbuka untuk perbincangan.

Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar.

3.40 ptg.

Tuan Lee Lam Thye (Kuala Lumpur Bandar): Tuan. Pengerusi, sebagai salah seorang Ahli Parlimen bagi kawasan Wilayah Persekutuan saya mengambil bahagian dalam perbincangan atas anggaran untuk Kementerian Wilayah Persekutuan.

Yang pertama, saya menarik perhatian kepada muka surat 172 di bawah Kepala Pembangunan 23, Aktiviti (1) iaitu mengenai Perumahan Awam Wilayah Persekutuan. Berhubung dengan perkara perumahan awam

dalam Wilayah Persekutuan, saya suka menggesa Kementerian supaya dapat menggariskan satu program pembinaan kilat untuk membasmikan kecepatan pelaksanaan semua projek perumahan awam bagi memenuhi keperluan rakyat yang tidak mempunyai rumah terutamanya kepada mereka yang berpendapatan rendah.

Tuan Pengerusi, di bawah Rancangan Malaysia Keempat sejumlah \$201 juta telah diperuntukkan oleh Kerajaan kepada Wilayah Persekutuan untuk pembinaan perumahan awam. Di bawah rancangan itu Dewan Bandaraya akan ditugaskan membina 30,000 unit rumah kos rendah sebagai menampung permintaan rakyat yang semakin bertambah. Memandangkan kepada permintaan untuk mendapatkan rumah kos rendah adalah amat tinggi dan amat mendesak, ditambah pula dengan penghijrahan dari desa ke bandar, maka matlamat 30,000 unit di bawah Rancangan Malaysia Keempat itu tentulah tidak mencukupi bagi menampung keperluan rakyat yang kian bertambah. Dengan perancangan yang lebih imaginative dan dengan sebuah sistem pelaksanaan yang lebih cekap maka saya berpendapat bahawa melalui Rancangan Malaysia Keempat Kerajaan hendak merancang sekurang-kurangnya 60,000 unit untuk didirikan untuk satu tempoh 5 tahun. Tetapi dengan menyediakan 30,000 unit rumah kos rendah soalan yang penting ialah adakah kita mampu untuk mencapai matlamat itu? Jawapannya ialah sama ada kita mampu memiliki satu kemampuan pelaksanaan yang berkesan. Kepada satu soalan yang saya ada bangkitkan dalam Dewan ini pada bulan Mac mengenai kecepatan pelaksanaan skim perumahan kos rendah, saya telah diberitahu bahawa Dewan Bandaraya akan mengkaji berbagai teknologi baru dan cara-cara memperbaiki pembinaan perumahan kita dan ini termasuklah apa yang dinamakan dalam bahasa Inggeris sebagai "Turnkey System" atau The Accelerated Implementation System. Saya berharap Yang Berhormat Menteri yang berkenaan dalam jawapannya nanti akan memberitahu Dewan ini apakah teknologi baru yang sebenarnya akan digunakan bagi menyegerakan pembinaan skim perumahan kos rendah untuk Wilayah Persekutuan. Pada pandangan saya kita tidak akan berupaya menyelesaikan

masalah permintaan untuk rumah secara berkesan, kecualilah teknik-teknik pembinaan yang baru yang akan digunakan.

Dalam hubungan ini Kementerian Wilayah Persekutuan hendaklah menjalankan satu penyusunan semula jentera perumahan dan mengamalkan Sistem Binaan Pasang Siap (Prefabricated System) bagi menyokong sistem conventional yang ada sekarang bagi tujuan untuk mencapai matlamat perumahan di bawah Rancangan Malaysia Keempat. Penggunaan yang luas bahan-bahan binaan pasang siap akan membantu mengurangkan kos pembinaan dan dapat menyegerakan pula pembinaan. Memandangkan bahawa di bawah Rancangan Malaysia Keempat konsep condominium akan digunakan, saya rasa bahawa adalah perlu supaya teknologi pembinaan baru digunakan bagi menyegerakan pembinaan rumah-rumah itu.

Dalam membincang perumahan awam untuk Wilayah Persekutuan, saya berpendapat bahawa apabila kita merancang skim-skim perumahan kos rendah pada masa depan langkah-langkah hendaklah diambil bagi memastikan penghuni-penghuni dapat hidup dengan begitu selesa dan menyenangkan. Dalam hubungan ini saya ingin mencadangkan bahawa Kerajaan hendaklah mendirikan rumah-rumah yang mempunyai sekurang-kurangnya dua bilik tidur bagi memastikan keselesaan dan kelegaan keluarga yang tinggal. Satu daripada masalah yang sentiasa dihadapi oleh penyewa-penyewa dalam rumah pangsa berbilang tingkat dalam Bandaraya kita ialah kesesakan yang mengakibatkan kehidupan yang tidak begitu selesa sama sekali. Pengaduan-pengaduan telah dibawa ke pengetahuan saya bahawa adanya sesebuah keluarga yang mempunyai 6-8 orang ahli termasuk anak-anak yang remaja semuanya tinggal dalam sebuah bilik di dalam sebuah rumah pangsa. Percubaan telah dibuat oleh mereka bagi menukarkan rumah pangsa yang ada sekarang kepada sebuah unit yang lebih besar, tetapi ini sering ditolak kerana unit-unit rumah pangsa yang mempunyai lebih bilik tidur tidak mencukupi.

Memandangkan di atas, saya mencadangkan kepada Kerajaan bahawa skim-skim perumahan kos rendah pada masa depan

pihak berkuasa hendaklah mendirikan rumah pangsa yang mempunyai sekurang-kurang 2 bilik tidur atau 3 bilik tidur bagi memastikan keselesaan dan privacy kepada keluarga yang berkenaan.

Atas tajuk yang sama, Tuan Pengerusi, saya suka menyatakan di sini bahawa pada masa yang lalu banyak telah diperkatakan tentang pemilikan rumah, tetapi nampaknya perhatian tidak diberikan untuk memberi peluang kepada penyewa-penyewa yang ada sekarang di rumah pangsa-rumah pangsa di Wilayah Persekutuan untuk memiliki rumah mereka sendiri. Kerajaan telah menolak buah fikiran ini pada masa yang lalu atas sebab-sebab yang kurang memuaskan.

Tuan Pengerusi, memandangkan bahawa Kerajaan bercadang untuk melaksanakan skim pemilikan rumah di bawah Rancangan Malaysia Keempat menerusi Syarikat Perumahan Malaysia Berhad (MBSB), saya suka mencadangkan bahawa sebuah skim hendaklah dirangka bagi menjualkan rumah pangsa berbilang tingkat yang ada sekarang dalam bandaraya kerana penyewa-penyewa berdasarkan kepada lama mana mereka menyewa dan kemampuan atau kebolehan mereka untuk membayar sewa bulanan. Pemilikan rumah hendaklah diberikan kepada penyewa-penyewa sejajar dengan konsep demokrasi pemilikan rumah itu. Jika penyewa diberikan peluang untuk memiliki rumah pangsa, saya berkeyakinan bahawa mereka akan memberikan lebih perhatian untuk menyenggara rumah-rumah pangsa mereka dan ini merupakan salah satu jalan, salah satu cara yang efektif untuk mencegah satu masalah yang sentiasa timbul dan itu ialah berkenaan dengan masalah vandalism.

Mengenai perkara perumahan awam, saya juga suka menggesa Kerajaan supaya memberikan perhatian yang lebih berat kepada penyelenggaraan kemudahan-kemudahan awam terutamanya seperti kerosakan lif dan masalah bekalan air.

Salah satu masalah yang kerap berlaku dalam rumah pangsa-rumah pangsa berbilang tingkat dalam Bandaraya ialah masalah kerosakan lif dan masalah bekalan air akibat daripada kerosakan pam di atas rumah pangsa itu. Untuk rumah-rumah pangsa yang baru

yang akan didirikan untuk rakyat berpendapatan rendah, pihak berkuasa yang berkenaan hendaklah memastikan perkhidmatan dan penyenggaraan yang baik dan sempurna ke atas segala kemudahan-kemudahan awam seperti lif. Adalah menjadi satu idea yang baik untuk menghadkan pembinaan rumah pangsa tidak melebihi 5 tingkat di masa hadapan sebagai salah satu cara untuk mengatasi masalah yang disebutkan oleh saya tadi. Tetapi jika terdapat kekurangan tanah dan perlu dibina rumah pangsa berbilang tingkat, maka Kerajaan hendaklah memastikan bahawa masalah yang ada sekarang tidak berulang di rumah-rumah pangsa baru yang akan dibina. Semua rumah-rumah pangsa yang didirikan hendaklah disediakan dengan kemudahan rekreasi dan sukan, surau-surau, klinik-klinik, tadika, perpustakaan, dewan serba guna dan kemudahan untuk kanak-kanak yang secukupnya.

Akhirnya, di atas perkara perumahan awam dalam Wilayah Persekutuan, izinkan saya mengulas tentang masalah perkhidmatan lif yang terdapat dalam rumah pangsa berbilang tingkat yang ada sekarang. Walaupun perkhidmatan lif dalam rumah pangsa berbilang tingkat pada amnya bertambah baik berikutan langkah-langkah tertentu yang telah diambil oleh Jabatan Pengurusan Perumahan, Dewan Bandaraya tetapi kedudukannya masih jauh daripada memuaskan. Saya masih menerima banyak pengaduan tentang kerosakan lif di setengah-setengah rumah pangsa dalam Bandaraya yang menyebabkan banyak kesusahan kepada penyewa-penyewa.

Oleh sebab perkhidmatan lif sangat penting kepada semua penyewa, saya ingin mengemukakan cadangan-cadangan berikut untuk pertimbangan pihak berkuasa yang berkenaan:

- (1) Mengarahkan Jabatan Kilang dan Jentera menyiasat semua lif dalam semua rumah pangsa berbilang tingkat dalam Bandaraya menentukan keselamatan dan keupayaannya.
- (2) Semua lif yang terlalu lama digunakan dan perlu diganti baru atas syor Jabatan Kilang dan Jentera, hendaklah digantikan dengan segera.

- (3) Menubuhkan Unit Penyenggaraan yang sempurna yang boleh memperbaiki kerosakan secepat mungkin sebaik sahaja pengaduan diterima.
- (4) Menugaskan Atendan Lif dalam setiap lif dalam semua blok rumah pangsa berbilang tingkat. Dengan berbuat demikian ini dapat membantu menyediakan pekerjaan kepada mereka yang menganggur.
- (5) Menggantikan pembekal lif (lift supplier) yang tidak cekap yang ada sekarang dengan pembekal yang baru yang boleh memberi perkhidmatan yang lebih efficient.

Tuan Pengerusi, sekarang izinkan saya menyentuh Aktiviti (2) berkenaan dengan Pengawasan Penempatan Setinggalan-setinggalan di Wilayah Persekutuan. Berhubung perkara Pengawasan Penempatan Setinggalan dalam Wilayah Persekutuan, saya ingin menyentuh tentang masalah setinggalan haram dalam Wilayah Persekutuan.

Baru-baru ini banyak publisiti telah diberikan kepada keadaan nasib penduduk setinggalan di Kampung Polo dan sikap pegawai-pegawai terhadap mereka. Bagaimanapun, saya tidak bermaksud untuk menjadi jaguh penduduk setinggalan haram di dalam Wilayah tetapi saya ingin mengambil peluang ini membincangkan apa yang perlu dibuat, apa yang perlu dilakukan untuk mengatasi kejadian ataupun mengelakkan kejadian Kampung Polo berulang lagi.

Yang Berhormat Menteri Wilayah Persekutuan ada menyatakan secara terbuka bahawa beliau tidak akan bertolak ansur dengan kehadiran setinggalan-setinggalan baru dan tidak akan mengizinkan mereka mendirikan rumah-rumah sesuka hati. Saya menghormati kenyataan Yang Berhormat Menteri itu sejauh kuatkuasa undang-undang yang ketat itu dikehendaki. Saya ingin mengulangi di sini bahawa walaupun saya bukan bermaksud untuk menjadi jaguh di atas kehadiran setinggalan-setinggalan haram, tetapi saya ingin menegaskan kepada Yang Berhormat Menteri yang berkenaan supaya mengakui sepenuhnya keadaan yang membawa kepada terdirinya rumah-rumah setinggalan haram.

setinggalan kerana kita harus faham bahawa suku penduduk dalam Wilayah Persekutuan ialah setinggalan. Mengenai masalah setinggalan ini juga saya suka juga mengambil peluang ini menyentuh tentang keadaan kehidupan kawasan-kawasan setinggalan yang lama telah wujud. Jika tidak terdapat apa-apa rancangan untuk membangunkan kawasan-kawasan setinggalan itu saya ingin meminta pihak pentadbir mengizinkan mereka tinggal di situ tanpa menghadkan satu masa, kawasan setinggalan ini hendaklah dibaiki dengan cara menyediakan kemudahan asas tambahan seperti bekalan air selaras dengan apa yang disifatkan sebagai skim up-grading berkenaan dengan kawasan setinggalan yang wujud sekarang. Lebih banyak paip air awam hendaklah dipasang di semua kawasan penempatan setinggalan yang ada sekarang sebagai tambahan kepada kemudahan asas yang lain jika kemudahan paip air awam yang ada tersedia tidak cukup menampung keperluan penduduk. Permintaan untuk bekalan api elektrik dan jalanraya yang lebih baik hendaklah juga ditimbangkan.

Di sini suka saya menarik perhatian Yang Berhormat Menteri berkenaan bahawa dalam kawasan saya baru-baru ini saya telah disampaikan beberapa permintaan kepada Kementerian yang berkenaan untuk menimbang berkenaan dengan kawasan setinggalan di Lorong Peel dan di Lorong Nakhoda Yusof supaya ditambah pili awam dan saya harap supaya permintaan ini dapat dipertimbangkan oleh pihak yang berkenaan.

Tuan Pengerusi, sekarang izinkan saya menyentuh Kepala P. 23 yang sama Butiran 21 di muka surat 173 iaitu berkaitan dengan Perparitan (Drainage). Mengenai perkara perparitan saya merasa dukacita menyatakan bahawa hanya terdapat token vote \$10 diuntukkan bagi perparitan dalam peruntukan tahun 1982 untuk Kementerian Wilayah Persekutuan. Saya gagal mencari sebab kenapa hanya sejumlah itu sahaja untuk perparitan.

Berhubungan dengan perparitan ini di mana satu token vote ada diminta, saya ingin membangkitkan tentang Kuala Lumpur yang sering menjadi sasaran banjir kilat (flash flood) di mana kawasan-kawasan setinggalan yang rendah dan kampung-kampung dibanjiri

air selepas turun hujan. Dalam bulan Mei ini banjir di dalam beberapa kampung berhampiran Sungai Batu dalam kawasan Segambut dan Taman Bamboo Jalan Ipoh, Kampung Pantai Dalam, Kampung Selamat—tetapi sebenarnya tidak selamat apabila hujan turun—Kampung Pancor, Kampung Limau, Kampong Kelantan begitu juga Kampong Sungai Kerayong dalam kawasan Cheras dilaporkan dalam akhbar tempatan bagaimana penduduk-penduduk di situ menderita apabila air bah naik. Dalam bulan Mei tahun ini, juga bekas Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan yang ada di sini sekarang ada mengumumkan sebuah ampangan berharga \$55 juta akan dibina di Sungai Batu sebagai skim pencegahan banjir comprehensive untuk Kuala Lumpur. Timbalan Menteri juga mengumumkan bahawa beberapa projek adalah juga dirancang untuk mengurangkan kejadian banjir dan menolong program pencegahan banjir di sepanjang bandaraya untuk jangka panjang bandaraya. Memandangkan bahawa projek-projek ini diserahkan perlaksanaan kepada Jabatan Perparitan dan Tali-air yang terletak di bawah Kementerian Pertanian yang saya alu-alukan, tetapi mestilah diingat bahawa projek ini ialah projek jangka panjang yang memakan masa yang panjang untuk menyiapkan. Sementara menunggu projek-projek ini siap kelak saya rasa sesuatu haruslah dibuat sebagai langkah jangka pendek bagi mengatasi masalah banjir ini dengan hanya token vote \$10 saya tidak tahu apa yang boleh dibuat dari segi perparitan. Penduduk Kuala Lumpur tidak boleh tunggu sehingga projek-projek pencegahan banjir di bawah Rancangan Malaysia Keempat disiapkan oleh kerana bandaraya sering dilanda banjir setiap kali hujan turun sebagaimana saya sebutkan tadi. Saya suka mengambil peluang ini mencadangkan supaya langkah-langkah berikut dapat diambil dengan segera:

1. Diperkemaskan atau ditinggikan sistem perparitan bandar (urban drainage system) hendaklah dipertingkatkan sistem perparitan bandar yang ada sekarang harus diperbaiki lagi sebagai satu cara mencegah banjir kilat dalam bandaraya.

Saya tidak meragui bahawa Yang Berhormat Menteri atau pegawai-pegawai Kementerian atau Bandaraya itu sendiri sedar bahawa kita tidaklah boleh melihat masalah setingan dari kacamata undang-undang sahaja, tetapi yang lebih penting ialah sebagai satu masalah sosial di masyarakat kita.

Terlebih dahulu izinkan saya bercakap mengenai beberapa facts. Saya tidak fikir rakyat suka hidup atau tinggal di dalam rumah-rumah setingan haram jika mereka berupaya mendapat kemudahan perumahan kos rendah, di mana semua kemudahan asas seperti bekalan air, api elektrik dan alam sekeliling yang sihat dapat dibekalkan. Sekurang-kurangnya saya tidak fikir rakyat ingin memikul rasa tidak terjamin dengan tinggal dalam rumah-rumah haram yang terdedah kepada tindakan meroboh pada bila-bila masa. Tetapi kenapa rakyat masih mengambil risiko ini? Sebabnya mudah sahaja, jika keperluan perumahan mereka tidak dipenuhi, di mana mereka kita mengagak akan pergi? Sebagai kata pepatah: Setiap ekor burung ada sarangnya, oleh itu kenapa tidak manusia ini juga diberikan rumah untuk kediaman.

Dengan menyebut kekurangan rumah-rumah yang begitu teruk sekarang dalam Wilayah Persekutuan di mana permintaan melebihi penawaran, di mana lebih daripada 30,000 berada di dalam senarai menunggu untuk mendapatkan rumah pangsa atau kos rendah, dan ini tidak meliputi beribu-ribu setingan dalam Bandaraya yang perlu ditempatkan semula kerana projek pembangunan; seseorang tentu sekali dapat membayangkan kecewa dan hampunya mereka yang terpaksa melanggar undang-undang dengan mendirikan rumah-rumah haram. Saya tidak bermaksud membidas Yang Berhormat Menteri dan pegawai-pegawai yang berkenaan di atas perkara ini. Kadangkala, Tuan Pengerusi, saya sendiri bersimpati kepada mereka apabila Yang Berhormat Menteri dan Pegawai-pegawainya terperangkap di antara keadaan kuatkuasa undang-undang yang mengawal setingan haram dan apakah yang harus dilakukan untuk menjadikan Kuala Lumpur ini satu tempat yang baik untuk kediaman. Tetapi apa yang saya ingin kecam ialah sistem yang ada sekarang; sistem yang mana jelas

menunjukkan keseluruhan jentera Kerajaan, bukan hanya kepada Kementerian Wilayah sahaja tetapi seluruh jentera Kerajaan yang tidak berkebolehan mengatasi masalah ini dalam pendekatan yang betul.

Sebagai satu contoh, Tuan Pengerusi, kita ambil satu masalah penghijrahan dari desa ke bandar yang sangat serius dalam Bandaraya Kuala Lumpur yang sekarang sampai kepada peringkat yang membimbangkan, yang menambah buruk lagi masalah perumahan di dalam Bandaraya. Aliran penghijrahan dari desa ke Bandaraya Kuala Lumpur ialah pada kadar $2\frac{1}{2}$ dan 3% daripada jumlah penduduk Bandaraya pada setiap tahun. Penghijrahan dari desa yang besar ini telah menambah masalah ke atas pentadbir Kuala Lumpur dalam percubaan mereka untuk memenuhi keperluan penghuni-penghuni Bandaraya yang bertambah.

Sebagai akibat daripada aliran yang berleluasa ini, pihak pentadbiran Bandaraya mendapati diri mereka dalam keadaan di mana mereka tidak berupaya menyediakan kemudahan yang cukup untuk memenuhi keperluan penghuni-penghuni baru. Kenapa tidak Kerajaan menjalankan tindakan-tindakan berkesan untuk mengawal penghijrahan dan dengan cara menyediakan peluang-peluang pekerjaan dalam kawasan luar bandar dan mengatasi masalah ini di peringkat dasar atau adakah Kerajaan menggalakkan mereka berhijrah ke Bandaraya?

Tuan Pengerusi, saya tidak bermaksud bercakap di luar tajuk. Izinkan saya berbalik semula kepada masalah kawalan setingan haram. Apa yang harus dilakukan bagi mengelak kejadian Kg. Polo ini berulang lagi di kawasan-kawasan yang lain. Untuk saya jawapannya mudah sahaja iaitu tidak sahaja perlu membina lebih banyak rumah kos rendah dalam Wilayah Persekutuan tetapi juga menyegerakan proses pembinaan supaya setiap orang yang layak untuk mendapat rumah untuk keluarganya diberi peluang untuk memiliki sebuah rumah. Itulah penyelesaian yang akhir terhadap masalah rumah haram atau setingan haram di Wilayah.

Tuan Pengerusi, saya telah menyentuh dengan panjang lebar tentang masalah

2. Penguatkuasaan yang berkesan undang-undang kecil penggalian kerja tanah dalam bandaraya bagi memastikan bahawa pemaju-pemaju mengawal hakisan dalam kawasan projek pembangunan tanah mereka supaya tidak berlaku pemendapan tanah ke dalam parit-parit dan yang boleh menyebabkan banjir, sehingga itu sekarang undang-undang kecil ini nampak saya tidak dikuatkuasakan dengan berkesan dan sehingga hari ini saya ada menerima banyak aduan-aduan daripada penghuni-penghuni bukan sahaja di dalam kawasan saya, tetapi juga dari kawasan yang lain yang mengadu berkenaan dengan hakisan tanah yang disebabkan oleh pemaju yang tidak mengambil langkah untuk mencegah hakisan.
3. Menggiatkan semula Pasukan Anti Banjir atau menggiatkan pasukan khas yang telah ditubuhkan oleh Dewan Bandaraya pada satu masa dahulu dengan memberi bantuan segera ke kawasan-kawasan yang dilanda banjir dengan membantu dan membersihkan pemendapan dan bahan buangan dari parit atasan. Saya dukacita mengatakan bahawa pasukan khas ini dan saya suka menarik perhatian Kementerian yang berkenaan bahawa nampak saya Pasukan Khas itu tidak ada memberi bantuan untuk melepaskan buangan sampah yang ada di dalam longkang-longkang itu. Tindakan yang disebutkan oleh saya tadi telah diambil tindakan segera sementara menunggu strategi jangka panjang yang telah diumumkan oleh Yang Berhormat Menteri yang berkenaan. Tetapi apa yang saya sifatkan sebagai amat penting ialah dalam masalah perkara mengatasi banjir ialah memperkemaskan sistem perparitan bandar di samping penguatkuasaan yang berkesan atas Undang-undang Kecil Penggalian Kerja Tanah bagi

mempastikan masalah-masalah yang disebabkan oleh hakisan di dalam kawasan pembangunan supaya ini dapat diatasi. Jika Undang-undang Kecil Penggalian Kerja Tanah yang ada sekarang tidak mencukupi maka beberapa pindaan baru hendaklah digubal untuk perlaksanaan.

Tuan Pengerusi, sekarang izinkan saya menyentuh berkenaan dengan Butiran 19 iaitu Kemudahan Sosial.

Tuan Pengerusi, sebagai sebuah bandaraya seperti Kuala Lumpur tentulah hendak disediakan dengan lebih banyak kemudahan sosial dan dalam hubungan ini saya merasa bahawa lebih banyak peruntukan hendaklah diberikan kepada Kementerian Wilayah Persekutuan supaya menyediakan lebih banyak kemudahan sosial untuk rakyat. Saya berpendapat bahawa peruntukan \$8.2 juta yang disediakan di bawah Rancangan Malaysia Keempat untuk menyediakan kemudahan-kemudahan sosial untuk Wilayah Persekutuan itu tidaklah mencukupi. Mestilah terdapat satu program yang tetap atau tertentu bagi mengadakan lebih banyak kemudahan sosial untuk bandar yang mengandungi penduduk seramai 1 juta. Selaras dengan langkah ini tindakan yang tertentu hendaklah diambil bagi memperbaiki kemudahan sosial dan rekreasi dalam taman-taman kita di samping merancang untuk mengadakan lebih banyak taman-taman baru di masa depan. Dalam hubungan ini saya mengalu-alukan pengumuman yang telah dibuat oleh Yang Berhormat Menteri Wilayah Persekutuan pada baru-baru ini bahawa tindakan akan diambil untuk mengindahkan Taman Tasik Perdana (Lake Gardens) dan Taman Tasik Titiwangsa dan menyediakan lebih banyak kemudahan terutama untuk kanak-kanak. Saya difahamkan, Tuan Pengerusi, bahawa terdapat rancangan-rancangan oleh Kementerian untuk membina lorong-lorong berlari, untuk jogging, dengan izin, saya tidak tahu apa yang betulnya dan juga membekalkan house track kuda di Taman Tasek Perdana dan Taman Titiwangsa.

Walaupun saya menyokong penuh tindakan atau langkah untuk mengadakan lorong-lorong untuk jogging, oleh sebab

inipun baik untuk badan, tetapi saya mesti melahirkan bantahan saya bagi menyediakan horse track untuk kuda yang bukan sahaja tidak sesuai tetapi juga membahayakan dalam tempat-tempat awam seperti taman **taman**. Saya menggesa Menteri Wilayah Persekutuan supaya memikirkan semula untuk mengadakan horse track ini. Apa yang lebih sesuai ialah lorong basikal untuk menggantikan horse track ini. Golongan kaya atau orang yang mampu memiliki kuda dan suka menunggang kuda, mereka boleh menganggotai, mereka boleh masuk Polo Club yang ada di Kuala Lumpur, bukan membahayakan orang ramai dengan kuda-kuda mereka di Taman Tasik Perdana ataupun di Taman Titiwangsa.

Tuan Pengerusi, sekarang saya suka menyentuh sedikit mengenai Butiran 20 iaitu berkenaan dengan Jalan-jalan dan Jambatan-jambatan. Berhubung dengan perkara jalan-jalan dan jambatan-jambatan, saya ingin bercakap tentang penyelenggaraan jalan. Dewan Bandaraya hendaklah diperuntukkan dengan peruntukan yang lebih besar untuk menyelenggarakan jalan. Saya juga suka mencadangkan di sini bahawa Dewan Bandaraya hendaklah mengadakan satu pasukan petugas bergerak untuk membuat rondaan, untuk tujuan memeriksa semua jalan yang terdapat lubang atau dalam keadaan yang rosak supaya jalan-jalan itu boleh diperbaiki semula. Pada masa ini orang ramai terpaksa membuat pengaduan kepada Dewan Bandaraya jika terdapat lubang-lubang di atas permukaan jalan sebelum tindakan diambil. Mengenai perkara penyelenggaraan jalan, saya juga suka menarik perhatian Kementerian Wilayah Persekutuan kepada beberapa banyak jalan persendirian di berbagai tempat di dalam bandaraya yang digunakan oleh orang ramai tetapi jalan ini adalah dalam keadaan yang amat mendukacitakan. Akan tetapi saya difahamkan pihak Dewan Bandaraya tidak boleh buat apa-apa atas sebab jalan ini ialah jalan persendirian.

Saya suka mengambil kesempatan ini untuk menggesa pihak berkuasa menyegerakan pelaksanaan program kerja jalan persendirian (private street works programme) supaya jalan-jalan ini boleh diambil balik, ditukarkan menjadi jalan awam

secepat mungkin dan penyelenggaraannya boleh dijalankan oleh Dewan Bandaraya.

Sekarang saya suka bercakap kepada Butiran 21 dan 26 dalam muka surat 173 berkenaan dengan kompleks Perniagaan dan Pasar. Mengenai Kompleks Perniagaan dan Pasar ini saya ingin menegaskan bahawa apabila pihak Dewan Bandaraya hendak membina pasar dan kompleks perniagaan untuk peniaga-peniaga di bandaraya, perhatian serius mestilah diberikan kepada perancangan yang sempurna (proper planning) terhadap bangunan dan kompleks itu supaya apabila siap kelak bangunan-bangunan atau pasar ini boleh digunakan secara yang produktif untuk penyewa-penyewa yang berkenaan. Jadi saya mesti menyentuh satu contoh berkenaan dengan perancangan yang tidak begitu sempurna di sini, iaitu Kompleks Perniagaan Munshi Abdullah dalam kawasan saya, satu Kompleks Perniagaan di tengah bandaraya. Oleh kerana kompleks ini tidak dirancang dengan sempurna maka para peniaga termasuk penjaja tidak dapat menggunakannya secara yang produktif sekali. Saya sendiri telah mengemukakan beberapa aduan dan juga contoh-contoh untuk perhatian Dewan Bandaraya berhubung dengan kompleks itu dan saya berharap ini dapat diperbetulkan dalam sedikit hari lagi.

Atas perkara No. 17 berkenaan dengan pelan induk saluran najis, di sini saya suka mengambil peluang untuk menyokong peruntukan yang diminta untuk pelan induk saluran najis dan saya meminta supaya langkah-langkah yang tertentu hendaklah diambil untuk menentukan bahawa pelan induk saluran najis ini dapat dilaksanakan mengikut jadual demi kepentingan, demi faedah penduduk-penduduk yang berkaitan.

Atas Aktiviti (16) berkenaan dengan Pasar Borong Baru (New Wholesale Market), saya suka mengambil kesempatan di sini untuk bertanya Yang Berhormat Menteri yang berkenaan, bilakah Pasar Borong Baru ini dapat disiapkan dan adakah ini digunakan untuk menempatkan semula gerai-gerai di Pasar Borong di Jalan Maxwell. Saya haraplah Yang Berhormat Menteri dapat memberi sedikit penjelasan. Dan juga atas Aktiviti 6

berkenaan dengan Program Nadi, saya berharaplah Yang Berhormat Menteri dalam masa mengguling dapat memberi sedikit maklumat tentang apakah kemajuan yang telah dicapai sejak Skim itu dilaksanakan dan sejauh manakah Skim Nadi ini dapat membasmi kemiskinan di kampung-kampung.

Tuan Pengerusi, sekarang izinkan saya menyentuh kepada muka surat 165, Maksud Bekalan B. 23. Apa yang saya ingin bercakap ialah berkenaan dengan Butiran 1100, Aktiviti (1) Pentadbiran Am. Mengenai Pentadbiran Am, saya ingin merujuk kepada Dewan Bandaraya yang diletakkan di bawah lingkungan kuasa Kementerian Wilayah Persekutuan. Dewan Bandaraya sebagai sebuah badan berkanun yang bertanggungjawab mentadbir Bandaraya Kuala Lumpur telah membuat banyak sumbangan yang bermakna dan dibanggakan kepada pembangunan Bandaraya sejak ianya ditubuhkan. Walau bagaimanapun, banyak perkara lagi perlu dibuat dan lebih banyak perkhidmatan yang cekap perlu diberikan kepada penduduk-penduduk dalam Bandaraya kita untuk dapat menampung keperluan rakyat pada hari ini. Saya suka mencadangkan bahawa Kementerian Wilayah Persekutuan mengambil beberapa tindakan tertentu dengan tujuan memastikan bahawa keseluruhan jentera pentadbiran Dewan Bandaraya akan diperkemas dan dipertingkatkan lagi supaya ianya dapat memainkan satu peranan yang lebih efektif dan dapat memberikan perkhidmatan yang lebih baik untuk penduduk-penduduk dalam Bandaraya. Semua perkhidmatan yang disumbangkan oleh berbagai jabatan dalam Dewan Bandaraya mestilah dipertingkatkan bagi memastikan prestasi yang lebih baik. Sebuah jabatan yang pada anggapan saya perlu diperkembangkan ialah Jabatan Perkhidmatan Bandar Dewan Bandaraya yang bertanggungjawab membuat kutipan sampah sarap dalam Bandaraya. Sistem kutipan sampah sarap kita yang ada sekarang jauh daripada memuaskan dan saya harap bahawa Yang Berhormat Menteri dapat mengambil perhatian yang berat terhadap hal ini dan juga di samping itu dapat mengambil beberapa tindakan untuk menentukan

bahawa Jabatan Perkhidmatan Bandar dapat diperbaiki dengan segera.

Satu lagi jabatan dalam Dewan Bandaraya perlu diperkembangkan dan berupaya memberi perkhidmatan yang lebih cekap kepada rakyat ialah Jabatan Perlesenan dan Penjaja. Jabatan Perlesenan dan Penjaja hendaklah diarahkan supaya mempercepatkan proses permohonan mendapatkan lesen untuk semua penjaja-penjaja dan peniaga-peniaga. Berhubung dengan masalah penjaja, saya suka mengambil kesempatan ini untuk mengesyorkan bahawa jabatan yang berkenaan hendaklah diarahkan untuk mencari satu penyelesaian kepada masalah dan keadaan penderitaan yang dialami oleh tiga ke empat ribu penjaja yang tidak berlesen dalam Bandaraya kita. Oleh kerana tidak mempunyai lesen, mereka sering diganggu dan ditangkap—tiap-tiap hari mereka ada ditangkap oleh kakitangan Penguatkuasa. Ini tidak sahaja menjadikan hidup mereka susah tetapi di mata rakyat, Tuan Pengerusi, gangguan yang berterusan ini meletakkan pentadbiran Dewan Bandaraya dalam imej yang kurang baik. Itulah saya mencadangkan untuk menyelamatkan Dewan Bandaraya daripada keadaan ini. Saya mengesyorkan bahawa salah satu cara yang efektif ialah mencari satu jalan untuk menempatkan semula penjaja tidak berlesen diberikan satu tempat yang sesuai menempatkan semula mereka dan bagi lesen dan bukanlah tiap-tiap pihak Penguatkuasa menangkap mereka. Ini adalah satu gangguan yang tidak sihat. Saya merayu kepada Yang Berhormat Menteri yang berkenaan supaya dapat mengambil satu langkah yang baik dan wajar untuk mengatasi masalah ini. Saya sedar bahawa pihak pentadbiran Bandaraya hendaklah mencari jalan untuk mengawal penjaja-penjaja haram dan apa yang sedang dijalankan oleh mereka ini ialah dari segi undang-undang, tetapi saya harap bahawa kita boleh adakan pilihan yang lain untuk mengatasi masalah ini tanpa mengambil tindakan yang tegas terhadap mereka.

Sukalah saya menyatakan di sini bahawa berkenaan dengan Jabatan Perancang Bandar (Town Planning Department), jabatan ini juga hendaklah diarah supaya menyegerakan proses semua permohonan perancangan demi meningkatkan pembangunan Kuala Lumpur.

Tuan Pengerusi, yang akhir, selaras dengan gesaan saya supaya memperkemarkan perkhidmatan di semua jabatan-jabatan Dewan Bandaraya saya suka menarik perhatian Kementerian dan Yang Berhormat Menteri berkenaan berapa perlunya diselesaikan satu masalah yang penting dan masalah itu ialah masalah kekurangan kakitangan teknik dan ikhtisas dalam berbagai jabatan Dewan Bandaraya. Jabatan Personnel di Dewan Bandaraya hendaklah diarahkan supaya mengisi semua kekosongan jawatan teknik dan ikhtisas (professionals) dengan cepat mungkin. Apa juga kelewatan dalam mengisi kekosongan jawatan di Jabatan Kerja Awam ataupun Jabatan Pengurusan Trafik ataupun jabatan-jabatan yang lain termasuk Jabatan Arkitek dan Jabatan Perancang Bandar, akan mengakibatkan kelewatan dalam melaksanakan berbagai projek-projek pembangunan. Saya berharap berbagi-berbagai cadangan saya di atas akan dipertimbangkan dan dikaji oleh Kementerian yang berkenaan.

Berhubung dengan soal Perancangan dan Pelan Induk di bawah Aktiviti (1) (b), saya suka mencadangkan kepada Yang Berhormat Menteri yang berkenaan supaya mengumumkan butir-butir Pelan Induk Kuala Lumpur untuk makluman orang ramai, untuk mengulas dan dikomen oleh mereka selepas ianya dikemukakan kepada Jemaah Menteri. Mestilah terdapat satu perbincangan umum yang penuh mengenai Pelan Induk ini sebelum ianya dilaksanakan. Mengenai perkara perancangan, saya suka menyentuh secara ringkas tentang soal merangka satu sistem pengangkutan segera, satu sistem pengangkutan awam untuk Bandaraya Kuala Lumpur yang lebih cekap, satu sistem yang saya mensifatkan sebagai; dengan izin, "a mass rapid transit system" untuk Kuala Lumpur. Saya berharap pihak berkuasa berkenaan akan berupaya menyiapkan kajian mengenai satu sistem pengangkutan awam yang lebih baik untuk Kuala Lumpur iaitu satu sistem yang lebih murah tetapi cekap untuk kegunaan-kegunaan penduduk-penduduk dalam Dewan Bandaraya Kuala Lumpur.

Dalam hubungan ini saya berharap Kabinet akan berupaya membuat satu keputusan awal berhubung penggunaan sama ada aerobus

ataupun light rail ataupun underground rail sebagai sebahagian rancangan membaiki sistem pengangkutan awam dalam Bandaraya Kuala Lumpur.

Akhirnya, berkenaan dengan Aktiviti (3) Pentadbiran Tanah Wilayah Persekutuan. Mengenai pentadbiran tanah dalam Wilayah Persekutuan, saya ingin menyentuh tentang soal permohonan hakmilik strata (strata title) oleh sebab ini ialah satu perkara yang diuruskan oleh Jabatan yang berkenaan.

Saya sukacita menyatakan di sini bahawa saya mengalu-alukan tindakan yang telah diambil oleh Jabatan Tanah Wilayah Persekutuan untuk menubuhkan satu unit khas untuk mengendalikan permohonan untuk mendapatkan hakmilik strata bagi bangunan berbilang tingkat di Bandaraya Kuala Lumpur. Penubuhan unit khas ini amatlah diperlukan untuk menampung permohonan hakmilik strata yang kian bertambah berikutan kelulusan Akta Kanun Tanah Negara (Pindaan) 1981 oleh Parlimen. Memandangkan bahawa pemaju diberikan tempoh akhir sehingga 25hb November, tahun ini jika tidak silap saya, itu ialah tempoh 6 bulan sejak peraturan baru dilaksanakan untuk memohon, saya suka ingin tahu daripada Yang Berhormat Menteri jumlah permohonan setakat ini yang telah diterima oleh Jabatan Tanah Wilayah berapa banyak yang telah diluluskan dan berapa banyak yang sedang diproses.

Mengenai perkara pentadbiran, saya suka juga mencadangkan kepada Jabatan Tanah Wilayah supaya mengambil langkah-langkah tertentu bagi menyegerakan proses permohonan daripada lebih kurang 2,400 orang pemegang lesen menduduki sementara (TOL) untuk mendapatkan surat hakmilik yang tetap.

Itulah pandangan saya terhadap Kementerian ini.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Kangar.

4.32 ptg.

Tuan Shaari bin Jusoh (Kangar): Tuan Pengerusi, saya juga turut menyokong peruntukan yang telah diminta oleh

Kementerian yang berkenaan, muka surat 165, B. 23.

Tuan Pengerusi, bercakap berkenaan dengan Pentadbiran Am dan Kewangan Kementerian Wilayah mengenai pentadbiran am, walaupun Wilayah ini berada dalam Kuala Lumpur tetapi sebagaimana kita maklum Wilayah adalah menjadi Ibunegeri ataupun Negara Malaysia termasuk Perlis dan sebagainya. Jadi kalaulah satu-satu berlaku dalam Wilayah, bererti perkara itu akan diiktirafkan seolah-olah perkara itu berlaku di seluruh Malaysia. Dengan sebab itu saya berharap sangat-sangat biarlah apa yang termaktub dalam negara Malaysia terutamanya dalam Wilayahlah mesti dipakai terlebih dahulu dengan tak dapat dielakkan.

Contohnya, Tuan Pengerusi, negara-negara luar sedia kala melawat Malaysia dan kerap kali bila melawat jarang pelawat-pelawat ini pergi ke tempat-tempat lain dalam negara Malaysia bahkan tempatnya yang selalu mereka kunjung dan tempat mulanya mereka datang ialah Wilayah Kuala Lumpur. Jadi apa yang mereka pandang seolah-olah itu membayangkan keadaan keseluruhan Malaysia. Maka dengan sebab itulah sebagaimana saya katakan tadi saya berharap sangat-sangat Kementerian Wilayah memainkan peranan yang sungguh aktif kerana saya takut kalau-kalaulah berlaku ataupun penunjuk di Wilayah, benda yang baik akan dianggap inilah yang ada di seluruh Malaysia kalaulah dipandang dari satu segi, di segi pergaulan, bahasa dan sebagainya seolah-olah inilah dibayangkan yang berada dalam seluruh Malaysia.

Tuan Pengerusi, saya berharap sangat-sangat tentang Bahasa Melayu yang mana termaktub dalam Perlembagaan sebagai Bahasa Malaysia. Sebagaimana saya katakan tadi bila datang pelawat-pelawat luar, dia tengok dalam Wilayah Persekutuan seolah-olah dia banding seluruh Malaysia yang penduduknya adalah terdiri daripada satu kaum. Dengan sebab itu saya berharap sangat-sangatlah segala papan-papan tanda, segala papan-papan perniagaan, segala tempat-tempat rumah perniagaan hendaklah ditulis dengan Bahasa Kebangsaan, begitu juga di segi taat setia kepada negara.

Tuan Pengerusi, saya berharap sangat-sangat dalam Pentadbiran Am ini juga, termasuk Pengurusan Fizikal dan Sosial. Saya amat dukacita bila saya teringat kepada peristiwa 12 haribulan yang lepas pertandingan bola sepak di antara Arab Saudi dengan Republik Rakyat China. Sebagai seorang ahli sukan kita tentulah berharap di mana sahaja kita akan sokong asalkan permainan itu baik, nampaknya kedua-dua permainan rancak dan bagus. Apa yang menarik perhatian saya macam mana saya katakan tadi di segi sosial dan pergaulan rakyat kita Malaysia, saya takut bila dibanding dan ditengok oleh negara-negara lain, khasnya boleh jadi rakyat Saudi Arabia menganggap mereka datang bermain dalam negara kita Malaysia, Kuala Lumpur, Wilayah Persekutuan seolah-olah mereka datang bermain di tempat yang lain sedangkan niat awal mereka datang ke Kuala Lumpur, Wilayah Persekutuan, Malaysia walaupun negeri itu bukan negeri mereka tetapi mereka anggap seolah-olah negeri yang paling karib dan baik dengan mereka, apatah lagi dalam Pertandingan Membaca Al-Quran dan sebagainya. Alangkah terkejutnya bila mereka tuntun dalam TV seolah-olah mereka datang ke satu negara lain yang tak ada orang simpati ataupun seugama dengan mereka. Sebab itu macam mana saya katakan tadi apa yang ada di Kuala Lumpur membayangkan keadaan seluruh negara Malaysia amnya. Dengan sebab itu saya berharap hendaklah Kementerian Wilayah Persekutuan mengadakan satu Jawatankuasa perpaduan kaum dan tatatertib dianggotai oleh semua golongan ketua-ketua kaum, ketua-ketua parti walaupun dalam pemerintahan kita ada berbagai-bagai parti—parti pemerintah, parti Pembangkang DAP dan sebagainya.

Saya berharap sangat-sangat kalau di segi menunjukkan imej kepada negara luar, baik di segi sosial, segi sukan dan sebagainya hendaklah ada satu Jawatankuasa menunjukkan satu semangat tamadun walaupun kita berparti, kita berdebat dalam masa pilihanraya, kita berdekat dalam Dewan secara peraturan tetapi biarlah kepada negara umum, baik segi bangsa mana pun kita tunjukkan cara kemasyarakatan, kalau dalam sukan cara sporting atau cara semangat kesukanan kerana apa yang berlaku pada hari

itu, ini membayangkan rakyat kita. Walaupun kita membayangkan di segi kebendaan (material) dan sebagainya tetapi di segi tata tertib, tatarakyat kepada rakyat Malaysia sebagaimana saya katakan hari itu kalau dibanding dengan negara-negara lain kita amatlah sedih.

Maka dengan sebab itu saya merayu dan menekankan dalam Dewan ini sekali lagi hendaklah diadakan satu Jawatankuasa perpaduan kaum, Jawatankuasa tata tertib yang dianggotai oleh semua ketua-ketua kaum dan ketua-ketua parti dan di situ haramkan langsung bincang hal politik dan sebagainya tetapi saya berharap di situ cari cara perpaduan kaum, cara tata rakyat dan mengikut apa yang ada dalam Perlembagaan supaya dibandingkan apa yang saya katakan tadi kerana apa yang berlaku di Wilayah akan mencontohi, akan mencerminkan Malaysia seluruhnya, bukan setakat Wilayah, bukan apa yang berlaku dalam Wilayah, Wilayah ini disebut dalam sama-sama kita Malaysia, itupun jarang orang sebut, orang sebut Malaysia, Ibunegaranya Kuala Lumpur, seolah-olah Malaysia seumumnya. Ini saya sangat-sangat, Tuan Pengerusi.

Yang kedua, saya juga berharap berkenaan dengan B.23, Program (2) Pentadbiran Agama Islam. Saya berasa syukur kepada Tuhan bila saya tengok di sini perjawatan ditambah daripada 281 kepada 349. Saya berharap sangat-sangat pegawai-pegawai yang telah bertambah ini akan diberi berbagai-bagai kursus khasnya cara penyampaian dakwah kerana satu-satu perkara kadang-kadang sungguhpun perkara itu baik tetapi kalau cara penyampaiannya tidak begitu mendalam ataupun tidak begitu menarik maka perkara itu tidak menjadi minat kepada orang ramai.

Saya mencontohkan dan bukanlah semua kita dapat hendak contohkan, misalnya, Allahyarham Tuan Haji Abdul Malik bin Abdul Karim Amrullah (HAMKA). Saya percaya jarang orang bila mendengar syarahan, syarahan Allahyarham yang tidak menarik. Jadi, cara penarikan ini adalah satu perkara yang penting. Ini saya berharap sangat.

Yang kedua, saya berharap ketegasan dalam segi-segi hukum dan fatwa kerana

kadang-kadang kita berasa bimbang ada setengah orang di segi ugama yang kadang-kadang mengelirukan setengah pengikut, ada daripada orang yang menjalankan tugas ini sendiri kadang-kadang dia mengikut macam mengikut angin dan bayang; di mana dia agak ramai orang bersetuju di situlah dia memberi fatwa dan hukumnya. Saya berharap biarlah ugama dia tegas walau di mana tempat sekalipun, walaupun pada awalnya berlawanan dengan kehendak orang ramai tetapi asalkan dia benar hendaklah ditegaskan apa yang benar. Ini saya harap sangat kerana ini berlaku, kebanyakan dalam setengah dakwah dan ada yang berlaku dakwah songsang dan ada pula yang melakukan dakwah cari makan sepertimana saya kata tadi di mana tempat yang agak bersesuaian fahaman orang di situ dia akan bercakap mengikut kehendak orang walaupun perkara itu bertentangan dengan jiwanya sendiri. Ini saya berharap patut mendapat perhatian daripada pihak pegawai dan saya percaya dengan pertumbuhan ini akan membawa kebaikan kepada negara kita khasnya kepada kedudukan Wilayah Persekutuan.

Tuan Pengerusi, saya bercakap juga berkenaan dengan Perancangan dan Pelan Induk. Saya berharap kalau boleh biarlah kalau hari ini kita tidak dapat melakukan, biarlah di masa yang akan datang mengadakan satu keadaan yang tersusun. Misalnya kalau kita kata satu bangunan untuk pejabat biarlah semuanya pejabat, jangan setengah pejabat di bawahnya tempat perniagaan, di atasnya pejabat, kemudian ada pejabat itu, ada pejabat ini. Saya contohkan misalnya Pejabat Kerajaan yang ada di Jalan Duta. Kalau tidak boleh dibuat sekarang biarlah satu masa tersusun betul-betul. Kalau satu tempat itu pejabat biarlah semua tempat itu pejabat. Kalau boleh disatukan.

Misalnya Bangunan PKNS yang ada dengan pejabat Kementerian Perusahaan Awam dan berbagai-bagai pejabat lagi di situ, juga Kementerian Wilayah Persekutuan. Kalau boleh semua Pejabat-pejabat Wilayah yang bersangkutan dengan Wilayah disatukan di dalam satu bangunan diikhtiarkan biar bersesuaian. Ini agak saya lebih murah, lebih tersusun dan lebih rapi dan juga lebih pantas

lagi untuk berhubung di antara pihak pengurusan Kementerian dengan pejabat-pejabat yang di bawah jagaannya. Ini saya berharap sangat-sangat.

Begitu juga di segi-segi lain kalau di segi bangunan perniagaan biarlah secara tersusun. Kalaulah saya ini hendak kata pergi, saya pergilah juga sekali ke London kerana menziarah Yang Amat Berhormat Bekas Menteri Besar dan Yang Amat Berhormat Bekas Perdana Menteri. Itu sahaja, dengan kehendak Tuhan. Bila saya pergi, saya perhati tengok keadaan ibunegara London. Keadaannya tersusun, keadaan rumahnya boleh dikatakan tersusun, tempat pejabat-pejabat tersusun, pasar dan kedainya secara tersusun, berlainan daripada negara kita. Tetapi tidak tahulah saya barangkali kerana kita baru merdeka tetapi kalau hendak dikatakan baru sudah 25 tahun kita merdeka, saya berharap di masa yang akan datang kita susunlah keadaan bangunan-bangunan perumahan, cara pejabat, cara pasar dan cara perniagaan. Saya ingat kalaulah keadaan begini agak saya lebih menarik dan lebih teratur dan keadaan kesesakan lalu lintas juga harus tidak akan berlaku. Ini saya berharap sangat mengadakan satu pelan induk yang tersusun di masa yang akan datang walaupun tidak boleh dibuat dengan serta-merta.

Tuan Pengerusi, minta maaf saya tarik balik berkenaan dengan Pentadbiran Ugama Islam tadi saya berharap supaya diadakan kursus kepada pegawai-pegawainya selalu macam mana saya katakan tadi. Saya amat dukacita dalam Wilayah Persekutuan kerana di sini juga banyak kilang-kilang di samping banyak pusat pentadbiran seluruh Malaysia. Kita tidak nafi kilang-kilang swasta juga banyak tetapi ini saya dapat tahu daripada pekerja-pekerja kilang itu sendiri telah menjadi ancaman kepada kami dalam hidup dan rohani mengikut kehendak Tuhan dan mengikut kehendak jasad sendiri.

Ramai pekerja kilang yang saya tidak payah sebut di sini walaupun saya diberitahu nama kilang dan sebagainya, saya harap Kementerian Wilayah Persekutuan berkira dengan Kementerian Buruh dan Kementerian Perdagangan dan Perindustrian, kalaulah ada kilang-kilang yang tidak membenarkan khasnya orang Islam keluar sembahyang di

hari Jumaat apakan daya kerana saya sendiri sudah berkali-kali mencadangkan supaya menjadikan cuti umum tiap-tiap hari Jumaat tidak berjaya, apa saya hendak kata; cuma saya berharap macam mana saya katakan tadi diadakan macam pejabat-pejabat Kerajaan supaya dibolehkan kepada hamba Allah pekerja-pekerja yang beragama Islam yang ingin—bukan ingin malah sudah beberapa kali mereka tidak dapat pergi sembahyang Jumaat; kamu berasa sedih, apa boleh buat. Kalau tidak ikut peraturan, kami dibuang kerja; kalau mengikut peraturan, kami tidak boleh sembahyang Jumaat. Kalau sekali dua tidak mengapa, ini sediakala. Ini saya berharap mendapat perhatian sungguh-sungguh daripada Kementerian Wilayah Persekutuan. Kalaulah didapati ini benar hendaklah diambil tindakan dan kalaulah ini dikatakan bukan kuasa Kementerian Wilayah, kerana kuasa Kementerian Perdagangan dan Perindustrian tetapi yang ada dalam kuasa Kementerian Wilayah ialah memberi lesen dan sebagainya. Ini saya berharap sangat-sangat pihak Kementerian yang berkenaan mengambil tindakan yang sewajarnya.

Tuan Pengerusi, bercakap saya juga di mukasurat 169 . . .

Tuan Pengerusi: Yang mana Yang Berhormat?

Tuan Shaari bin Jusoh: Muka surat 169, Butiran 2700 Bekalan dan Bahan-bahan.

Tuan Pengerusi: Baik.

Tuan Shaari bin Jusoh: Program (2) Pentadbiran Ugama Islam Wilayah Persekutuan. Saya merasa dukacita dan mengucapkan syabas tetapi dukacita kerana dia adalah berlawanan dengan kehendak yang saya berharap tetapi di atas daya usaha saya mengucapkan syabas. Biasanya setengah-setengah ugama yang mana ditempatkan dan dibekalkan buku-bukunya penuh dalam meja-meja hotel. Seperti Bible kalau tidak silap saya di hotel yang saya tinggal di Kuala Lumpur pun boleh dikatakan tiap-tiap meja yang cantik di dalamnya Bible. Saya tidak baca dan saya tahulah ditulis diluarnya Bible sedangkan negara kita Islam adalah Ugama Islam setengah ugama rasmi.

Tak bolehkah Kementerian Wilayah melalui pentadbiran Ugama Islam Wilayah mengadakan bekalan-bekalan yang lebih banyak lagi memberi buku yang saya katakan tadi, janganlah semata-mata cakap, kerana hari ini saya tak nafi buat kata pepatah: hendak seribu daya, tak hendak seribu dalih; kalau orang bercinta, kalau hendak beli buku khasnya golongan ugama, saya percaya walau beratus ribu ringgit pun dia beli tetapi kalau orang tak cinta, harus diberi tengok sahaja pun dia tak mahu tetapi saya yakin, apatah lagi kalau orang itu diberi percuma, tentulah sekali sekala dia akan tertarik.

Dengan sebab itu, saya harap pihak Kementerian Wilayah berkenaan ugama membekalkan buku-buku dengan mencari penerbitan-penerbitan yang lebih baik kepada rakyat, kepada tempat kunjungan umum yang akan bersesuaian sebagai kutubkhanah dan sebagainya juga termasuk hotel-hotel macam mana saya katakan tadi. Jadi kalaulah pihak penyibar ugama lain, fahaman ugama lain boleh melakukan demikian, mengapakah kita sebagai ugama rasmi, negara pula negara kita sendiri kita tidak boleh menjalankan demikian. Jadi saya berharap bagi pihak Kementerian Wilayah iaitu Jabatan Ugama menjalankan peranan sebagaimana saya katakan tadi.

Tuan Pengerusi, saya bercakap juga dari segi P.23 (1) muka surat 172—Perumahan Awam Wilayah Persekutuan.

Tuan Pengerusi, kalaulah di negeri-negeri seperti Perlis, Kedah dan sebagainya yang agak saya bilangan penduduk tak begitu banyak, masalah perumahan telah menjadi satu masalah yang penting dan tak cukup apatah lagi Ibu Negara Kuala Lumpur, Wilayah Persekutuan tentulah lebih banyak masalah lagi dihadapi. Maka dengan sebab itu, saya berharap kepada Kementerian Wilayah kerana ini juga saya dapat rungutan sebagaimana saya bercakap pada yang lepas, biasa orang yang ada rumah dapat, yang tak ada rumah tak dapat, selagi rumah ini menjadi satu rebutan kalaulah kita tak kaji dengan seadilnya selama itulah walaupun kita tambah peruntukan-perumahan, selama itulah perumahan tak cukup sama sekali. Dengan sebab itu kaji cara memberi dengan teliti, ini adalah satu syarat yang penting.

Selagi rumah ini boleh mendapat keuntungan kepada orang yang membeli, dia memberikan sewa rumah dan sebagainya, selama itulah saya tegaskan sekali walau banyak mana kita buat rumah pun, rumah tak akan cukup kerana ada orang yang dapat rumah itu dia untung, melainkan dengan adanya satu undang-undang yang ketat kecuali kalau dia beli rumah itu dengan tak ada untung, mungkinlah orang tak mahu kepada rumah. Seperti saya selalu katakan kebanyakannya yang hendak ambil rumah itu bukan semata-mata hendak duduk tetapi untuk menjadikan perniagaan. Dengan sebab itu hendaklah dikaji betul-betul, walaupun saya sebagai seorang Wakil Rakyat datang daripada Perlis tetapi kerap kali bila saya berada di Kuala Lumpur, bila dia tahu saya salah seorang Wakil Rakyat, datanglah rakyat daripada Kuala Lumpur, Wilayah ini sendiri mengadu hal yang mereka sudah berkali-kali minta rumah sedangkan orang lain yang baru minta dan ada rumah sudah dapat. Ini dirayu dan disungut. Jadi saya berharaplah kepada Kementerian mengkaji dengan teliti atas perkara ini.

Tuan Pengerusi, bercakap saya juga perkara yang sama P.23, Aktiviti 26—Kompleks Perniagaan dan Pasar. Saya berharap dengan adanya peruntukan ini, Kerajaan akan membanyakkan lagi kompleks perniagaan dan pasar ini sebolehnya mengikut keadaan kesesuaian. Macam hari ini saya tengok di Chow Kit Road misalnya, saya percaya tentulah ada rancangan Kerajaan untuk mengadakan satu kompleks menempatkan mereka yang berkenaan. Agaknya, perniagaan bumiputra kalau dipandang di Chow Kit Road amatlah menarik tetapi ada dari segi lain yang pada pendapat kita sendiri tak memuaskan hati berkenaan tempat dan sebagainya tetapi saya bimbang kadang-kadang berlaku di setengah tempat, bila kompleks pasar akan disediakan, kadang-kadang diadakan satu tempat yang tidak menasabah dengan kedatangan orang ramai dan diadakan bangunan yang tidak setanding dengan barang yang dapat dipasarkan oleh peniaga-peniaga yang hendak ditempatkan tadi. Maka dengan sebab itu saya berharap di samping pasar dan kompleks yang akan diadakan, biarlah dikaji tempat yang menasabah dan dikaji bangunan yang

menasabah agak sesuai dengan dapat digunakan oleh apa yang kita akan bagi kepada tempat macam saya katakan tadi. Saya harap kepada Kementerian yang berkenaan untuk mengkaji dengan sedalam-dalamnya.

Tuan Pengerusi, akhirnya sekali, Butiran 27 berhubung projek ugama. Saya ucapkan terima kasih bila saya tengok sini ada \$13,576,100 yang diperuntukkan untuk pembangunan dan membina projek ugama Islam. Saya percaya dengan adanya peruntukan ini Wilayah Persekutuan akan dapat membangunkan banyak lagi surau, masjid dan sebagainya. Saya juga amat tertarik walaupun dalam Wilayah kadang-kadang berlaku perkara tak baik setengah tempat orang merompak, penagih dadah kita tak nafi, tetapi kita bersyukur kepada Allah terutama pada hari Jumaat kita tengok Masjid Kampong Bharu orang yang sembahyang sampai di luar daripada masjid. Saya percaya dengan adanya peruntukan sebanyak \$13 juta lebih akan mengatasi masalah dan membanyakkan lagi bangunan-bangunan masjid dalam Wilayah Persekutuan dan juga walaupun saya tak selalu pergi masjid, ugama Islam ini adalah satu ugama yang tinggi tetapi kalau kita bandingkan dengan bangunan Pejabat Ugama Wilayah, saya rasa agak rendah sedikit kalau kita hendak bandingkan dengan pejabat yang lain walaupun kita tak nafi dari segi keimanan bukan duduk kepada bangunan tetapi kalau boleh biarlah perkara ini juga setimpal dan seimbang dengan bangunan-bangunan yang lain. Jadi, saya harap dengan adanya peruntukan yang diminta ini bangunan-bangunan projek ugama, masjid, surau dan juga pejabat akan dapat tambahan dan seboleh-bolehnya akan disegerakan seberapa yang boleh.

Pada akhirnya saya berharap sebagaimana saya kata tadi di samping kita hendakkan material—kebendaan, segi kerohanian dan perpaduan menunjukkan imej kaum dalam Malaysia khasnya Wilayah Persekutuan ini adalah membayangkan keadaan negara seluruhnya. Maka dengan sebab itu saya merayu sekali lagi carilah seboleh-bolehnya menunjukkan perpaduan kaum dengan memajukan satu-satu kaum, janganlah ditengok sebagaimana saya sebut yang mana berlaku pada 12hb dan begitu juga yang telah

berlaku dalam pertandingan Bolasepak Jubli Perak Malaysia. Ini telah berlaku bagi kali yang kedua. Ini saya harap dapat perhatian di samping itu saya menyokong dengan sepenuhnya peruntukan yang diminta.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Kulim—Bandar Bharu.

4.58 ptg.

Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir (Kulim—Bandar Bharu): Tuan Pengerusi, saya bangun untuk memberi sedikit pendapat mengenai pembangunan di Wilayah Persekutuan.

Saya merujuk kepada muka 165 iaitu mengenai Butiran 1100—Perancangan dan Pelan Induk Wilayah Persekutuan dan muka 172 dan 173 iaitu mengenai Pembangunan Kawasan Bukit Kiara, Bukit Jalil dan Hawthornden dan seterusnya mengenai kemudahan sosial. Saya hanya mencantumkan ketiga-tiga perkara pandangan yang saya hendak beri ini adalah berkait dengan ketiga-tiga perkara yang saya sebut tadi.

Memanglah tadi Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar telah menyatakan yang dia bercakap kerana dia wakil dari Kuala Lumpur Bandar. Jadi saya rasa kalau kita hendak tinjau dari segi kepentingan orang-orang yang tinggal dalam Wilayah Persekutuan sahaja maka sudah tentulah peruntukan-peruntukan yang dipohon oleh Kerajaan ini adalah paling tinggi, kalau dibanding dari segi per kapita adalah terlalu tinggi kalau kita hanya meninjau dari segi kepentingan orang-orang yang tinggal di Wilayah Persekutuan sahaja. Tetapi disebaliknya kalau kita tinjau pula dari segi scenario yang agak lebih luas iaitu Wilayah Persekutuan adalah kepunyaan tiap-tiap warganegara Malaysia sama ada ia tinggal nun jauh di sana, di Sarawak, Sabah ataupun di utara: Padang Besar, Kedah, Kelantan atau Pontian dan sebagainya kepunyaan kita semua menjadi satu simbol perpaduan kita semua, hak kita semua maka sudah tentulah segala peruntukan yang dipohonkan ini perlulah dilihat dari angle yang agak berlainan.

Saya rasa, Tuan Pengerusi, dalam membincangkan soal peruntukan dan juga

segala pembangunan di Wilayah Persekutuan, kita harus memperlihatkannya dari segi kemegahan Wilayah Persekutuan keseluruhan rakyat Malaysia. Ini penting kalau kita tinjau dari sudut (angle) ini maka sudah tentulah saya rasa peruntukan yang dipohon inipun adalah sedikit dan perlu ditambah-tambahkan lagi supaya segala kerja-kerja untuk membangunkan Wilayah Persekutuan khususnya ibu negara Kuala Lumpur supaya menjadi suatu ibu negara yang benar-benar membanggakan semua rakyat Malaysia dapat diselesaikan dalam masa yang sesingkat-singkatnya. Jadi dalam hubungan ini saya hendak menyentuh tiga perkara sahaja: satu mengenai perancangan Pelan Induk, kedua pembangunan kawasan-kawasan beristirihat atau taman-taman dan juga mengenai kemudahan sosial.

Saya ingin merakamkan gembira saya yang amat sangat mengenai peruntukan yang dipohonkan iaitu sebanyak \$11.4 juta bagi membangunkan kawasan Bukit Kiara, Bukit Jalil dan Hawthornden. Ini dengan jelas membuktikan keazaman Kerajaan untuk benar-benar menjadikan Wilayah Persekutuan ini satu tempat sebagaimana yang saya katakan tadi yang benar-benar boleh dicontohi oleh semua tempat-tempat yang lain dalam negara kita ini yang perlu pembangunan yang agak cara moden, cara teratur dan dengan cara yang boleh memegahkan orang yang menggunakannya. Dalam hubungan ini cuma saya rasa kalau kita tinjau pula dari segi pembangunan Taman Tasik misalnya ataupun dari segi pembangunan Taman Titiwangsa, saya bimbang mungkin segala siaran-siaran Kerajaan ataupun kenyataan-kenyataan akhbar dan sebagainya, mungkin dari segi pelaksanaan akan mengambil masa yang begitu panjang sangat. Misalnya baru-baru ini kita telahpun membaca kenyataan dari Kementerian Wilayah Persekutuan tentang rancangan pembangunan Taman Tasik dalam masa 10 tahun lagi, seharusnya saya rasa Taman Tasik ini perlu dibangunkan dalam masa setahun atau dua tahun sahaja. Malah saya rasa perlu dibangunkan lama dahulu. Sedangkan kita tahu di mana-mana sahaja rakyat datang ke Kuala Lumpur sudah tentu salah satu tempat yang menjadi tumpuan adalah di Taman Tasik, jadi seperti tempat

sivic, sosial, tempat rakyat pergi bersukaria dan segala-galanya, malah pada hari Ahad terlalu sesak dengan manusia. Taman Tasik adalah satu sahaja Taman yang asal yang akan mengambil masa yang begitu lama untuk dibangunkannya. Begitu juga Bukit Kiara ini saya rasa 20-30 tahun akan datang barulah kita boleh dapat nikmat segala apa yang hendak dibangunkan di sana.

Saya rasa eloklah segala rancangan pembangunan kawasan-kawasan taman, tempat-tempat beristirihat untuk rakyat yang tinggal di Wilayah Persekutuan dan juga rakyat yang beratus ribu, yang berjuta kadang-kadang yang berhijrah ke Wilayah Persekutuan tiap-tiap tahun dari tempat-tempat lain dapat membangunkan dalam masa yang sesingkat-singkatnya. Dalam hubungan ini kalaupun Kementerian ini memohon peruntukan yang lebihpun saya rasa patutlah Dewan yang mulia ini menyokong dengan sekuat-kuatnya supaya dengan adanya suatu ibu negara yang begitu cantik dan teratur maka dengan sendirinya usaha kita untuk menyatupadukan rakyat dengan adanya beberapa simbol perpaduan itu akan dapat dicapai dengan keadaan yang lebih cepat lagi.

Saya ingin juga menyokong apa yang telah dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar tadi. Cerita berkenaan horse track semua ini biarlah kita lupakan sekejap, biarlah kita ada jogging track ataupun kemudahan-kemudahan yang lain yang boleh dinikmati oleh rakyat biasa. Tentang horse track ini, berapa orang sahaja di Kuala Lumpur yang boleh menungguang kuda? Jadi saya rasa perkara ini kita lupakan sahaja buat sementara waktu.

Begitu juga dengan Taman Titiwangsa, itu adalah merupakan taman yang kedua di Wilayah Persekutuan ini. Saya rasa sudah 3 atau 4 tahun sejak dari mula-mula rancangan pembangunan dimulakan, tetapi sehingga sekarang kalau kita pergi tidak nampak banyak perubahan, sedikit sangat perubahannya. Kalau keadaan itulah kita bina sedikit-sedikit, mungkin 10 tahun atau 15 tahun lagipun perkara ini tidak sempurna lagi, sedangkan ini merupakan Taman yang kedua dalam Wilayah Persekutuan yang begitu sesak dengan manusia. Jadi saya rasa pihak

Kementerian dapatlah menumpukan perhatian yang lebih lagi untuk membangunkan kedua-dua Taman ini. Di samping itu, saya juga ingin merayu kepada pihak Kementerian di mana juga kalau ada kawasan-kawasan lapang yang boleh dijadikan Taman-taman yang kecil patut juga dibangunkan, misalnya masih terdapat lagi berpuluh kalau tidak silap saya tasik-tasik, lombong yang sudah tidak dipakai lagi, misalnya di Ampang dan sebagainya boleh dijadikan taman-taman untuk rakyat beristirihat. Sebagaimana kata Ahli Yang Berhormat dari Kangar tadi yang menyatakan bila dia pergi ke London baru-baru ini dia tengok di tengah-tengah pekan pun ada square, medannya masing-masing dengan taman-taman yang kecil. Kalau di London pun boleh diadakan sebegitu rupa, saya rasa saya tidak nampak bagaimana di Kuala Lumpur kita tidak boleh membangunkan taman-taman sama ada kecil atau besar untuk mengindahkan ibu negara kita ini.

Mengenai kemudahan sosial, saya berasa bimbang kenapakah pada tahun 1981 peruntukan yang telahpun kita luluskan sebanyak \$4.7 juta, tetapi pada tahun ini angka yang dipohon hanyalah \$1.2 juta lebih kurang sahaja. Seharusnya peruntukan ini dinaikkan lagi, tetapi dia kurang pula sedangkan saya rasa untuk tempat yang begitu sempit, begitu sesak dengan manusia, tempat yang saya katakan akan menjadi contoh untuk tempat-tempat yang lain di Malaysia untuk contohi pembangunannya sudah tentulah kita harus pesatkan lagi pemberian kemudahan-kemudahan sosial.

Dalam hubungan ini saya inginlah menyarankan kepada pihak Kementerian yang berkenaan supaya di tiap-tiap kawasan perumahan sama ada perumahan murah, perumahan Kerajaan atau perumahan swasta diadakan kompleks-kompleks sukan termasuk dengan kolam-kolam mandi serta tempat bermain tennis, gelanggang badminton dan sebagainya. Kalau kawasan perumahan itu besar maka besarlah kompleks itu, tetapi kalau kawasan perumahan itu agak kecil haruslah kompleks sukan ini agak sesuai dengan tempat ini. Tetapi harus di adakan kompleks-kompleks seberapa banyak yang boleh untuk kemudahan rakyat. Kalau tidak ada kompleks-kompleks sukan untuk

kemudahan rakyat di tempat yang begitu sempit dan sesak ini rasa saya sudah tentulah kita tidak dapat membina pemimpin-pemimpin yang benar-benar dapat memikirkan segala-segalanya dalam keadaan yang tenteram dan tenang.

Dengan dua saranan itu, saya menyokong peruntukan yang dipohon ini. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Pant.

5.09 ptg.

Dato Haji Yusof bin Malim Kuning (Panti): Tuan Pengerusi, saya juga bangun bersama-sama dengan rakan-rakan saya untuk menyokong peruntukan Kementerian ini dan saya akan menyentuh beberapa perkara iaitu umpamanya P. 23, muka surat 172 dan 173, Butiran 1....

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, tolong cakap kuat sedikit.

Dato Haji Yusof bin Malim Kuning: Ya. Muka 172 dan 173, Butiran 1 dan Butiran 21 dan juga yang akhir Projek-projek Agama.

Tuan Pengerusi, di dalam Belanjawan bagi Wilayah Persekutuan ini projek pembangunan P. 23 Bahagian Agama ini diletakkan di akhir sekali dengan peruntukan yang dipohon sebanyak \$13,576,100. Begitu juga berkenaan dengan B.23, Butiran 1100, Program (2) Pentadbiran Agama Islam Wilayah Persekutuan.

Tuan Pengerusi, memandangkan Wilayah Persekutuan adalah pusat negara yang mana terdapat Masjid Negara dan bermacam-macam Institusi Dakwah Islamiah yang dijalankan oleh Kerajaan sendiri ataupun oleh badan-badan sukarela. Bagi B. 23 peruntukan yang dipohon lebih kurang \$2,227,200 sedangkan jika dilihat di dalam aktiviti-aktiviti Program (2) ini daripada (a) sampai (f)—mempunyai 6 aktiviti, seperti Amar Makruf, Pentadbiran Undang-undang Syariah, Kehakiman, saya agak hairan sedikit kerana pihak Kementerian ini atau pihak pegawai-pegawai penyelidik yang menyediakan perancangan ini umpamanya diadakan (2) (b) Amar Makruf. Amar Makruf ini dalam bahasa kita ialah menyuruh orang berbuat baik. Seperti biasanya, Tuan

Pengerusi, bila perkataan atau amalan “Amar Makruf” mestilah disertakan dengan “Nahi Munkar” barulah sesuai dengan ajaran ugama Islam, jadi ada “Amar Makruf” mesti ada “Nahi Munkar”. Saya tidak faham mengapa pihak pegawai yang menyelidik hanya mewujudkan “Amar Makruf” sahaja tanpa ada “Nahi dan Munkar”. Tidak boleh “Amar Makruf” sahaja tanpa ada “Nahi Munkar” dan tidak juga boleh “Nahi Munkar” sahaja tanpa ada “Amar Makruf”. Mesti diwujudkan badan untuk “Amar Makruf” dan mesti juga ada “Nahi Munkar”. Tuan Pengerusi, barangkali ini adalah untuk perhatian pada masa yang akan datang.

Walaupun syiar Islam begitu terang sekali dalam Wilayah Persekutuan tetapi kita harus jangan lupa bahawa Bandaraya Kuala Lumpur sama juga keadaanya dengan lain-lain bandaraya dalam dunia ini. Bermacam-macam perkara munkar dan maksiat sedang berlaku. Jadi di dalam meneruskan dan menyempurnakan tugas pegawai-pegawai yang ditugaskan di dalam Wilayah Persekutuan berhubung dengan Pentadbiran Ugama Islam ini, peruntukan yang dipohon itu saya rasa tidak berapa mencukupi dan saya berterima kasih kepada Kerajaan kerana nampaknya bilangan pegawai bertambah daripada 281 orang kepada 349 orang. Ini menunjukkan Kerajaan memandang berat di segi ini dan menambah jumlah pegawainya untuk bertugas, tetapi peruntukannya kalau hendak dikira kurang mencukupi dan kalau boleh pohon ditambah lagi.

Tuan Pengerusi, untuk makluman Yang Berhormat Menteri Wilayah Persekutuan sendiri, di dalam mempersoalkan “Amar Makruf” atau “Nahi Munkar” yang saya katakan tadi, di sinilah letaknya kebijaksanaan pegawai untuk menjalankan tugasnya kerana saya dapati ada di antara pegawai yang dibidanguasanya boleh membuat “Amar Makruf” dan boleh membuat “Nahi Munkar”, tugasnya terhad barangkali ditugaskan pada waktu siang sahaja dan tidak ditugaskan di waktu malam. Untuk makluman Yang Berhormat Menteri Wilayah Persekutuan, pernah satu kejadian di mana satu perkara munkar hampir-hampir berlaku dan wallahualam mungkin sudah

berlaku di hadapan kepala saya dan saya menghubungi pihak Polis di Campbell di mana letaknya hotel yang saya tumpangi, saya hendak melaporkan satu kejadian yang saya lihat. Pihak Polis menyatakan ini bukan tanggungjawab mereka tetapi tanggungjawab Jabatan Ugama Wilayah dan saya minta tolong berikan nama pegawai itu dan nombor telefonnya supaya senang dihubungi tetapi tidak dapat dihubungi. Jadi diberitahu kepada saya oleh pihak pegawai Polis mungkin pegawai itu bekerja siang sahaja, malam tidak ada. Jadi apa hal kalau kemunkaran berlaku waktu malam kerana kebanyakan kemunkaran ini berlaku waktu malam bukan waktu siang.

Dengan sebab itu saya cadangkan penambahan pegawai ini supaya diadakan juga pegawai yang bertugas di waktu siang dan diadakan juga pegawai yang bertugas di waktu malam. Akhirnya sekali, Tuan Pengerusi, saya mengambil sikap berdiam diri setelah usaha saya gagal untuk menghubungi Polis, untuk menghubungi Pegawai Pencegah Maksiat dan sebagainya hendak melaporkan satu kejadian maksiat yang berlaku di hadapan mata saya, tidak dapat hendak dilaporkan. Kelemahan-kelemahan seumpamanya ini saya harap pada tahun 1982 tidak akan berlaku lagi kerana dalam keadaan Bandaraya sebagaimana saya katakan tadi di mana tumpuan ribuan manusia, lebih-lebih lagi kalangan muda mudi yang hendak mencari kerja, apa yang diistilah sekarang ini ada yang namanya “Minah Karan”, gadis-gadis kilang yang berlumba-lumba mencari pekerjaan meninggalkan kampung halaman dan tidak kurang setengah-setengahnya terjebak ke dalam lembah kehinaan dan di sinilah tugas pegawai-pegawai tadi untuk menghindarkan supaya tidak berlaku keadaan-keadaan yang tidak diinginkan itu.

Tuan Pengerusi, oleh kerana bersabit dengan perkara (2) (e) iaitu Pentadbiran Undang-undang Syariah, saya difahamkan masih lagi pihak Wilayah Persekutuan menjalankan Enakmen Pentadbiran Hukum Syarak Negeri Selangor yang sedikit sebanyak diubahsuaikan oleh Perintah Wilayah Persekutuan tahun 1974. Jadi oleh kerana tugas Mahkamah Syariah ini lebih-lebih lagi dalam Wilayah Persekutuan ini adalah sebagai ibu dan contoh kepada Jabatan-jabatan

Agama Negeri-negeri, jadi hendak menyesuaikan dengan tarafnya sebagai Bandaraya yang mana kita mengagungkan kesucian ugama Islam dan Kerajaan kita Kerajaan Barisan Nasional terus mengamalkan dan mempraktikkan keagungan dan kesucian ugama Islam itu. Tuan Pengerusi, sudah sampai masanya pihak Kementerian Wilayah jangan lagi meminjam peraturan-peraturan Mahkamah Syariah Selangor tetapi sudah sampai masanya Kementerian Wilayah sendiri menggubal satu peraturan Pentadbiran Agama Islam sebagaimana juga di negeri-negeri yang lain dan saya harap ini akan dapat dilakukan oleh pihak Kementerian ini supaya menyesuaikan dengan keadaan yang wujud pada hari ini. Kita tidak perlu menggubal Undang-undang Islam kerana Undang-undang Islam telah bersedia ada wujud di dalam Al-Quran dan hadis. Yang boleh kita buat ialah peraturan-peraturan Pentadbiran Ugama Islam. Jadi cadangan saya kepada Kerajaan kalau boleh mulai daripada tahun hadapan Wilayah Persekutuan di bidang ugamanya mempunyai Pentadbiran Undang-undang Islamnya sendiri yang lebih teratur dan lebih kemas daripada pentadbiran-pentadbiran di peringkat negeri-negeri.

Tuan Pengerusi, saya menyentuh P. 23 berhubung dengan Projek 1 bertajuk Perumahan Awam Wilayah Persekutuan dan ada hubungannya dengan Perparitan yang mana pihak Ahli Yang Berhormat daripada Kuala Lumpur Bandar

Tuan Pengerusi: Muka berapa, Yang Berhormat?

Dato Haji Yusof bin Malim Kuning: Muka 172 dan 173, Butiran 1 dan Butiran 21. Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar barangkali lebih arif kerana beliau mewakili kawasan itu telahpun mengeluarkan pendapatnya lebih satu jam. Saya akui pendapat-pendapat beliau itu memang ada lojiknya, memang ada baiknya tetapi sayangnya pendapat hanya tinggal pendapat, cadangan itu akan hanya tinggal cadangan dan tidak akan dilayan dan tidak akan dilaksanakan oleh Kerajaan kerana Ahli Yang Berhormat itu walaupun fikirannya baik tetapi bukan datangnya dari parti yang memerintah, tetapi DAP dan sayangnya

kalaulah Ahli Yang Berhormat itu daripada Barisan Kerajaan barangkali cadangan-cadangan yang baik itu dengan segera dapat dilayan oleh pihak Kerajaan.

Tuan Pengerusi, bermacam-macam hujah yang telah kita dengar berhubung dengan keadaan perumahan dan tidak seorang pun yang tidak tahu kesulitan perumahan di Kuala Lumpur ini lebih-lebih lagi dengan keadaan emigrasi dari penduduk-penduduk luar bandar yang ingin tinggal di bandaraya Kuala Lumpur yang pada pandangan mereka yang serba serbi lengkap, apinya cukup, airnya bersih, jalanrayanya macam cermin, rumahnya bersih dan sebagainya. Sudah tentu ini semuanya sebagai tarikan kepada manusia. Siapa manusia yang tidak mahu kepada kecantikan, kepada kebaikan. Tetapi pihak Bandaraya, pentadbiran Bandaraya tidak sempat atau tidak mampu hendak menampung kedatangan atau penghijrahan orang-orang luar bandar, pekerja-pekerja dan kurang kemampuan untuk menempatkan mereka di tempat-tempat yang sesuai sehingga di antara kalangan-kalangan mereka terpaksa berkongsi hidup di dalam sebuah tingkat rumah, ada kawan yang sudah beristeri, ada yang tinggal dengan kawan yang mana kawannya sudah beristeri dengan sebab ketiadaan tempat, kawan tadi terpaksa juga menumpang di tempat itu. Cubalah kita bayangkan bagaimana keadaan keselesaan family itu tadi. Tetapi oleh kerana kawan, terpaksa tinggal bersama-sama juga satu bilik. Ini keadaan yang berlaku sekarang dalam Bandaraya Kuala Lumpur.

Selain daripada cadangan-cadangan yang telah dikeluarkan oleh rakan-rakan saya tadi, saya ingin memberi pandangan dan cadangan kalau-kalau cadangan-cadangan saya ini dapat diterima oleh pihak Kementerian Wilayah, pertama memandangkan Bandaraya Kuala Lumpur kita ini berselerak dengan sungai dan parit. Jadi badan perparitan umpamanya dalam Butiran 21 ini, saya mencadangkan supaya dapat dibuat satu kajian, sungai-sungai dan parit-parit yang ada di dalam Bandaraya Kuala Lumpur ini dapat kita buat satu cadangan ibarat kata pepatah: "Kita tembak dua ekor burung dengan satu peluru". Maksud saya segala parit dan sungai yang ada di dalam Bandaraya Kuala Lumpur ini bukan dikambus, dibuat baik-baik ditutup dan

diatasnya kita bina bangunan. Saluran air akan tetap berjalan di bawah sebagai saluran air tetapi di atasnya kita tutup dan buatlah foundation yang kuat setakat untuk membolehkan kita mendirikan perumahan setidak-tidaknya kalau takut tidak kuat, sebab mungkin lumpur di bawah dan sebagainya sekurang-kurangnya kita tutup sahaja dan dibuat tempat letak kereta. Barangkali kalau hendak membangunkan 10 tingkat di atas sungai itu barangkali tidak boleh tahan keberatan rumah itu, kita jadikan tempat letak kereta, tempat menjaja, menjual di atas sungai tadi. Ini saya rasa kalau perancangan ini dapat dibuat, semua sungai yang ada itu kita tutup dan disalurkan ke laut, selain daripada kita dapat faedah menggunakan tanah yang lapang yang sudah terbiar beribu-ribu tahun selain daripada itu, kita juga akan dapat menyelamatkan Bandaraya Kuala Lumpur ini daripada banjir-banjir kilat waktu musim tengkujuh.

Tuan Pengerusi, itulah pandangan saya dan saya harap pandangan-pandangan saya ini akan dapat dipertimbangkan oleh pihak Kementerian Wilayah. Sekianlah sahaja pandangan saya dan dengan itu saya menyokong. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Sungai Besi.

5.24 ptg.

Tuan Chan Kok Kit (Sungai Besi): Tuan Pengerusi, saya bangun untuk mengambil bahagian dalam perbahasan ke atas Anggaran Perbelanjaan untuk Kementerian Wilayah Persekutuan dan saya ingin menyentuh B. 23, muka surat 166 Butiran (Kod) 1100—Gaji dan Upahan, Program (1) Pentadbiran Am, (ii) Pentadbiran Kewangan dan (iii) Perancangan dan Pelan Induk.

Saya juga ingin menyentuh P. 23, muka surat 172 Butiran (Projek) Ibu Pejabat—1. Perumahan Awam, 2. Pengawalan Penempatan Setinggan-setinggan di Wilayah Persekutuan, 19. Kemudahan Sosial dan 21. Perparitan.

Tuan Pengerusi, 24% atau lebih kurang 250,000 orang yang menetap di Wilayah Persekutuan adalah setinggan. Ini bermakna satu dari 4 orang yang menetap di Wilayah

Persekutuan adalah setinggan. Angka ini menunjukkan bertambah keseluruhannya masalah setinggan di Wilayah Persekutuan. Kebanyakan setinggan-setinggan di Wilayah Persekutuan adalah dari golongan miskin dan berpendapatan rendah. Mereka tidak suka menjadi setinggan tetapi terpaksa menjadi setinggan disebabkan kerana kekurangan rumah-rumah kos rendah dan juga rumah-rumah yang sedia adalah di luar kemampuan mereka. Masalah setinggan ini hendaklah dianggap sebagai satu masalah sosio-ekonomi dan setinggan-setinggan hendaklah dilayan dengan simpati dan berperikemanusiaan. Tindakan-tindakan yang tidak mempunyai sifat-sifat keperikemanusiaan yang dilakukan oleh pihak penguatkuasa untuk mengusir setinggan-setinggan serta meroboh rumah-rumah mereka itu harus dikutuk.

Seperti saya katakan sebentar tadi masalah setinggan ini hendaklah dipandang dari segi kemanusiaan dan ia adalah satu masalah sosio-ekonomi dan bukan merupakan satu masalah undang-undang semata-mata. Di sebabkan itu saya menggesa Kerajaan menghentikan perbuatan-perbuatan yang sangat zalim yang sering kali dilakukan oleh Unit Penguatkuasa Bandaraya yang meroboh rumah-rumah haram dan mengusir setinggan-setinggan.

Satu pelan yang menyeluruh hendaklah dirangka untuk mengatasi masalah setinggan ini. Peruntukan dan pembekalan rumah-rumah kos rendah kepada setinggan-setinggan hendaklah diberi keutamaan supaya bukan sahaja masalah setinggan boleh diselesaikan tetapi juga penting untuk memastikan pertumbuhan dan pembangunan yang teratur di Kuala Lumpur. Sebagai langkah jangka pendek, saya juga mengesyorkan supaya kawasan-kawasan setinggan diberi kemudahan-kemudahan asas seperti bekalan air, api dan sebagainya.

Tuan Pengerusi, Kerajaan hendaklah memberi perhatian serius untuk mengatasi masalah setinggan di Wilayah Persekutuan dan juga mengambil langkah-langkah yang segera untuk mengatasi kekurangan rumah-rumah kos rendah yang mana masalah kekurangan rumah-rumah kos rendah sudah sampai ke peringkat yang sungguh dahsyat. Rumah-rumah yang dibina oleh pihak swasta

adalah mahal dan pemaju-pemaju swasta tidak begitu berminat membina rumah-rumah kos rendah kerana keuntungan yang diperolehi adalah tidak begitu banyak maka rumah yang dibina oleh sektor swasta adalah di luar kemampuan orang-orang miskin dan berpendapatan rendah. Malah orang-orang yang berada dalam kelas tengah (medium class) juga menghadapi kesukaran untuk membeli rumah-rumah yang dibina oleh sektor swasta disebabkan wujudnya credit squeeze sekarang.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Oleh yang demikian adalah penting bagi Kerajaan mengambil inisiatif untuk membina rumah-rumah kos rendah yang mampu dibeli ataupun disewa oleh golongan-golongan yang dinyatakan oleh saya tadi. Prestasi pembinaan rumah-rumah kos rendah oleh Kerajaan di Wilayah Persekutuan tidaklah boleh dibanyakkan dan langkah-langkah yang lebih dinamik hendaklah dirangka untuk melancarkan membina rumah-rumah kos rendah secara besar-besaran.

Tuan Pengerusi, saya juga ingin mengambil kesempatan ini untuk meminta Kementerian Wilayah Persekutuan supaya bersikap adil dan saksama dalam pembahagian rumah-rumah yang dibina oleh Dewan Bandaraya di samping memperuntukkan rumah-rumah kepada mereka yang benar-benar memerlukan rumah. Kerajaan tidaklah boleh lupakan hakikat bahawa keutamaan hendaklah diberi kepada penduduk-penduduk asal bandaraya ini iaitu mereka yang sudahpun menetap begitu lama di Kuala Lumpur. Hampir $\frac{2}{3}$ penduduk-penduduk di Wilayah Persekutuan adalah orang-orang bukan bumiputra dan dalam pembahagian rumah-rumah faktor ini hendaklah diambil kira. Saya tidak menentang pembahagian rumah-rumah kepada orang-orang bumiputra jauh sekali, kerana saya dan parti saya berpendapat setiap individu yang menjadi warganegara Malaysia harus diberi peluang yang sama untuk menikmati peluang-peluang dan memanglah menjadi satu kenyataan yang orang-orang Melayu adalah miskin, tetapi apa yang saya ingin menegaskan di sini ialah dalam usaha membantu orang-orang Melayu janganlah

Kerajaan abaikan orang-orang bukan Melayu. Perkara peruntukan rumah-rumah kos rendah di Wilayah Persekutuan telah menimbulkan sedikit perasaan marah di khalayak rakyat khususnya orang-orang bukan Melayu kerana mereka menganggap bahawa mereka patutlah juga diberi layanan yang adil lebih-lebih lagi disebabkan mereka sudahpun menetap di Kuala Lumpur begitu lama.

Tuan Pengerusi, saya ingin sentuh sedikit berkenaan dengan masalah penjaja. Penjaja di Wilayah Persekutuan baikpun yang berlesen atau tidak seringkali menghadapi ancaman dari pihak berkenaan. Mereka seringkali disaman, diganggu dan sebagainya. Barang-barang mereka pula dirampas dan mereka kerap kali terpaksa lari apabila Unit Penguatkuasa Dewan Bandaraya sampai. Dewan Bandaraya dan Kementerian Wilayah Persekutuan hendaklah mengambil satu sikap dan pendapatan yang lebih liberal terhadap penjaja kerana mereka itu memainkan satu peranan yang penting dalam bidang ekonomi negara kita. Disebabkan ini saya menggesa Dewan Bandaraya supaya janganlah selalu mengganggu atau menghalau para penjaja di sekitar Kuala Lumpur.

Di samping itu saya juga ingin menggesa supaya langkah-langkah diambil untuk mengeluarkan lesen kepada penjaja-penjaja yang tidak berlesen supaya mereka dapat mencari rezeki tanpa dikacau atau diganggu. Saya juga mengambil kesempatan ini untuk merayu kepada Dewan Bandaraya untuk menyediakan tempat-tempat penjaja di kawasan-kawasan perumahan yang baru seperti Seri Petaling, Taman Len Seng, Taman Cheras dan lain-lain.

Tuan Pengerusi, sistem perparitan di Wilayah Persekutuan adalah tidak memuaskan. Satu rancangan jangka panjang yang menyeluruh hendaklah dirangka untuk memperbaiki sistem perparitan di Wilayah Persekutuan untuk bukan sahaja menyelenggarakan parit-parit yang sedia ada tetapi juga untuk mengelakkan banjir kilat (flash flood), sungai dan anak-anak sungai yang sedia ada juga hendaklah didalamkan lagi seperti Sungai Kerayong dan lain-lain.

Tuan Pengerusi, saya ingin juga membangkitkan satu masalah yang dihadapi

oleh penduduk-penduduk Kampung Cheras. Parit yang sedia ada di Kampung Cheras sentiasa tersumbat bukan itu sahaja seluruh Kampung tersebut berselerak dengan selut dan tanah merah. Ini diakibatkan oleh kerja-kerja pembinaan yang dibuat oleh pemaju swasta. Pemaju tersebut sedang membangunkan sebuah taman yang dinamakan Taman Supreme yang terletak di atas bukit. Akibat dari kerja-kerja pembinaan yang sedang dijalankan, seluruh kawasan Kampung Cheras penuh dengan selut dan tanah merah.

Saya tidak faham mengapa pihak Dewan Bandaraya enggan mengambil tindakan terhadap pemaju Taman Supreme yang tidak bertanggungjawab sekali. Adakah ini disebabkan kerana syarikat pemaju berkenaan dimiliki oleh pemimpin-pemimpin kanan MCA. Mengapa Dewan Bandaraya begitu keberatan untuk menghadapkan pemaju tersebut ke mahkamah, mengapakah Dewan Bandaraya begitu lembab atau tidak tegas dengan pihak pemaju yang tidak bertanggungjawab ini?

Saya berharap Yang Berhormat Menteri yang berkenaan akan mengambil tindakan yang sewajarnya ke atas perkara ini. Pemaju berkenaan tidaklah boleh dibenarkan lari dengan begitu sahaja.

Tuan Pengerusi, saya ingin sentuh sedikit mengenai Pelan Induk Kuala Lumpur. Pada masa ini Dewan Bandaraya selalu mengeluarkan saman kepada para peniaga dan pengusaha kecil yang menjalankan perniagaan mereka di kawasan-kawasan bukan perniagaan. Pengusaha-pengusaha kecil dan peniaga-peniaga yang menjalankan aktiviti mereka khasnya di Taman Salak Selatan, Kampung Salak Selatan, Taman Cheras dan Taman Midah menghadapi kesusahan kerana mereka menjalankan perniagaan mereka dalam kawasan bukan perindustrian.

Saya mengesa Kerajaan supaya jangan mengambil tindakan ke atas mereka ini yang telah menjalankan perniagaan mereka begitu lama dan ramai dari mereka yang telah pun menjalankan perniagaan lebih dari 10 tahun. Saya minta supaya sehingga Pelan Induk siap dikuatkuasakan sebarang tindakan yang

selama ini telah diambil ke atas perusahaan-perusahaan kecil dan peniaga hendaklah dihentikan. Kerajaan juga hendaklah memperuntukkan mereka yang terlibat ini dengan tapak-tapak alternatif supaya mereka dapat meneruskan dengan perniagaan mereka.

Akhirnya, Tuan Pengerusi, saya ingin sentuh sedikit tentang lalulintas di Kuala Lumpur adalah tidak boleh dinafikan bahawa kian hari

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat bercakap di bawah Butiran mana?

Tuan Chan Kok Kit: Pelan Induk B. 23, muka surat 166.

Tuan Pengerusi: Ya, teruskan.

Tuan Chan Kok Kit: Tambahnya masalah kesesakan lalulintas, di Bandaraya Kuala Lumpur walaupun usaha-usaha sedang dijalankan oleh Kerajaan untuk mengatasi masalah ini namun nampaknya usaha-usaha ini tidaklah berkesan. Menurut kajian Pengangkutan Pelan Induk Kuala Lumpur (Kuala Lumpur Master Plan Transportation) lalulintas harian dijangka meningkat dari 2.5 juta trip kepada 6 juta menjelang tahun 2,000. Maka jelaslah kesesakan lalulintas di bandar Kuala Lumpur akan bertambah buruk dalam masa akan datang walaupun berbagai-bagai usaha dijalankan oleh Kerajaan. Kerajaan hendaklah mengambil inisiatif untuk menggalakkan pengangkutan awam dan sini saya ingin tahu, apakah kemajuan yang dicapai oleh Kerajaan dalam usaha untuk mencantumkan semua 8 buah syarikat bas di Kuala Lumpur. Kerajaan hendaklah memberi tahu apakah tindakan yang telah dan sedang diambil olehnya untuk memastikan taraf dan keselesaan pengangkutan awam yang diberi oleh syarikat-syarikat bas memenuhi keperluan rakyat.

Saya juga ingin tahu adakah Kerajaan telah memutuskan untuk mengadakan satu mass rapid transit system di Kuala Lumpur sebagai langkah untuk mengatasi kesesakan lalulintas. Apakah bentuk mass rapid transit system yang akan digunakan? Apakah ianya adalah sebuah system rel atau light, rail system atau lain-lain system dan bukanlah masanya telah sampai untuk mengadakan satu dasar

untuk membangunkan satu system pengangkutan yang lebih komprehensif. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: saya akan minta Yang Berhormat Menteri menjawab selewat-selewat 6.15 petang. Dengan sebab itu saya harap Ahli-ahli Yang Berhormat boleh bercakap dalam masa 10 minit sahaja. Yang Berhormat dari Tanjong Karang.

5.45 ptg.

Tuan Abdul Shukur bin Haji Siraj (Tanjong Kerang): Tuan Pengerusi, saya menyokong penuh peruntukan yang diberi kepada Kementerian Wilayah Persekutuan. Dengan itu, izinkanlah saya mengambil bahagian dalam Maksud B. 23, muka surat 165, Program (1) (b) Perancangan dan Pelan Induk dan juga perkara Program (3) Pentadbiran Tanah Wilayah Persekutuan (b) Pentadbiran Tanah.

Tuan Pengerusi, dalam memikirkan Pelan Induk Wilayah Persekutuan, saya teringat kepada beberapa perkara yang kurang mendapat perhatian pada masa ini iaitulah tempat-tempat yang dianggap bersejarah dan penting untuk negara kita. Misalnya, pusat-pusat kegiatan dengan perjumpaan-perjumpaan ramai yang diadakan oleh pemimpin-pemimpin negara bagi mengasaskan perjuangan rakyat negara ini untuk bergerak bagi mencapai kemerdekaan sebelum negara ini merdeka dahulu dan kita boleh melihat tempat itu pada masa ini tidak ada lagi usaha-usaha yang betul-betul berkesan boleh dijadikan kenang-kenangan dan juga boleh mendatangkan hasil kepada Wilayah Persekutuan sendiri daripada tempat yang berkenaan.

Yang kedua ialah tempat istiadat bagi mengisytiharkan kemerdekaan negara yang mana pemimpin kita telah menurunkan bendera British, menaikkan bendera Persekutuan Tanah Melayu pada satu masa yang tertentu tempoh hari dan pada hari ini juga belum diberikan perhatian yang sewajarnya yang mana tempat tersebut patut dibina menjadi satu tempat sejarah yang boleh dijadikan kenang-kenangan oleh jenerasi yang akan datang dan juga boleh mendatangkan hasil kepada Wilayah

Persekutuan sendiri. Tempat-tempat bersejarah ini hendaklah dibuat satu perancangan secara moden bukan sahaja sebagai tugu tetapi juga sebagai satu alat yang boleh dibanggakan, yang boleh mendatangkan hasil kepada Wilayah Persekutuan.

Selain daripada itu, ada lagi tempat bersejarah iaitu Parlimen yang pertama misalnya. Apa yang telah dibuat kepada Parlimen yang pertama di negara kita ini masih dalam keadaan seperti yang asal juga dan ini juga patut diberikan perhatian betapa bangganya jenerasi yang akan datang melihat Parlimen yang pertama ini disesuaikan dengan keadaan zaman yang mana Wilayah Persekutuan ini telah menjadi ibu negara kepada Malaysia dan negara kita.

Ada juga satu perkara iaitu Dewan Bahasa dan Pustaka yang pertama. Saya percaya kalau kita tanya kepada murid-murid yang kurang membaca buku sejarah ini, mereka tidak tahu di mana Dewan Bahasa dan Pustaka yang pertama yang menjadi asas kepada menaikkan taraf Bahasa Kebangsaan atau Bahasa Melayu menjadi Bahasa Kebangsaan negara kita. Ini juga patut diberikan perhatian oleh perancang yang mengendalikan Pelan Induk Wilayah Persekutuan ini.

Selain daripada itu, di mana Kuala Lumpur yang sebenarnya. Ini juga masih jadi pertanyaan kepada jenerasi yang baharu. Mereka kurang dapat mengecam, kurang dapat memastikan di mana itu Kuala Lumpur. Jadi ini patutlah ada, bukanlah mesti dibuat satu tanda di situ yang menunjukkan di sinilah tempat asal Kuala Lumpur tetapi hendaklah dibuat satu bentuk tanda yang moden yang sesuai dengan sebuah ibu negara iaitu ibu negara Malaysia yang telah merdeka dan berdaulat sama tarafnya dengan lain-lain negara dalam dunia ini.

Selain daripada itu, bagi perancangan tanah di Wilayah Persekutuan ini, masih kita terdapat lagi berbagai-bagai pandangan daripada rakyat, ada yang berkehendakkan supaya Pelan Induk ini dibentangkan kepada semua rakyat yang ada di Wilayah Persekutuan. Kalaulah ini dibentangkan kepada rakyat Wilayah Persekutuan, diminta

pandangan mereka, 100,000 yang ada rakyat di Wilayah Persekutuan ini, 100,000 pandangan yang akan diterima oleh Kerajaan atau oleh Kementerian Wilayah Persekutuan dan untuk menyusun pandangan-pandangan tersebut kemungkinan beberapa puluh tahun belum selesai lagi. Oleh itu, harus Dewan yang mulia ini memberikan penuh kepercayaan kepada Kementerian Wilayah Persekutuan bagi merancang Pelan Induk yang berkenaan dengan tanah ini untuk mengaturnya dengan seberapa segera dengan pakar-pakar yang sedia ada di Kementerian Wilayah Persekutuan ini. Kita percaya Wilayah Persekutuan akan dirancang dalam penggunaan tanahnya dengan sebaik-baik penggunaan yang difikirkan untuk kepentingan ibu negara Malaysia yang boleh dijadikan kebanggaan kepada seluruh rakyat di Malaysia ini.

Sekali lagi saya menyokong peruntukan Kementerian Wilayah Persekutuan.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Kepong.

5.50 ptg.

Dr Tan Tiong Hong (Kepong): Tuan Pengerusi, saya bangun menyokong peruntukan yang akan diberi kepada Kementerian Wilayah Persekutuan dan saya ingin juga di sini menyentuh dua perkara sahaja.

Pertama ialah dalam muka surat 173, Butiran (Projek) 19 berkenaan Kemudahan Sosial. Tuan Pengerusi, penduduk-penduduk di Wilayah Persekutuan di dalam satu kawasan 94 batu persegi telah menghadapi masalah berkenaan kawasan untuk permainan kanak-kanak kita semua, khasnya di tempat rumah-rumah pangsa. Kalau kita lihat keadaan sekarang ada rumah pangsa khasnya di Jalan Pekeliling di mana rumah pangsa ini boleh dikatakan dalam sejarah Wilayah ialah satu tempat di mana rumah pangsa yang mulanya didirikan di Wilayah ini tidak ada kemudahan-kemudahan sosial untuk kanak-kanak di sana.

Baru-baru ini Dewan Bandaraya telah mendirikan sebuah Dewan Serbaguna di

tempat itu tetapi Dewan itu digunakan oleh penduduk-penduduk di lain kawasan dan penduduk-penduduk di rumah pangsa di sana sendiri pun tidak dapat peluang. Kalau mereka hendak menggunakan Dewan Serbaguna itu mereka juga harus kena membayar booking fee dan lain-lain dan selalunya saya dapat aduan dari mereka, mereka tidak dapat peluang oleh kerana waiting list yang sangat panjang. Saya ingin mencadangkan di sini jikalau boleh Kementerian memberi satu sistem di mana penduduk-penduduk di dalam kawasan Dewan Serbaguna ini diberi priority untuk menggunakan kemudahan-kemudahan itu.

Lagi satu berkenaan masalah air. Di Rumah Pangsa Jalan Pekeliling selalunya penduduk menghadapi masalah kemudahan air oleh kerana pam-pam untuk memberikan air ke tingkat 17 dan 16 sudah rosak dan sudah beberapa kali Persatuan Penduduk, Rukun Tetangga dan Perhubungan Masyarakat membuat rayuan kepada Kementerian dan Dewan Bandaraya tetapi sampai hari ini mereka tidak dapat mengatasi masalah ini.

Tuan Pengerusi, berbalik kepada soal kemudahan sosial (social amenities), kita di Wilayah Persekutuan sedang menghadapi masalah penagih dadah yang kalau kita mengikut laporan dari pihak Polis yang berdaftar ada lebih kurang 25,000 penagih-penagih dadah yang ada di dalam daftar. Kalau dibanding dengan peratus yang belum mendaftar atau belum dapat rawatan dan pemulihan, pada ingatan saya ada lebih 50,000. Masalah ini menjadi satu masalah besar oleh kerana di dalam Wilayah Persekutuan ini kita haruslah mengkaji semula berkenaan soal perumahan, berkenaan aktiviti-aktiviti untuk belia dan beliawanis dan khasnya juga berkenaan mencari atau memberi peluang pekerjaan kepada belia-belie yang berhijrah ke Wilayah Persekutuan ini. Jikalau kita tidak ada satu program begitu pada ingatan saya masalah dadah ini mesti kian bertambah tahun demi tahun, walau bagaimanapun kita sekarang ada rancangan untuk memberi rawatan dan pemulihan kepada mereka tetapi seharusnya kita sekarang mengkaji dengan seriusnya root cause atau keadaan yang ada sekarang yang tidak sesuai untuk belia dan beliawanis.

Dengan ini saya menyokong peruntukan untuk Kementerian ini.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Ulu Trengganu.

5.56 ptg.

Tuan Alias bin Md. Ali (Ulu Trengganu): Tuan Pengerusi, saya bangun untuk menyokong jumlah peruntukan yang diminta oleh Kementerian ini yang terkandung di dalam Belanjawan ini. Sambil itu saya hendak menyebut dua tiga perkara yang saya rasa patut diambil perhatian oleh pihak Kementerian ini.

Pertama, mengenai kawalan trafik yang berkaitan dengan pembinaan jalan-jalan dan jambatan di bawah P. 23, Butiran 20 di mana peruntukan berjumlah \$7.3 juta diminta.

Tuan Pengerusi, saya mengucapkan terima kasih kepada pihak Kementerian Wilayah dan Bandaraya oleh kerana sedang membina berbagai-bagai jalanraya baru di kawasan Kuala Lumpur yang dijangka akan dapat mengurangkan kesesakan lalu lintas yang menjadi masalah utama di Kuala Lumpur pada masa ini. Namun demikian, walaupun kita membina sebanyak mana dan sebaik mana sekalipun jalanraya ini tetapi kalau kawalan lalu lintasnya itu dibuat dengan tidak teratur, maka masalah kesesakan ini saya bimbang tidak akan dapat diselesaikan oleh kerana jumlah kereta yang masuk dan yang baru dibeli bertambah lebih cepat daripada kemampuan kita untuk membina jalanraya-jalanraya yang baru.

Saya perhatikan pada masa ini pihak kawalan lalu lintas di Bandaraya ini tidak dibuat menurut keadaan prioritynya yang sebenarnya. Misalnya, pada waktu habis pejabat pukul 5.00 petang ataupun pukul 4.30 petang, kereta-kereta yang hendak masuk ke dalam bandar terus juga diberi layanan yang sama rata dengan kereta-kereta yang hendak keluar daripada kawasan bandar. Sepatutnya pada waktu ini kita hendaklah memberi keutamaan kepada kereta-kereta yang hendak keluar daripada kawasan bandar supaya mengurangkan kesesakan jumlah kereta yang ada di dalam kawasan bandar dan begitu juga sebaliknya pada waktu pagi apabila petugas-petugas dan pekerja-pekerja

hendak masuk ke bandar untuk bertugas, maka eloklah dan patutlah diberi keutamaan kepada kereta-kereta yang hendak masuk ke dalam bandar dan orang-orang yang hendak keluar daripada kawasan bandar bolehlah menunggu sehingga misalnya pukul 9 pagi. Jadi saya harap faktor-faktor ini akan diambil perhatian dan pihak Polis Trafik akan diberi arahan yang sesuai supaya perkara ini dapat dilaksanakan.

Perkara kedua, Tuan Pengerusi, ialah peruntukan yang diminta di bawah P. 23, Butiran 21 peruntukan untuk perparitan yang di sini hanya diminta token sebanyak \$10. Saya tidak faham mengapa peruntukan token sahaja yang diminta di bawah butiran ini oleh kerana memandangkan Kuala Lumpur sentiasa menghadapi banjir kilat apabila sahaja musim hujan lebat sedikit, sampai dua jam maka di sana sini air bertakung. Ini mengingatkan kita betapa seriusnya masalah sistem perparitan yang betul dimajukan dan dibuat di kawasan Kuala Lumpur.

Tuan Pengerusi, satu lagi perkara yang hendak saya sentuh di sini ialah di bawah P. 23 juga, Butiran 26 peruntukan sebanyak \$1 juta di bawah Anggaran Secara langsung dan Pinjaman berjumlah \$1 juta yang berjumlah \$2 juta untuk membina kompleks perniagaan dan pasar. Saya mengucapkan tahniah kepada Kementerian ini oleh kerana ada cadangan di sini nampaknya hendak memindahkan Pasar Borong yang ada sekarang ini ke tempatnya yang baru seperti yang diminta dalam peruntukan ini sebanyak \$2 juta.

Seperti yang kita maklum Pasar Borong menghadapi masalah banjir tiap-tiap tahun dan keadaan di situ memang tidak menasabah dibina sebuah pasar. Saya tidak mengerti mengapa perkara ini tidak difikirkan lama dahulu sedangkan masalah ini sudah wujud, sudah ada di situ sejak bertahun-tahun lamanya dan baru sekarang nampaknya hendak diminta peruntukan berjumlah \$2 juta untuk membina sebuah Pasar Borong yang baru. Namun demikian, saya berharap pembinaan Pasar Borong yang baru ini hendaklah kedudukannya jauh daripada kawasan pusat bandar supaya tidak lagi menambahkan apa yang kita panggil dengan izin, eye-sore di kawasan bandar ini.

Tuan Pengerusi, pasar-pasar di kawasan Kuala Lumpur ini sesungguhnya dalam keadaan yang amat menyedihkan. Pasar Chow Kit Road, Pasar Besar Kuala Lumpur dan juga Pasar Pudu. Saya tengok apabila ada pasar di situ maka di situlah tempat berkumpulnya sampah sarap dan tempat berkumpulnya segala tikus, lalat dan keadaannya sungguh menyedihkan dan tidak sama sekali bersesuaian dengan kehendak-kehendak kesihatan orang ramai. Oleh yang demikian, saya berharap pihak Kementerian ini akan memikirkan bagaimana kita boleh memperbaiki pasar-pasar yang ada sekarang ini supaya ia tidak lagi menjadi suatu sarang penyakit, tidak lagi menjadi suatu tempat yang kotor dan bukan sahaja kotor tetapi busuk dan tidak menyenangkan mata kita memandang. Saya berharap pihak Kementerian ini akan membuat suatu kajian yang menyeluruh bagaimana kita boleh menyelesaikan masalah pasar-pasar yang ada di Kuala Lumpur ini pada keseluruhannya supaya pada masa akan datang akan dapat kita buat satu perancangan pembinaan pasar yang teratur, yang moden dan sesuai dengan kehendak-kehendak kesihatan orang ramai.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Telok Anson.

6.04 ptg.

Tuan Au How Cheong (Telok Anson): Tuan Pengerusi, saya ingin hendak bercakap di bawah Pentadbiran Am di mukasurat 165, Program (1).

Tuan Pengerusi, dalam negara kita terdapat lebih daripada 100 adalah badan-badan persendirian (independent), tanggungjawab-tanggungjawab mereka, cara pentadbiran, masalah-masalah yang dihadapi oleh mereka adalah lebihkurang sama, hanya kadar ataupun skel mereka adalah berlainan sahaja.

Sungguhpun Kuala Lumpur telah menjadi ibukota negara kita, Kuala Lumpur ini sebenarnya adalah sebuah Kerajaan Tempatan juga, walaupun ia adalah sebuah Kerajaan Tempatan yang besar sekali dalam negara kita ini. Oleh itu, saya ingin mencadangkan selain daripada menjalankan tugas-tugasnya dan mentadbirkan Wilayah ini Bandaraya harus memainkan satu peranan

yang lain (perform another function) iaitu menjadi tauladan atau menjadi suatu model yang boleh dicontohi, dipelajari atau diikuti oleh Kerajaan-kerajaan Tempatan lain.

Dalam hubungan ini, Tuan Pengerusi, saya ingin mencadangkan Bandaraya harus menyimpan rekod-rekod atas kajian penilaian terhadap pembelian atau kegunaan bahan-bahan kenderaan-kenderaan, mesin-mesin, alat-alat dan lain-lain yang digunakan untuk menjalankan perkhidmatan seperti perkhidmatan kebersihan dan lain-lain. Bandaraya boleh menentukan jenis-jenis kelengkapan yang baik, yang sesuai sekali untuk perkhidmatan-perkhidmatan tertentu dan Kerajaan-kerajaan Tempatan lain boleh mengikuti pengalaman-pengalaman yang diperolehi itu.

Misalnya, buat masa ini Kerajaan-kerajaan Tempatan lain menggunakan kenderaan-kenderaan berlainan untuk mengangkut sampah dan Kerajaan Tempatan itu cuba menggunakan kenderaan-kenderaan prestasinya tidak diketahui dan akhirnya kenderaan-kenderaan itu didapati tidak sesuai sekali. Sekiranya Kerajaan-kerajaan Tempatan mempelajari daripada Bandaraya ataupun Bandaraya menjadi penasihat kepada mereka mungkin Kerajaan-kerajaan Tempatan itu dapat mengelakkan kesulitan-kesulitan yang dihadapi itu. Ini adalah satu contoh sahaja, Tuan Pengerusi, Bandaraya boleh terus merekodkan cara-cara pengurusan terhadap masalah setinggan, masalah penjaja, sistem najis, sewage system, jenis bunga dan pokok-pokok yang ditanam untuk mencantikkan bandar, cara mengurus taman bunga, cara mengutip sampah dan seterusnya. Kesemua ini boleh dicontohi oleh Kerajaan-kerajaan Tempatan lain dan mereka boleh mengelakkan masalah-masalah yang selalu berbangkit dalam perkhidmatan-perkhidmatan Kerajaan Tempatan itu.

Tuan Pengerusi, selain daripada itu, saya ingin mencadangkan juga supaya Bandaraya menjalankan kursus latihan yang praktik bagi pegawai-pegawai seperti Pegawai-pegawai Kesihatan, Pegawai-pegawai Pelesenan dan lain-lain. Memanglah pegawai-pegawai itu telah mendapat latihan tertentu daripada buku ataupun telah memperolehi kelayakan-kelayakan tertentu daripada sekolah, tetapi

pengalaman praktik mereka adalah berkurangan.

Seperti yang saya telah berkata pada awal-awal tadi Bandaraya adalah sebuah Kerajaan Tempatan yang besar sekali dan adalah sesuai bagi pegawai-pegawai Tempatan di tempat yang lain mendapat pengalaman yang lebih luas lagi daripada pentadbiran Kuala Lumpur ini. Pegawai-pegawai itu boleh bertukar-tukar fikiran dan berkhidmat dalam Bandaraya bagi suatu tempoh yang tertentu dan kembali ke badan berkanun mereka sendiri selepas latihan praktik itu. Dengan itu, saya berharap perkhidmatan-perkhidmatan Kerajaan-kerajaan Tempatan dapat diperbaiki dalam seluruh negara kita.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Ulu Muda.

6.09 ptg.

Tuan Haji Hashim bin Haji Endut (Ulu Muda): Tuan Pengerusi, saya juga bersama-sama rakan saya yang lain ingin bercakap berkenaan dengan peruntukan yang telah diminta oleh Kementerian Kemajuan Wilayah Persekutuan sepertimana terkandung dalam Butiran B. 23.

Saya ingin bercakap berkenaan dengan Butiran 1100, Pentadbiran (a), (b), (c) dan (2) Pentadbiran Ugama Islam Wilayah Persekutuan. Saya ingin mengucapkan setinggi-tinggi syabas dan tahniah kepada Bandaraya khususnya dan Kementerian Wilayah Persekutuan amnya kerana tindakan yang diambil oleh mereka menanam pokok-pokok untuk mengindahkan Bandaraya Kuala Lumpur ini. Ini adalah sejajar dengan kehendak pentadbiran yang baru iaitu Pentadbiran 2M yang kita kenal Mahathir—Musa ataupun “Mahu Maju”. Pentadbiran ini kita nampak perubahannya banyak khususnya di dalam Bandaraya iaitu suatu bandar yang menjadi kemegahan orang ramai, termasuk saya sendiri sungguhpun saya datang daripada Ulu Muda saya turut bangga apa yang berlaku di dalam bandar ini. Pokok-pokok ditanam begitu indah, saya ingin mencadangkan kepada Kementerian ataupun Bandaraya kalau boleh pokok-pokok ini hendaklah ditanam daripada jenis-jenis hutan yang indah dan apabila pokok-pokok itu ditanam maka perlulah juga diberikan nama umpamanya

Seraya, Cengal, Merbau dan sebagainya kerana dengan tidak sengaja kita mengindahkan bandar kita dengan pokok tumbuhan hutan boleh juga kita memberikan pelajaran kepada kanak-kanak dan termasuk kita sendiri. Kita pernah dengar pokok Cengal tetapi bagaimana keadaan pokok itu kita tak tahu. Oleh yang demikian, saya ingin meminta Bandaraya atau Kementerian bekerjasama dengan Jabatan Hutan supaya lebih banyak pokok hutan dapat ditanam dan apabila ditanam mestilah dinamakan pokok itu supaya menjadi pelajaran kepada semua yang tak dapat pergi tengok pokok-pokok itu di hutan ataupun bercakap berkenaan pokok itu di samping sedang menjalankan tanaman itu cubalah memikirkan tengok sama pokok-pokok buah-buahan seperti rambutan, manggis, langsung, mangga dan sebagainya yang boleh dikatakan di dalam Bandaraya ini kerana di samping kita memperelokkan bandar kita menggalakkan rakyat boleh dapat buah-buahan yang lebih bersih yang lebih baru dan sebagainya kerana kita menggalakkan orang menggunakan buah tempatan dan mungkin juga

Tuan Pengerusi: Lebih teruk lagi trafik jams (*Ketawa*).

Tuan Haji Hashim bin Haji Endut: Tuan Pengerusi, boleh mendatangkan pendapatan juga pokok-pokok itu apabila satu kawasan ditanam dengan rambutan Majlis Bandaraya boleh tender tempat itu; masalah orang curi tak timbul, orang yang dapat tender boleh menjaga pokok-pokok itu kerana pendapatan akan ada.

Berkenaan pentadbiran agama, saya ingin mengesyorkan kepada Kementerian ini supaya pergi melihat di hotel besar. Kita bangga banyak hotel besar didirikan tetapi di dapur-dapur mereka perlu sangat dilihat kerana terdapat di hotel besar itu daging-daging itu berbagai jenis daging bercampur maka kalau boleh daging-daging yang orang Islam tak boleh makan patutlah diasingkan daripada daging-daging yang mana orang lain boleh makan. Kita patut juga tengok pekerja-pekerja di hotel itu di samping mendapat gaji, pekerja di sana mereka itu disuruh mengangkat barang-barang yang tak patut mereka angkat, terutama sekali pekerja-pekerja yang beragama Islam. Kita ucapkan

syabas kepada pihak pentadbiran hotel itu kerana sanggup memberi peluang kepada anak-anak muda dan gadis kerana bekerja, tetapi cara pekerjaan mereka itu saya minta pihak pentadbiran ugama Islam mengambil berat sama, cuba pergi melihat keadaan makanan dihidangkan kepada orang-orang Islam di hotel-hotel yang besar di dalam Kuala Lumpur ini.

Tuan Pengerusi, saya berasa hairan hari Ahad dan Sabtu mengapa Kuala Lumpur sibuk dengan lalu lintas walaupun hari itu hari cuti, sepatutnya kurang kesesakan di Kuala Lumpur, tetapi setelah saya siasat saya dapati rupa-rupanya race course, tempat lumba kuda berada di tengah bandar Kuala Lumpur. Kalau boleh di dalam perancangan Bandaraya ini cuba memikirkan supaya padang lumba kuda itu dipindahkan daripada bandar kerana tanah di bandar ini begitu berharga sekali dan dengan pemindahan mereka keluar daripada kawasan bandar ini dengan sendirinya kita melapangkan bandar kita, terutama sekali hari Sabtu dan Ahad supaya senang lalu lintas untuk orang-orang yang di bandar pergi ke pasar dan lagi tidak menempuh kesesakan dengan orang yang hendak pergi tengok lumba kuda yang ada di tengah bandar Kuala Lumpur ini. Ini saya minta kepada Kementerian ataupun Ibukota Kuala Lumpur ini memikirkan bersama masalah yang semacam ini, apatah lagi perlumbaan kuda atau lawan kuda ini tak begitu secucuk dengan kehendak-kehendak Islam.

Tuan Pengerusi, selain daripada itu banyak kita bercakap berkenaan dengan setinggan, masalah tindakan yang diambil seperti tindakan yang diambil terhadap Kampong Polo baru-baru ini. Banyak Wakil-wakil Rakyat bercakap atas tindakan yang begitu kasar, kejam dan sebagainya. Kepada saya masalah setinggan, masalah rumah pangsa dan sebagainya ini bukan perkara baru. Apakah salahnya bagi Kementerian ini memikirkan supaya Pelan induk mereka iaitu mengadakan satu tempat yang begitu luas binakan sebanyak-banyak flat, kalau boleh setinggi-tinggi flat memberikan kemudahan kepada setinggan yang perlu kepada tempat duduk. Kalau kita terpaksa bertindak kepada setinggan-setinggan yang ada pada hari itu janganlah kita berlaku kejam kepada mereka, kerana kita begitu baik sekali melayan

pendatang haram apabila datang dari Vietnam dahulu, kita sediakan dengan doktor, sediakan tempat tidur, sediakan berbagai ubat dan sebagainya kepada mereka. Apa salahnya layanan kepada setinggan-setinggan yang sedang meningkat daripada setahun ke setahun juga perlu diberi keistimewaan kepada mereka, janganlah kalau mereka membuat rumah secara haram kita memindahkan mereka dengan begitu kejam. Ini adalah saya minta pihak berkenaan pegawai-pegawai yang bertanggungjawab supaya mengadakan peri kemanusiaan yang banyak di dalam memberi layanan kepada setinggan-setinggan itu kerana mereka ini adalah terdiri daripada orang-orang yang perlu kepada pertolongan dan bantuan. Dengan itu saya menyokong peruntukan yang diminta oleh Kementerian ini dengan sepenuhnya.

Tuan Pengerusi: Saya jemput Yang Berhormat di Jabatan Perdana Menteri mewakili Yang Berhormat Menteri Wilayah Persekutuan menjawab.

6.15 ptg.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan berbilang terima kasih kepada Ahli-ahli yang Berhormat yang telah mengambil bahagian membahaskan Belanjawan bagi Kementerian Wilayah Persekutuan ini. Untuk menjimatkan masa saya bercadang untuk menjawab mengikut tajuk-tajuk yang telah ditimbulkan oleh semua Ahli-ahli yang Berhormat Yang bercakap tadi. Saya mengucapkan berbilang terima kasih kepada Ahli-ahli yang Berhormat yang dalam perbincangan mereka telah memberikan sokongan kepada cadangan-cadangan yang telah dikemukakan dalam Belanjawan bagi Kementerian ini dan juga memberikan terima kasih kepada segala teguran-teguran yang telah dibuat tentang beberapa kelemahan-kelemahan yang masih terdapat di dalam pentadbiran Dewan Bandaraya dan Wilayah Persekutuan ini dan juga tentang beberapa kelemahan yang masih terdapat dalam rancangan-rancangan yang dilaksanakan dalam Kementerian Wilayah sama ada rancangan itu kecil ataupun besar. Saya juga

memberi perhatian yang serius dan berat kepada teguran-teguran itu dan juga kepada segala pandangan-pandangan yang telah dikemukakan yang boleh digunakan bagi memperbaiki lagi mutu program yang sedang dijalankan itu untuk penduduk-penduduk di Wilayah Persekutuan ini.

Semua Ahli-ahli Yang Berhormat, hampir kesemuanya boleh saya katakan dalam perbahasan mereka telah menimbulkan perkara yang berhubung dengan perumahan awam di Kementerian Wilayah. Memanglah program perumahan awam kos rendah ini menjadi program yang besar bagi Kementerian Wilayah Persekutuan kerana program ini adalah dengan tujuan untuk memenuhi kehendak orang-orang yang berpendapatan rendah yang begitu ramai di Wilayah Persekutuan. Dalam Rancangan Malaysia Keempat sebanyak 30,000 unit rumah telah dirancang untuk dibina dan memanglah 30,000 unit itu kalau dipandang dari satu sudut dan dari segi kemampuan membina adalah angka yang agak besar tetapi jika dibandingkan dengan keperluan orang ramai kepada rumah awam kos rendah maka 30,000 unit masih berupa angka yang kecil. Walau bagaimanapun, Kementerian Wilayah Persekutuan terpaksa mengukur kemampuan pembinaannya dengan bilangan unit rumah awam kos rendah yang hendak dibina.

Saya percaya Ahli-ahli Yang Berhormat dapat menerima bahawasanya 30,000 unit yang dicadangkan itu bukanlah bermakna satu angka penyudah, ertinya tidak ada lagi tambahan ataupun tidak ada lagi rumah-rumah tambahan yang akan dibina selebih daripada 30,000 unit itu. Saya percaya jika sekiranya keseluruhan 30,000 unit rumah yang dirancang itu dapat dibina di dalam jangka yang awal sebelum berakhir Rancangan Malaysia Keempat, pihak Kementerian Wilayah akan dapat menambahkan lagi, bukan sahaja beratus-ratus bahkan beribu-ribu unit lagi bagi menampung keperluan yang sedang mendesak dan yang sedang meningkat di Wilayah Persekutuan ini.

Masalah yang besar berhubung dengan pembinaan rumah kos rendah di Wilayah Persekutuan ini ialah berhubung dengan capacity kita secepat manakah rumah-rumah itu dapat dibina. Jadi dalam hal ini

Kementerian Wilayah Persekutuan telah memutuskan untuk mengadakan cara-cara bagi mempercepatkan pembinaan rumah-rumah itu. Satu caranya ialah menggunakan "turnkey system" dan juga mendapatkan ataupun membolehkan penender-pender ataupun kontraktor-kontraktor yang besar dari antarabangsa untuk mengambil bahagian dalam pembinaan rumah-rumah itu dan dalam hal ini perlulah diadakan satu cara bagaimanakah proses tender itu dapat dipercepatkan dan ini sedang diberi perhatian oleh Kementerian Wilayah Persekutuan.

Pada masa sekarang dan juga di mana difikirkan sesuai sistem pasangsiap (pre-fab) akan digunakan untuk tujuan ini. Kita juga menyedari bahawasanya jika rumah-rumah pangsa yang hendak didirikan terlalu tinggi sehingga 17-18 tingkat maka tentulah ada beberapa masalah yang akan dihadapi yang berhubung dengan lif dan berhubung dengan bekalan air. Memandangkan hal ini maka di mana sesuai, di mana luas tanah mengizinkan maka flat-flat yang akan didirikan itu dihadkan tingginya kepada 5 tingkat, tetapi di kawasan-kawasan yang kita fikirkan masih perlu flat yang tinggi sehingga 17-18 tingkat, maka ia akan didirikan dan dengan itu maka perhatian terpaksa diberikan bagi menjamin bahawasanya perkhidmatan lif di flat-flat atau di rumah-rumah pangsa itu sempurna, ertinya lif itu dijalankan dengan baik dan sentiasa dapat digunakan. Dalam hal ini Kementerian dan Dewan Bandaraya terpaksa memberi perhatian kepada masalah-masalah yang berhubung dengan pembekalan lif-lif itu dan juga berhubung dengan rawatan atau servicing lif-lif yang rosak juga dipertimbangkan sama ada baik atau tidak baik menggunakan lif yang berbagai-bagai jenis ataupun hanya menghadkan penggunaan lif kepada satu atau dua jenis sahaja untuk menyenangkan rawatan (servicing) dan juga penggantian-penggantian spare parts.

Sebagai usaha untuk menjamin bahawasanya penghuni-penghuni rumah harga murah ini akan dapat merasa keselesaan maka bagi skim-skim rumah harga murah yang akan didirikan mulai dari sekarang ini, saya ingat sudah mula baru-baru ini, unit-unit rumah yang akan dibina itu akan mempunyai sekurang-kurangnya dua bilik. Saya ingat ini akan memberi keselesaan yang lebih daripada

yang didapati sekarang ini. Kita memang menyedari bahawasanya kita boleh membuat rumah-rumah itu lebih cantik, lebih luas, lebih besar tetapi kosnya tentu akan naik dan bila kosnya akan naik maka ini akan membebankan rakyat.

Pada masa sekarang rumah-rumah pangsa atau flat yang telah dibina itu harganya memang murah dan dengan itu Kerajaan dapat menentukan sewa yang sangat murah yang mampu dibayar, hatta oleh mereka yang berpendapatan \$400 sebulan. Dalam kawasan-kawasan baru skim-skim rumah kos rendah dan rumah pangsa akan disediakan juga kemudahan-kemudahan rekreasi, kemudahan-kemudahan sosial dan kemudahan-kemudahan ugama. Di samping itu juga akan diadakan kemudahan-kemudahan untuk membeli-belah di kawasan-kawasan rumah pangsa itu. Jadi kawasan-kawasan rumah pangsa yang baru yang akan didirikan itu mempunyai pelbagai bentuk kemudahan untuk menyenangkan penghuni rumah-rumah pangsa itu dan dengan itu maka mereka tidak payahlah bersusah payah berjalan jauh menaiki kenderaan untuk mencari keperluan dapur mereka atau pergi ke tempat-tempat lain untuk mendapatkan kemudahan-kemudahan riadah ataupun ugama kerana di kawasan-kawasan rumah pangsa akan diadakan juga surau untuk penghuni-penghuni. Ini adalah cerita berkenaan rumah kos rendah, banyak lagi yang sebenarnya boleh diberitahu kepada Dewan yang mulia ini, tetapi saya fikir maklumat-maklumat tambahan itu Ahli-ahli Yang Berhormat sendiri boleh dapati kerana saya lihat di atas meja inipun ada laporan tahunan yang telah dibentangkan oleh Dewan Bandaraya.

Lagi satu tajuk yang telah disentuh oleh Ahli-ahli Yang Berhormat ialah yang berhubung dengan Pelan Induk. Memanglah berkenaan Pelan Induk sekarang ini kajian permulaan itu telahpun siap dan pandangan-pandangan daripada jabatan-jabatan masih diterima, masih ada jabatan-jabatan yang belum disampaikan pandangan-pandangannya, setelah pandangan-pandangan itu diterima dan dikumpulkan, dianalisa dan dipadukan maka Pelan Induk kemudian nanti kelak akan dibentangkan untuk semakan

orang-orang awam. Ini adalah satu kebiasaan yang dibuat.

Satu perkara lagi yang berhubung dengan kesesakan Lalulintas. Saya ingat perkara kesesakan Lalulintas ini akan sentiasa ada di Kuala Lumpur, dengan kemajuan yang begini pesat dan kereta-kereta yang bertambah dan penduduk-penduduk yang lebih ramai kesesakan Lalulintas itu akan tetap ada. Apa yang kita akan usahakan ialah supaya mengurangkan kesesakan itu. Kalau waktu hendak masuk pejabat dan hendak keluar pejabat itulah waktu traffic jam saya tidak tahulah di manakah bandar dalam dunia ini waktu itu tidak ada kesesakan Lalulintas. Tetapi kalau kesesakan Lalulintas itu sentiasa ada sehingga hari cuti pun masih teruk, maka tentulah sesuatu kesalahan ada pada sistem traffic yang ada di bandar itu. Kesesakan Lalulintas yang masih terdapat di bandar Kuala Lumpur ini ialah oleh sebab kerja-kerja melebarkan jalan-jalanraya, meluruskan jalan-jalanraya umpamanya yang sedang dijalankan di Jalan Bangsar satu jalan yang begitu sebok ada kerja-kerja di situ dan di tempat-tempat lain, dan ini ialah faktor-faktor yang menyebabkan kesesakan Lalulintas itu kadang-kadang seolah-olah macam makin bertambah. Saya percaya apabila telah siap sistem Lalulintas di Kuala Lumpur ini dan inner-ring road dan outer-ring road itu telah selesai saya percaya ini akan redalah kesesakan itu. Selama mana tidaklah tahu, tetapi dengan bertambahnya kereta dan manusia maka nampaknya kita terpaksa hidup dengan kesesakan Lalulintas di Kuala Lumpur.

Perkara yang berhubung dengan penadbiran awam, saya sangat merasa senang hati dan rasa begitu encouraged, menggalakkan, memberangsangkan bahawasanya semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang bercakap mengatakan bahawa apa yang berlaku di Wilayah Persekutuan ini akan menjadi contoh kepada seluruh negara dan Wilayah Persekutuan ini akan menjadi imej kepada seluruh negara dan yang berlaku di sini akan menjadi gambaran kepada tempat-tempat lain. Ini adalah satu pandangan yang sangat betul dan ini satu pandangan yang memang disedari bukan sahaja oleh Kementerian Wilayah Persekutuan dan Dewan Bandaraya hatta Kerajaan Pusat

juga, oleh sebab itulah maka sekarang usaha dilipatgandakan untuk mengindahkan Wilayah Persekutuan ini. Rancangan-rancangan yang besar sedang diatur untuk mengindahkan lagi dan membesarkan lagi kawasan Tasik Perdana dan kawasan Tasik Titiwangsa juga usaha-usaha bagi mengadakan lagi kawasan-kawasan lapangan rekreasi seperti di Bukit Kiara itu sedang dijalankan. Saya percaya apabila rancangan-rancangan ini dapat diselesaikan maka Kuala Lumpur nampak lebih indah dan lebih tersusun dan lebih teratur lagi.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat boleh sambung esok.

Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Terima kasih.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Tuan Pengerusi: Dewan ditangguhkan sehingga jam 2.30 petang hari esok, Selasa, 17hb November, 1981.

Dewan ditangguhkan pada pukul 6.30 petang.